

Vooruit met ... TAALA

6

MINISTERIE VAN
ONDERWIJS,
WETENSCHAP
EN CULTUUR

Deze uitgave kwam tot stand door samenwerking tussen de afdeling Curriculumontwikkeling van MinOWC en een lokaal en internationaal team, bestaande uit vakexperts, onderwijskundigen, educatieve auteurs, (eind) redacteurs, fotografen en illustratoren en grafisch ontwerper, onder leiding van de Vrije Universiteit Brussel.

© 2022, Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
Paramaribo, Suriname

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks vele inspanningen is het de uitgever misschien niet gelukt alle rechthebbenden te achterhalen. Als u denkt rechthebbende te zijn, neemt u dan contact op met de uitgever.

Inleiding

Thema 1: Eenheid

Les 1.	Introles	8
Les 2.	Taalverkennen - woordenschat	10
Les 3.	Begrijpend lezen	12
Les 4.	Taalverkennen – grammatica	17
Les 5.	Taalverkennen – taalgebruik	20
Les 6.	Meertaligheid	24
Les 7.	Spoken en Luisteren	26
Les 8.	Schrijven	28
Les 9.	Spellen	30
Les 10.	Taalverkennen – woordenschat	34
Les 11.	Begrijpend Lezen	36
Les 12.	Taalverkennen – grammatica	41
Les 13.	Taalverkennen – taalgebruik	43
Les 14.	Meertaligheid	46
Les 15.	Spoken en Luisteren	48
Les 16.	Schrijven	51
Les 17.	Spellen	53
Les 18.	Taalverkennen – woordenschat	56
Les 19.	Begrijpend Lezen	58
Les 20.	Taalverkennen – grammatica	61
Les 21.	Taalverkennen – taalgebruik	63
Les 22.	Meertaligheid	66
Les 23.	Spoken en Luisteren	69
Les 24.	Schrijven	71
Les 25.	Spellen	74
Les 26.	Begrijpend Lezen	77
Les 27.	Meertaligheid	80
Les 28.	Spellen	82
Les 29.	Taalverkennen – woordenschat	85
Les 30.	Spoken en Luisteren	87

Thema 2: Vrije tijd

Les 1. Introles	92
Les 2. Taalverkennen – woordenschat	94
Les 3. Begrijpend lezen	97
Les 4. Taalverkennen – grammatica	103
Les 5. Taalverkennen – taalgebruik	105
Les 6. Meertaligheid	109
Les 7. Spreken en Luisteren	110
Les 8. Schrijven	113
Les 9. Spellen	115
Les 10. Taalverkennen – woordenschat	118
Les 11. Begrijpend Lezen	120
Les 12. Taalverkennen – grammatica	124
Les 13. Taalverkennen – taalgebruik	126
Les 14. Meertaligheid	128
Les 15. Spreken en Luisteren	130
Les 16. Schrijven	133
Les 17. Spellen	135
Les 18. Taalverkennen – woordenschat	138
Les 19. Begrijpend Lezen	140
Les 20. Taalverkennen – grammatica	145
Les 21. Taalverkennen – taalgebruik	147
Les 22. Meertaligheid	150
Les 23. Spreken en Luisteren	152
Les 24. Schrijven	154
Les 25. Spellen	156
Les 26. Begrijpend Lezen	159
Les 27. Meertaligheid	162
Les 28. Spellen	164
Les 29. Taalverkennen – woordenschat	166
Les 30. Spreken en Luisteren	168

1 INLEIDING

Voor u ligt het eerste boek Taal voor leerjaar 6. In dit boek zijn de thema's 1 en 2 opgenomen.

- Thema 1: Eenheid
- Thema 2: Vrije tijd

In totaal zijn er drie boeken beschikbaar voor leerjaar 6. Ieder boek kent dezelfde indeling en volgorde van lessen. Dit is gedaan om de leerlingen de structuur mee te geven. De thema's zijn de verbindende factor die de samenhang tussen de lessen en onderwerpen duidelijk moet maken. De inhoud van de lessen staat voorop, de thema's zijn ondersteunend hieraan.

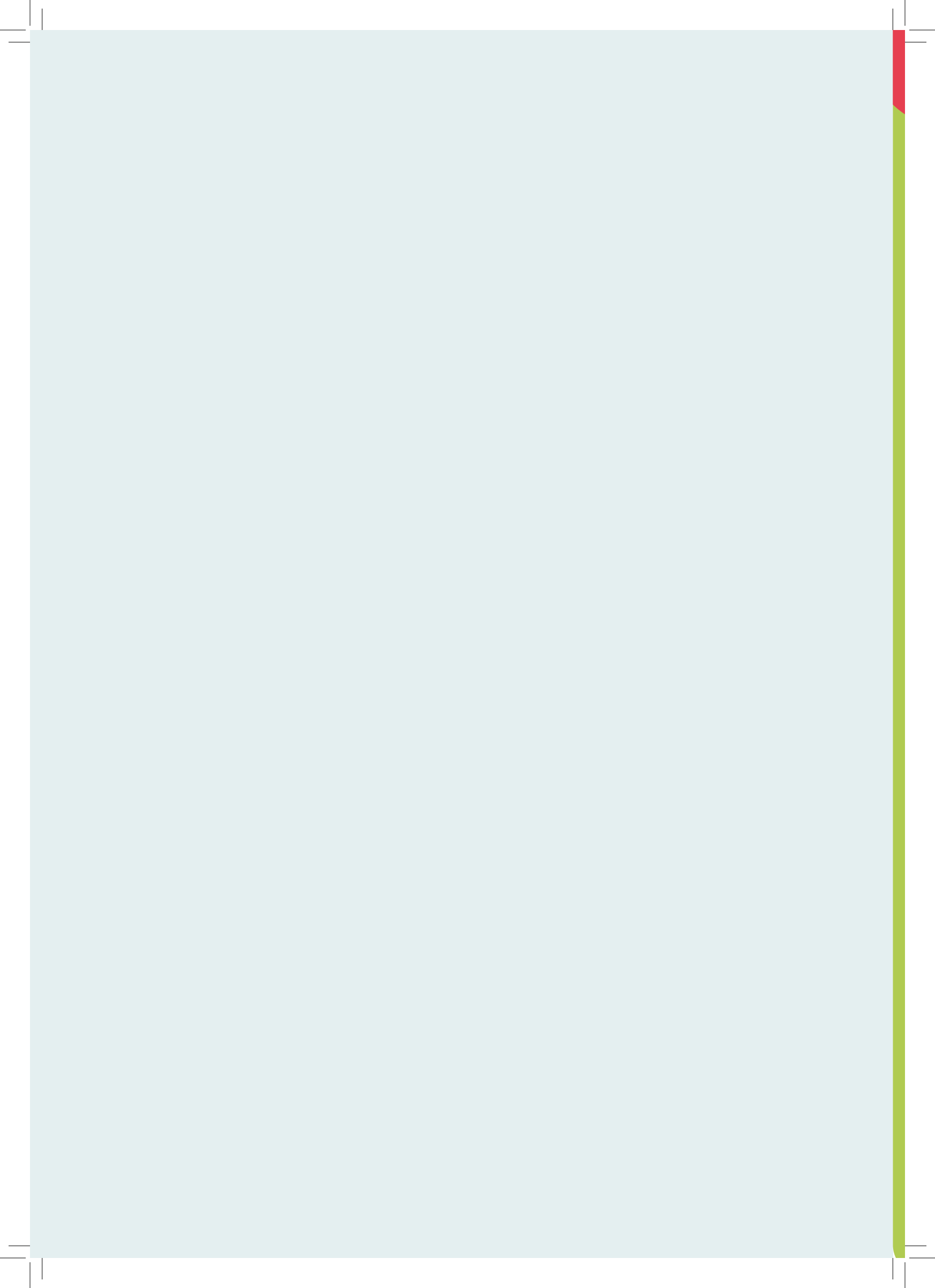
De lessen kennen allemaal dezelfde indeling, het IKA-model (Inleiding – Kern – Afsluiting). Per les zijn vragen en opdrachten opgenomen waardoor de leerlingen de kans krijgen om:

- kennis te kunnen reproduceren op het gewenste moment;
- kennis te kunnen toepassen in bekende situaties;
- kennis te kunnen toepassen in nieuwe of onbekende situaties;
- kennis te kunnen integreren in de bestaande (denk)structuren.

Niet bij ieder onderwerp zijn opgaven op ieder denkniveau opgenomen. Het kan voorkomen dat bepaalde onderwerpen zich in dit stadium van het leerproces minder lenen om in bestaande denkstructuren op te nemen omdat het bijvoorbeeld een nieuw onderwerp is, of omdat het onderwerp in een ander leerjaar verder wordt uitgediept.

In de algemene inleiding vindt u handvatten die u kunt gebruiken om de lessen pedagogisch-didactisch vorm te geven. In het leerkrachtenboek zoals dat voor u ligt, staan ook praktische aanwijzingen. Het is aan u om daar wel of geen gebruik van te maken.

We wensen u en uw leerlingen een productieve tijd, maar bovenal veel leerplezier tijdens het werken met dit boek.

THEMA

1

Eenheid

Een nieuw thema

BEGINSITUATIE	De leerling is nog niet bekend met het nieuwe thema.
LESDOEL	De leerling maakt kennis met de aspecten van het nieuwe thema.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.
MATERIALEN	Er zijn geen extra materialen nodig voor deze les

INTRODUCTIE

U introduceert het thema door de naam op het bord te schrijven of te projecteren. U kunt de leerlingen willekeurige woorden laten noemen die met het thema te maken kunnen hebben.

INSTRUCTIE

Informatie

Het thema 'Eenheid' is een thema dat bestaat uit 30 lessen. U kunt uitleggen wat het woord betekent of u kunt de betekenis van het woord op het bord schrijven of u laat de leerlingen de betekenis zelf opzoeken. U kunt met de leerlingen bespreken wat de definitie werkelijk betekent en op welke manieren eenheid in het dagelijks leven een rol speelt. Dat kan zijn op het niveau van het eigen gezin, de klas, maar ook de samenleving als geheel.

Instructie

U geeft de instructie om de opdrachten te maken. U bespreekt de opdrachten en zet de leerlingen aan het werk.

Verlengde instructie

Geen. Iedere leerling wordt verondersteld om zelf, individueel, het boek door te bladeren en een aantal zaken die hem opvallen, te benoemen.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten zelf uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om, waar nodig, te ondersteunen.

Antwoorden

Opdracht 1

1. Per leerling verschillend
2. Per leerling verschillend, iedere leerling kan een andere invalshoek kiezen om tot het thema te komen
3. Per leerling verschillend

Opdracht 2

1. Per leerling verschillend. De meesten zullen al iets weten over de domeinen die behandeld worden, vooral spelling, begrijpend lezen en grammatica. Taalgebruik is daarbij misschien een vreemde eend in de bijt, omdat taalgebruik (TG) vooral toepassingen van taal behandelt in praktische situaties.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht door de vraag te stellen of de leerlingen zin hebben om met dit thema aan het werk te gaan. Niet iedereen zal even enthousiast JA zeggen en dat hoeft ook niet. U kunt dan vragen waarom niet. Misschien zijn er leerlingen die niet veel met taal hebben, maar liever rekenen of misschien zijn er kinderen die een taalachterstand hebben in het Nederlands waardoor de lessen erg moeilijk lijken. Dit is informatie waar u later iets mee kunt, door deze leerlingen per les extra aandacht te geven of de verlengde instructie te geven.

Taalverkennen - woordenschat

TITEL	Een schat aan woorden deel 1
BEGINSITUATIE	De leerling is bekend met enkele woorden rond het thema Eenheid.
LESDOEL	De leerling - kent tien nieuwe woorden en kan deze gebruiken in zinnen; - kan deze woorden op alfabetische volgorde plaatsen; - kan zelf kaartjes maken voor woorden-memory.
MATERIALEN	(Online)woordenboek en/of (online taalencyclopedieën), kaartjes.
ORGANISATIE	De leerlingen starten tijdens de introductie in een kring. Bij de opdrachten werken de leerlingen in duo's.

INTRODUCTIE

U vertelt dat de leerlingen in leerjaar 6 veel nieuwe woorden zullen leren. U vertelt dat de leerlingen zullen leren wat de woorden betekenen en hoe die gebruikt kunnen worden. Per les zijn er tien nieuwe woorden. Aan het einde van dit schooljaar zullen de leerlingen meer dan driehonderd nieuwe woorden hebben geleerd.

U legt ook uit wat het portfolio (werkstuk of woordenboek, hoe u het noemt) inhoudt en wat er in het portfolio moet worden opgenomen, namelijk tien woorden van iedere les.

Opwarmer

Kies een niet al te ingewikkelde zin of al te moeilijke woorden, maar maak het ook niet te makkelijk voor de leerlingen.

Bijvoorbeeld:

De weggelopen hond van mijn overbuurvrouw is gevonden in een heel andere straat. Mijn vader ging naar de supermarkt en hij heeft daar verse broodjes en beleg gekocht.

Het staat u vrij om andere zinnen te kiezen die wellicht beter aansluiten bij de omgeving van de leerling.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE**Informatie**

U vertelt dat er in deze les en de les Begrijpend lezen een verhaal komt over de eindejaars-viering: 'oud en nieuw', vertelt door een Surinaams kind en een Nederlands kind. U vertelt dat in veel landen in de hele wereld mensen 'oud en nieuw' vieren. U vraagt of leerlingen hoe zij 'oud en nieuw' vieren.

Hierna vertelt u dat er in deze les tien woorden aangeleerd zullen worden die te maken hebben met eindejaars-vieringen.

Opdracht 1

De leerkracht laat op het bord zien wat de woorden zijn.

Julie, laatste, kriebels, ontbijten, iedereen, spelletjes, beurt, lachen, snacks, huis

Opdracht 2

Beurt
Huis
Iedereen
Jullie
Kriebels
Laatste
Lachen
Ontbijten
Snacks
Spelletjes

Opdracht 3

Wat staat er achterop deze woordkaartjes?

1. de juiste betekenis
2. de betekenis in eigen woorden

Opdracht 4

Woord-memory

U loopt langs en kijkt of het spel volgens de regels gespeeld wordt.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis er niet van?

Welke woorden kende je al?

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat kinderen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen vragen bij iemand die dat woord wel kent.

Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschatschrift dat steeds voller wordt. En natuurlijk ook hun eigen woordenschat die steeds rijker wordt.

Begrijpend lezen

TITEL	Alinea's herkennen
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - eenvoudige teksten zelfstandig lezen; - hulpmiddelen gebruiken om, voor hem moeilijke, woorden op te zoeken; - de W-vragen stellen bij het lezen van een willekeurige tekst.
LESDOEL	De leerling kan: - alinea's herkennen in een tekst; - specifieke informatie in teksten opzoeken door de indeling in alinea's te gebruiken; - de W-vragen stellen om daardoor de tekst te verhelderen.
MATERIALEN	- woordenboek indien nodig - internet indien aanwezig/beschikbaar
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel. Leerlingen die moeite hebben met de stof mogen samenwerken, waarbij de taken verdeeld worden en overlegd wordt bij het beantwoorden van de vragen en het maken van de opdrachten.

INTRODUCTIE

De leerlingen werken individueel. Leerlingen die moeite hebben met de stof mogen samenwerken, waarbij de taken verdeeld worden en overlegd wordt bij het beantwoorden van de vragen en het maken van de opdrachten.

U introduceert het onderwerp door uit te leggen wat alinea's zijn en waarom een tekst is opgebouwd uit verschillende alinea's.

U laat de leerlingen de W-vragen noemen (wie, wat, waar, wanneer, waarom) en legt uit hoe het stellen van de W-vragen kan helpen bij het begrijpen of duiden van een tekst. Dan introduceert u de tekst.

Deze is opgebouwd uit een aantal kleinere teksten die onderling verband met elkaar houden: 'oud en nieuw' in Suriname en in Nederland.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Nadat u het onderwerp geïntroduceerd heeft en de lesdoelen kenbaar heeft gemaakt, kunt u de W-vragen op het bord schrijven als geheugensteuntje voor de leerlingen. (Als de W-vragen uit de groep komen, schrijft u deze op.)

U kunt de verwachtingsvragen met de groep doornemen als u de titel van de tekst voorleest. Daarbij kunt u sturing geven door door te vragen of juist afdwalingen te corrigeren.

Verwachtingsvragen

- Wat verwacht je van de tekst als je de titel leest?
- Waar denk je dat de tekst over gaat?
- Lijkt het je een interessant onderwerp?

Instructie

U legt kort uit wat de leerling gaat doen (lezen en opdrachten maken). Eerst leest de leerling de tekst om ermee bekend te raken en daarna intensiever met de opdrachten in gedachte.

In totaal lezen de leerlingen iedere tekst dus tenminste 2 keer; een keer om er kennis mee te maken en een keer gericht met de opdrachten in gedachte.

Verlengde instructie

Als er leerlingen zijn die moeite hebben met taal dan kunt u samen met deze leerling(en) de tekst hardop lezen. Na het lezen kunt u eerst vragen waar de tekst over gaat en waar dat uit blijkt. Dan kunt u de leerling per opdracht begeleiden door het samen met hem te doen. Het is per leerling afhankelijk of u dit doet met 1 of meerdere opdrachten.

Impliciete woorden	Expliciete woorden	Uitdrukkingen
Oud en nieuw	Spannend	Owru Yari
Vieren	Ontbijten	Wan bun nyun yari
31 december	Spelletjes	
Spelletjes	Pagara	
Gezellig(heid)	Snacks	
's Ochtends	Drankjes	
's Middags	Wachten	
's Avonds	12 uur	
Gezin	Nieuwe jaar	
Familie	1 januari	
Vuurwerk	Wakker	
Uitslapen	Sneeuwen	
	Oliebollen	

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten individueel uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden**Opdracht 1**

Vraag 1.

Wat de leerlingen kan opvallen, is het volgende:

- Het tijdstip waarop het hoogtepunt van het feest is (in Suriname de hele dag, in Nederland om 0.00 uur).
- In Suriname speelt eten een belangrijkere rol dan in Nederland.
- In Nederland zijn oliebollen en appelflappen traditie, in Suriname minder.
- Suriname is meertalig (gezien het gebruik van woorden in het Sranantongo en meerdere erkende inheemse talen) terwijl Nederland slechts één officiële taal heeft.
- In Suriname wordt oud en nieuw veel meer buiten gevierd dan in Nederland.

Overige antwoorden ter beoordeling van de leerkracht.
Wellicht kunt u ook uit eigen ervaring putten hierbij.

Vraag 2.

Ter beoordeling van de leerkracht. U stuurt wel het gesprek zodat er meer ervaringen besproken worden.

Opdracht 2

Tekst 1 Oud en nieuw in Suriname.

Alinea 1. Hallo, ik ben Shanti en ik wil jullie iets vertellen over hoe onze familie in Suriname oud en nieuw viert.

Alinea 2. In Suriname noemen we oud en nieuw *Owru Yari*. Oud en nieuw vieren we op de laatste dag van het jaar: 31 december. Als ik 's ochtends opsta op 31 december heb ik al de kriebels in mijn buik. Spannend, het is oud en nieuw!

Alinea 3. Als gezin gaan we dan eerst uitgebreid ontbijten. Er komen dan allemaal lekkere broodjes en beleg op tafelen iedereen in het gezin mag eten wat hij of zij wil.

Alinea 4. Tot de middag doen we spelletjes. Iedereen mag om de beurt een spelletje kiezen en dat spelen we met het hele gezin. Mijn broer is dol op kaarten en mijn moeder houdt van bordspelletjes. Tijdens het spelen is het erg gezellig en we lachen wat af samen.

Alinea 5. 's Middags gaan we met z'n allen naar de stad, want daar gebeurt het. In het centrum van de stad worden pagara's afgestoken. Wat een knallen en wat een rook geeft dat. Je ziet overal mensen op straat die hun eigen snacks en drankjes meenemen. Ik vind het zo gezellig! Veel mensen wensen je op straat wan bun nyun yari!

Daarna gaan we naar huis om te eten en te drinken. 's Avonds zijn we met elkaar thuis en wachten tot het 12 uur is. Dan begint het nieuwe jaar pas echt. Dat doen we met hapjes en drankjes en we kijken leuke programma's op de televisie.

Alinea 6. De volgende ochtend, 1 januari, helpen we allemaal om het huis goed schoon te maken.

Opdracht 3

Wie? De hoofdpersoon/verteller is Daniel

Wat? Een beschrijving over hoe hij oud en nieuw viert

Waar? In Nederland

Wanneer? Tegenwoordige tijd

Opdracht 4

Woord	Betekenis
Sneeuw	bevroren neerslag die in de vorm van vlokken valt
Oliebollen	in olie gebakken deegbol
Pagara	Rol vuurwerk, 1000(000000000000) klapper
Snacks	Hartig hapje
Vuurwerk	snel verbrandende, veel licht gevende en meestal luid knallende voorwerpen, ontstoken bij festiviteiten of voor het geven van signalen
Bordspelletjes	Gezelschapsspel dat op een bord gespeeld wordt

DIFFERENTIATIE**Herhaling:**

U kunt kort aanstippen wat alinea's zijn en wat de W-vragen zijn en hoe die beantwoord worden. Als een leerling moeite heeft met een van beide, dan kunt u de andere deeltteksten nemen als extra oefening door per tekst de alinea's te laten aangeven of de W-vragen per deelttekst te beantwoorden.

Verrijking:

U kunt synoniemen laten zoeken voor een aantal moeilijke woorden uit de teksten, of de teksten laten herschrijven in een andere tijd (van TT naar VT bijvoorbeeld), of een tekst in de IK - vorm laten schrijven.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten. U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht/biedt u extra ondersteuning aan deze leerlingen.

Teksten*Tekst 1*

Oud en nieuw in Suriname.

Hallo, ik ben Shanti en ik wil jullie iets vertellen over hoe onze familie in Suriname **oud en nieuw viert**.

In Suriname noemen we **oud en nieuw Owru Yari**. **Oud en nieuw vieren** we op de laatste dag van het jaar: **31 december**. Als ik 's ochtends opsta op **31 december** heb ik al de kriebels in mijn buik. **Spannend**, het is **oud en nieuw**!

Als gezin gaan we dan eerst uitgebreid **ontbijten**. Er komen dan allemaal lekkere broodjes en beleg op tafelen iedereen in het gezin mag eten wat hij of zij wil.

Tot de middag doen we **spelletjes**. Iedereen mag om de beurt een **spelletje** kiezen en dat spelen we met het hele **gezin**. Mijn broer is dol op kaarten en mijn moeder houdt van **bordspelletjes**. Tijdens het spelen is het erg gezellig en we lachen wat af samen.

's Middags gaan we met z'n allen naar de stad, want daar gebeurt het. In het centrum van de stad worden **pagara's** afgestoken. Wat een knallen en wat een rook geeft dat. Je ziet overal mensen op straat die hun eigen **snacks** en **drankjes** meenemen. Ik vind het zo gezellig! Veel mensen wensen je op straat **wan bun nyun yari!**

Daarna gaan we naar huis om te eten en te drinken. 's Avonds zijn we met elkaar thuis en **wachten** tot het **12 uur** is. Dan begint het **nieuwe jaar** pas echt. Dat doen we met hapjes en drankjes en we kijken leuke programma's op de televisie.

De volgende ochtend, **1 januari**, helpen we allemaal om het huis goed schoon te maken.

Tekst 2

Oud en nieuw in Nederland.

Hallo, ik ben Daniel. Ik woon in Nederland en ik wil jullie iets vertellen hoe wij met elkaar **oud en nieuw vieren**.

Ik vind **oud en nieuw** altijd hartstikke **gezellig**. 's Ochtends **slaap** ik **uit**, want ik moet nog een hele dag **wakker** blijven. Ik kom op **31 december** ook pas om 10 uur mijn bed uit. Buiten is het vaak grijs en koud. Een keer heeft het **gesneeuwd** op **31 december**. Dat vond ik heel bijzonder.

Overdag gaan we met het hele **gezin** op bezoek bij opa en oma. Dan praten mijn vader en moeder met opa en oma meestal zijn er ook ooms en tantes en neefjes en nichtjes waar ik mee kan spelen.

Oma heeft altijd warme **oliebollen** met poedersuiker en een schaalje appelflappen. Die vind ik het lekkerst, vooral als er kaneelsuiker over gestrooid is.

Na het bezoek aan opa en oma rijden we naar huis. We zijn om 6 uur thuis om te eten. Mijn vader haalt meestal Chinees eten op **31 december**. En dan begint de avond. We doen **spelletjes**, kijken televisie en als het bijna 12 uur is tellen we allemaal af van 10 tot 0. Dan pas wensen we elkaar gelukkig **nieuwjaar** en gaan we naar buiten om naar het **vuurwerk** te kijken. De burens hebben altijd een hele zak vol met vuurpijlen en ander siervuurwerk. De knallen vind ik niet zo leuk, maar ik hou van fontein en tolletjes. Daar komen de mooiste kleuren uit.

Om 1 uur gaan we naar bed en we **slapen** de volgende ochtend lekker **uit**.

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven;
De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.
De uitdrukkingen zijn **GEEL** gemaakt.

Taalverkennen – grammatica

TITEL	Letters, klanken en lettergrepen
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - kennen de verdeling van letters in klinkers en medeklinkers; - kennen klanken; - kunnen woorden in lettergrepen verdelen door te klappen in de handen bij elke lettergreep en de lettergrepen luidop uit te spreken.
DOELSTELLING	De leerling kan: - klinkers en medeklinkers gebruiken om woorden in lettergrepen te verdelen; - drie methoden gebruiken om woorden in lettergrepen verdelen.
MATERIALEN	Geen
ORGANISATIE	De leerlingen werken in duo's aan de opdrachten.

INTRODUCTIE

- U herhaalt het alfabet met de leerlingen.
- U herhaalt de klinkers en de medeklinkers.
- U geeft woorden om in lettergrepen te verdelen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE**Informatie**

U herhaalt het alfabet met de leerlingen. U kunt de leerlingen het klassikaal laten opzeggen. U geeft daarna individuele beurten om de klinkers en medeklinkers op te zeggen. U noemt een letter en de leerling moet aangeven of het een klinker of medeklinker is. Hetzelfde doet u met de klanken. Eerst de korte klanken a, e, i, o, u laten uitspreken.

Instructie

De eerste manier:

U legt de informatie uit zoals in het leerlingenboek beschreven is:

Omdat het nogal abstract is, zult u met voorbeelden moeten uitleggen.

U schrijft op het bord:

1. klinker + medeklinker + klinker

U schrijft het woord lachen groot op het bord. L A C H E N.

CH (CH telt als één klank, omdat deze als g wordt uitgesproken.) staat tussen de klinker A en de klinker E.

Het woord is L A C H E N, wordt dan gesplitst na de eerste klinker.

Het wordt dus L A – C H E N

De tweede manier: klinker + meerdere medeklinkers + klinker

O N D E R D E L E N

Als er meerdere medeklinkers (ND) + (RD) tussen twee klinkers staan, breek je het woord op na de eerste medeklinker. Bijvoorbeeld: O N- D E R- D E -L E N

De derde manier: **samengestelde woorden**

B L O E M B L A D

Bij een samengesteld woord, breek je eerst de twee (of meerdere) losse woorden op.

Bijvoorbeeld: B L O E M - B L A D

Soms moet je daarna de losse woorden nog verdelen in lettergrepen. Bij B L O E M kun je het niet verder verdelen. Bij B L A D, ook niet.

U vermeldt ook erbij dat elke lettergreep gemakkelijk moet worden uitgesproken. Als dat niet het geval is, dan is het niet correct.

Vuistregels	
Medeklinker tussen twee klinkers	splits het woord op na de eerste klinker
Meerdere medeklinkers tussen	splits het woord op na de eerste medeklinker
twee klinkers	breek eerst het woord op in losse woorden en
Samengesteld woord	splits daarna de losse woorden op

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen hoe ze de drie manieren moeten toepassen, kunt u apart begeleiden.

Zelfstandig werken

De leerlingen werken eerst individueel en daarna mogen ze hun antwoorden met elkaar vergelijken.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

Antwoorden

Opdracht 1

Bij opdracht 1 heeft elke leerling een eigen antwoord. Let erop dat u langsloopt en controleert of alles correct is gedaan. Bij opdracht 2 en 3 moeten de leerlingen zelf erachter komen welke manieren ze het beste kunnen toepassen. Woorden als professor zouden de leerlingen bij het verdelen misschien met een dubbele –ssor schrijven. Deze lettergreep is niet gemakkelijk om te lezen, het moet dus afgebroken worden na de eerste 's'.

Opdracht 2

Verdeel de woorden in lettergrepen. Maak gebruik van de manieren die je hebt geleerd.

1. dro-men
2. ma-ma
3. pro-fes-sor
4. voet-bal
5. to-maat

Opdracht 3

Verdeel de woorden in lettergrepen. Alle lettergrepen moeten gemakkelijk worden uitgesproken.

1. bak-ke-rij
2. ge-mak-ke-lijk
3. ver-klap-pen
4. plat-te-land
5. ba-sis-school

DIFFERENTIATIE

U kunt leerlingen die snel klaar zijn met de opdrachten en die correct hebben uitgevoerd, woorden laten opzoeken in de leesteksten, die ze kunnen verdelen in lettergrepen.

U kunt ook woorden klaarzetten, zodat ze verder kunnen oefenen.

VERRIJKING

U kunt leesboeken klaarleggen en de leerlingen zelf laten uitkiezen welke tekst ze willen lezen.

Ze kunnen daaruit lange en moeilijke woorden halen, die ze kunnen spellen.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

Wat vonden jullie nog moeilijk van deze les?

TITEL Woorden opzoeken**BEGINSITUATIE** De leerling

- weet wat woorden en zinnen zijn;
- kan enkelvoudige zinnen formuleren, zowel mondeling als schriftelijk;
- durft aan te geven als hij een woord of zinsdeel niet begrijpt.

LESDOEL De leerling

- woorden op verschillende manieren opzoeken;
- onbekende woorden binnen de context van een zin plaatsen en aan de hand van de context de betekenis van onbekende woorden achterhalen

MATERIALEN Woordenboek Nederlands

Internet (op pc, laptop, tablet of ander device)

Als er géén internet op school aanwezig is, dan kunt u overwegen om alle opdrachten uit thema 1 waar internet nodig is op een andere locatie te doen. Mocht dat niet kunnen, dan is er wellicht iemand op school met mobiele data op een telefoon of tablet. Wellicht kunt u dan demonstreren hoe het opzoeken op internet gaat.

ORGANISATIE De leerlingen werken alleen aan de opdracht. Ze mogen aan de leerkracht en/of aan elkaar hulp vragen.

In het geval er niet voldoende woordenboeken of devices voor handen zijn, dan kunt u de leerlingen ook in groepjes van 3 laten werken aan de opdrachten. De leerlingen zoeken dan om de beurt de betekenis van de woorden op en delen die informatie met elkaar. Hiermee kan iedere leerling toch oefenen met het opzoeken van woorden in een woordenboek.

INTRODUCTIE

De les gaat over het zoeken van de betekenis van woorden en over het achterhalen van de betekenis van woorden in een context.

De leerkracht noemt een paar willekeurige woorden waarvan niet verwacht mag worden dat de leerling deze kent en vraagt wat deze woorden betekenen. Waarschijnlijk kennen de meeste kinderen de meeste woorden niet.

De leerkracht vraagt hoe de leerlingen de betekenis van deze woorden te weten zouden kunnen komen. Waarschijnlijk komen een aantal bekende termen uit de groep zoals: woordenboek, googlen (internet), spieken, vragen aan anderen. Dat is het beginpunt. Je zegt: 'Een woordenboek, prima, maar wat is dat eigenlijk?'

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Woordenboek, zoeken op internet en een leesstrategie.

Geef een korte uitleg wat een woordenboek is en op welke manier je een woord zoekt in een woordenboek. Laat een voorbeeld zien, deel een aantal woordenboeken uit en laat de leerlingen even bladeren. Je kunt er ook een spelletje van maken door drie willekeurige woorden te laten opzoeken en de leerling die het snelst is, wint.

Hetzelfde kan met oefenen van een aantal zoekopdrachten op internet. Laat de leerling die het eerst met een goed antwoord komt, vertellen welke zoekterm hij gebruikt heeft en laat de andere leerlingen met dezelfde zoekterm werken.

Benadruk wel dat de juiste zoekterm essentieel is om efficiënt te kunnen zoeken. Wijs desgewenst ook even op de gevaren die schuilen bij het gebruik van verschillende termen, of het klikken op links. Niet iedereen op internet is je vriend.

Hierna komt de leesstrategie aan de orde. Leg uit dat ze aan de hand van de context in een tekst de betekenis van moeilijke woorden kunnen achterhalen. Het moeilijke woord hoeft dan niet in officiële teksten te worden uitgelegd, maar dat ze wel een duidelijk idee kunnen krijgen wat een woord zou kunnen betekenen.

Vraag aan de groep wie weet wat het woord julienne betekent. Er zijn misschien een paar leerlingen die het weten, maar die mogen niet voorzeggen. Als de betekenis van het woord meteen gezegd wordt, gaat voor de leerlingen die het woord niet kennen de leerervaring verloren. Lees dan het tekstje over de saoto voor en vraag nog een keer wat julienne betekent. Waarschijnlijk weten nu veel meer kinderen de betekenis te noemen.

Instructie

De leerlingen hebben een woordenboek. Als er niet genoeg woordenboeken zijn, kunt u de leerlingen in groepjes verdelen en per groepje 1 woordenboek beschikbaar hebben. Ook als er niet genoeg devices zijn, kunt u de leerlingen samen met 1 device laten werken.

Mocht er helemaal geen internet voorhanden zijn, dan kunt u overwegen om de opdrachten gezamenlijk op een andere locatie te laten maken, of om de leerlingen de opdracht als huiswerk mee te geven.

Opmerking: de opdrachten hoeven niet in een bepaalde volgorde te worden uitgevoerd.

Het is dus een uitdaging in te spelen op deze situatie.

Verlengde instructie

Loop rond, geef sturing, maar laat de leerlingen vooral zelf zoeken.

Zelfstandig werken

Leerlingen voeren de opdracht in principe alleen uit (of in groepjes als er niet genoeg woordenboeken of devices zijn) maar mogen hulp vragen bij de leerkracht en medeleerlingen als dat nodig is.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Geef bij het uitwerken van de opdrachten niet het goede antwoord. Laat kinderen zelf zoeken. Wat denk je zelf? Waarom denk je dat? Waar (en hoe) heb je dat gevonden? Zet, als de groep daar behoefte aan heeft, een zacht en rustig achtergrondmuziekje aan bij het uitvoeren van de opdrachten. Dit hoeft natuurlijk niet, maar het kan leerlingen stimuleren om geconcentreerd te blijven werken.

Antwoorden

Opdracht 1

ont·bijt (het; o; meervoud: ontbijten) 1eerste maaltijd van de dag ont·bij·ten (ontbeet, heeft ontbeten) 1het ontbijt gebruiken

Gezellig: een huiselijk gevoel gevend, vriendelijk aandoend; = knus: een gezellige kamer

span·nend (bijvoeglijk naamwoord) 1spanning (2) teweegbrengend: een spannende roman

ap·pel·flap (de; v(m); meervoud: appelflappen) 1gebak uit deeg, rozijnen en zure appelen

Welke betekenis past in de context van het thema. Leer leerlingen **dóórzoeken** totdat zij een betekenis vinden die makkelijk te begrijpen is voor hen.

Leer leerlingen ook die betekenis te kiezen die past in de context waarin het woord dat zij opzoeken, gebruikt is.

Opdracht 2a

och·tend (de; m; meervoud: ochtenden) 1morgen, morgenstond: 's ochtends tijdens de ochtend

's Ochtends betekent: in de ochtend of morgen

drank (de; m; meervoud: dranken) 1alles wat je drinkt 2alcoholische drank: aan de drank raken; (België) korte drank sterkedrank 3vloeibaar medicijn drank·je (het; o; meervoud: drankjes) 1drank, aangeboden op een visite, receptie enz. 2vloeibaar medicijn

spel (het; o; verkleinwoord: spelletje) 1het spelen, het bewegen: een spel van krachten onderlinge beïnvloeding 2(meervoud: spelen) bezigheid ter ontspanning volgens bep. regels: vrij spel hebben onbelemmerd zijn gang kunnen gaan; (sport) gevaarlijk spel actie die gevaar oplevert voor de tegenstander en daarom als overtreding geldt 3(meervoud: spelen) kansspel: hoog spel spelen veel risico nemen om iets te bereiken 4(meervoud: spelen) een partij die je speelt: een spelletje doen; een spelletje domino; geen spelletjes spelen eerlijk zeggen wat je bedoelt; alles op het spel zetten wagen 5(meervoud: spellen) stel voorwerpen die je bij een spel (2) nodig hebt 6(meervoud: spelen) toneelspel 7het bespelen van een instrument: vioolspel 8(meervoud: spelen) wedstrijd: de Olympische Spelen

vuur·werk (het; o) 1snel verbrandende, veel licht gevende en meestal luid knallende voorwerpen, ontstoken bij festiviteiten of voor het geven van signalen 2feest met vuurwerk 3op-vallend, krachtig optreden

De omschrijvingen staan op www.vandale.nl.

Als een ander woordenboek geraadpleegd wordt kan de omschrijving afwijken.

Wat wel belangrijk is, is dat u de betekenis van de woorden uitlegt in begrijpelijke taal.

De antwoorden op internet en in een woordenboek zullen niet heel veel van elkaar verschillen. Dit is ter beoordeling van de leerkracht of beide overeenkomen.

Opdracht 2b

De antwoorden verschillen niet van wat de leerlingen al opgezocht hebben.

Opdracht 3

Pagara – 100000(00000000) klapper

Bun nyun yari – Gelukkig nieuwjaar

De antwoorden kunnen per woordenboek verschillen. In deze opdracht is het Van Dale woordenboek gebruikt, maar als u een ander woordenboek gebruikt (Prisma, Koenen) is dat natuurlijk ook goed.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Waar nodig, kan de leerkracht de manier van zoeken voordoen, of de leerling onder begeleiding laten zoeken.

Verrijking:

Leerlingen die snel klaar zijn, kunnen aan de slag met een aantal woorden uit groep 7 of 8. De leerkracht kan ook een leesboek uit de bibliotheek meenemen en daar, in passages de moeilijke woorden laten herkennen in de context (of laten zoeken als zij daar niet uit komen). Leerlingen kunnen terugkoppelen door het verhaal in eigen woorden na te vertellen.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht en noteert welke leerlingen de stof nog niet goed begrijpen. Die leerlingen geeft u extra aandacht bij de herhalingsles.

Het voorstel is om, als er op school geen internet is of devices zijn waar de leerlingen meer kunnen en mogen werken, om deze opdrachten “op te sparen” en buiten de school te doen (in de bibliotheek of het buurtcentrum misschien). Anders worden het huiswerkopdrachten.

Wat vond je het makkelijkst en waarom? Wat vond je het moeilijkst en waarom?

TITEL	Taalprofiel
BEGINSITUATIE	Dit is de eerste les meertaligheid in leerjaar 6. De leerlingen spreken verschillende talen. Het is belangrijk elk jaar een taalprofiel te maken. Het taalprofiel is richtinggevend voor taalkeuzes die in verschillende meertaligheidslessen moeten worden gemaakt.
LESDOEL	De leerling: - kan een taalprofiel maken van de klas, - kan een taalketting maken, - kan vertellen hoe hij/zij het ervaart om meertalig te zijn en in een meertalige klas te zitten.
MATERIALEN	Kartonnen stroken, smal lint, perforator, stiften, leerlingenboek.
VOORBEREIDING	U heeft het bronnenmateriaal van deze les bestudeerd en beluisterd.
ORGANISATIE	De leerlingen zitten in groepen.

INTRODUCTIE

U vraagt de leerlingen om goed te luisteren naar wat u gaat zeggen.

U zegt:

- Ik spreek Nederlands
- Mi e taki Sranantongo.

U vraagt hoeveel en welke talen u heeft gesproken. (Twee, Nederlands en Sranan)

Als u nog een Surinaamse taal spreekt, zegt u ook in deze taal 'Ik spreek (uw taal)' (zie ook bronnenboek). U vraagt de leerlingen welke taal u heeft gesproken. U geeft enkele leerlingen de beurt om te zeggen welke talen zij spreken. Daarna gaat u over naar de informatie.

INSTRUCTIE

U tekent de tabel van het taalprofiel op het bord. De kolom met de afkortingen kunt u weglaten. U doet opdracht 1 samen met de leerlingen. U gaat het rijtje van talen af en vraagt steeds welke kinderen in de klas de taal spreken. Voor elk kind zet u een streepje (turven) in het desbetreffende vak. Na taal 11 vraagt u of er kinderen zijn die een taal spreken die nog niet is genoemd. Deze talen kunnen bijgeschreven worden in de tabel. U turft met een andere kleur in de tabel welke taal (talen) u spreekt. Daarna maken de leerlingen in groepsverband opdracht 2. Als deze opdracht is besproken, deelt u het materiaal uit en voeren de leerlingen opdracht 3 uit. Na opdracht 3 geeft u de leerlingen tijd om groepsopdracht 4 uit te voeren. Bij het werken in groepsverband, wijst u steeds een groepsleider aan. De groepsleider let erop dat de groep aan de opdracht werkt en alle groepsleden participeren.

Verlengde instructie

Als een leerling of groep niet op gang komt bij opdracht 2, 3, of 4 geeft u extra uitleg.

Zelfstandig werken

De leerlingen maken opdracht 2. Na bespreking van opdracht 2 volgen opdracht 3 en 4.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Leerlingen die snel klaar zijn met opdracht 3, mogen medeleerlingen helpen die nog niet klaar zijn.

Verrijking:

Leerlingen mogen hun taalkettingen extra versieren.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Bij de bespreking van opdracht 2 verwijst u steeds naar het taalprofiel. Soms is heel goed te zien welke talen uitspringen. Voor alle duidelijkheid telt u per taal het aantal streepjes. Bij opdracht 4 complimenteert u de leerlingen die zich vrij durven uiten in de eigen taal en moedigt de leerlingen aan die dit nog niet durven. U benadrukt dat alle talen waardevol zijn en dat we trots mogen zijn op onze taaldiversiteit. Het tweede deel van opdracht 4 wordt besproken bij het terugkijken. Uit elke groep vertelt een leerling wat de meningen in de groep waren. Belangrijk is dat de leerlingen hun meningen kunnen beargumenteren.

AFSLUITING

Tenslotte mogen de leerlingen het taalprofiel overnemen in hun schrift. De taalketting bewaren ze in hun meertaligheidsportfolio.

TITEL	De Nationale Voorlees – en vertelweek
BEGINSITUATIE	Dit is de eerste les meertaligheid in leerjaar 6. De leerlingen spreken verschillende talen. Het is belangrijk elk jaar een taalprofiel te maken. Het taalprofiel is richtinggevend voor taalkeuzes die in verschillende meertaligheidslessen moeten worden gemaakt.
LESDOEL	De leerling: - voor hen bestemde uitnodigingen/aankondiging onderscheiden over jaarlijks Literair gebeuren); - een informatief aankondiging volgen en informatie inwinnen; - zich inleven in de spreker en de boodschap en reflecteren op zender en ontvanger; - de overgedragen boodschap door zender verstaanbaar kunnen begrijpen en weer vlot kunnen overbrengen naar derden (intonatie, articulatie en volume).
VERLENGD DOEL: 2	- De leerling kan informatieve en/of persuasieve uiteenzettingen volgen, verbanden van samenhang herkennen en de bruikbare informatie destilleren uit de uiteenzetting.
MATERIALEN	Woordenboek indien nodig
ORGANISATIE	De opzet is een plenaire opzet. De leerlingen krijgen de kans zich vrijuit te leren uiten.

INTRODUCTIE

U licht kort toe waar de les over gaat en welke onderdelen er aan bod komen:

- De nationale voorlees- en vertelweek.
- U vertelt over luisterboeken en dat die een opstap zijn om boekenkennis te verruimen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U geeft de leerlingen de ruimte om te vertellen wat hun ervaring is met het lezen van boeken, bijvoorbeeld of de leerlingen samen met hun ouders of broers en zussen ook lezen als er wordt voorgelezen.

De Nationale voorlees – en vertelweek

Sinds het jaar 2000 organiseert men in Suriname en meerdere landen over de wereld jaarlijks “de Nationale voorlees- en vertelweek”. Alle kinderen die meedoen met de vertel- en voorleesworkshop, krijgen de gelegenheid om een certificaat te ontvangen. Tante Gerda heeft in het jaar 2019 een “Gi Grantangi” onderscheiding ontvangen voor haar bijdrage omdat zij zich inzet om kinderen aan te sporen om te lezen. Dit is één van de redenen waarom de “Nationale voorlees- en vertelweek” in het leven is geroepen. Zo blijkt dat niet alleen de taalkennis verbetert, maar ook de ontwikkeling van het kind. Suriname telt ongeveer 50 bibliotheken. De hoofdvestiging is het Cultureel Centrum Suriname, gelegen in het centrum van Paramaribo. De bibliotheek telt vijf filialen in wijken en districten. Deze bibliotheek heeft 40.000 boeken in bezit.

INSTRUCTIE

U vertelt de leerlingen over de jaarlijks georganiseerde ‘Nationale voorlees – en vertelweek’ en het belang van deze week.

U bespreekt met de leerlingen de voorbeelduitnodiging. Ook staat u stil bij het onderdeel luisterboeken. Vele leerlingen zijn waarschijnlijk nog niet bekend met het luisterboek. Dit kan enorm interessant zijn voor de leerlingen om de stap naar lezen te prikkelen.

Indien mogelijk bestaat er de mogelijkheid om naar een luisterboekfragment te luisteren.

U stelt twee leerlingen in de gelegenheid om in de klas voor te lezen terwijl de andere leerlingen luisteren. Het is belangrijk dat de zender de informatie goed overbrengt zodat de ontvanger de informatie goed kan onthouden. Het gaat in deze les niet om het goede antwoord, dit houdt in dat de leerlingen onderling met elkaar mogen overleggen om tot een antwoord te komen.

Het luisterboek

Tegenwoordig kunnen leerlingen boeken lezen, maar ze kunnen ook naar boeken luisteren. Een boek waarnaar men luistert, heet een luisterboek. Een luisterboek is verkrijgbaar in webwinkels zoals bol.com of amazon.com. Mogelijk zijn er wel opties om op Cd’s luisterboeken te branden, of op USB-stick te verkrijgen of bijvoorbeeld te downloaden van het internet. Er zijn een aantal verhalen voor de Surinaamse kinderen voorgelezen in het kader van Arki Wan Tori. Zie <https://anchor.fm/arki-wan-tori>

Youtube

U legt uit op welke manier YouTube gebruikt kan worden bij het zoeken naar luisterboeken en verhalen.

Antwoorden

Opdracht 1 en 2

Het antwoord betreft geen kennisvraag en wordt beantwoord met ja/nee. Maar het antwoord geeft de leerkracht een indicatie over het leesgedrag.

Opdracht 3

- Uitnodiging voor het De Nationale voorlees – en vertelweek
- Die wordt gehouden op de City Hub community center
Adres: Ormosiastraat 22

TITEL	Ik heb een goede schrijfhouding
BEGINSITUATIE	De leerling kan zinnen formuleren.
LESDOEL	De leerling: - ervaart het verschil tussen een gespannen houding en een ontspannen houding; - kan een ontspannen houding toepassen tijdens het schrijven.
VERLENGD DOEL: 2	- De leerling kan informatieve en/of persuasieve uiteenzettingen volgen, verbanden van samenhang herkennen en de bruikbare informatie destilleren uit de uiteenzetting.
MATERIALEN	Er zijn geen extra materialen nodig
ORGANISATIE	De leerlingen werken klassikaal aan de ontspanningsopdracht. De ontspanningsoefeningen worden tegelijkertijd uitgevoerd. De schrijfopdrachten worden individueel gemaakt.

INTRODUCTIE

U kunt een klassengesprek starten over de zithouding van uw leerlingen. De leerlingen worden bewust gemaakt van hun eigen zithouding op dat moment. Vervolgens kan er met beeldmateriaal een voorbeeld gegeven worden van een correcte zithouding tijdens het schrijven..

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt uit waarom een goede schrijfhouding belangrijk is. U kunt de voordelen en nadelen van een goede/slechte schrijfhouding benoemen. Zorg ervoor dat de leerlingen weten wat de volgende woorden betekenen voordat u aan de opdracht begint: gespannen, ontspannen, cultuur.

Instructie

U voert opdracht 1 klassikaal uit. De ademhalingsoefening kunt u ook gezamenlijk (met de hele klas) oefenen. Opdracht 2 kan zowel klassikaal als individueel gemaakt worden. U kunt namelijk de vragen voorlezen en de kinderen de tijd geven om een antwoord in te vullen. U kunt tegelijkertijd aangeven wanneer ze hun lichaam kunnen aanspannen/ontspannen.

Opdracht 3 maakt de leerling zelfstandig in het schrift. De leerling beantwoordt individueel de vragen. De opdrachten kunnen klassikaal besproken worden.

Verlengde instructie

De ontspanningsoefeningen kunnen herhaald worden. U kunt het beeldmateriaal nog een keer laten zien of u laat met uw eigen lichaam zien wat een goede schrijfhouding is.

Zelfstandig werken

De leerling werkt zelfstandig aan opdracht 2 en 3.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U geeft een voorbeeld van een goede schrijfhouding. U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen.

Antwoorden

Opdracht 1

Bespreek de opdracht klassikaal. De leerling geeft eigen antwoorden.

Opdracht 2

De leerling geeft antwoord op de drie vragen door zijn eigen gegevens in te vullen. Let op dat de leerling de hele zin opschrijft. In totaal heeft de leerling zes zinnen opgeschreven.

Opdracht 3

De leerling vult een eigen antwoord in. Hij beantwoordt de vragen met een volledige zin (dus niet alleen met ja/nee).

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt herhalen dat een goede schrijfhouding vooral een ontspannen houding is. Daarnaast kunt u nog een keer de ontspannen houding oefenen met de leerling. U vraagt waarom een goede schrijfhouding belangrijk is.

Verrijking:

De leerlingen die klaar zijn, mogen een tekening maken van een goede schrijfhouding.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

TITEL	Klinkers, solo, als tweeling of als vriendenpaar
BEGINSITUATIE	De leerling: - kent het alfabet; - herkent klinkers en medeklinkers in woorden; - heeft een basiswoordenschat Nederlands om woorden te herkennen en verklaren.
LESDOEL	De leerling kan: - klinkers in woorden in een context plaatsen; - het onderscheid maken tussen soloklinkers, tweelingklinkers en vriendenklinkers.
MATERIALEN	Voor deze les zijn geen extra materialen nodig. Een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.
ORGANISATIE	Er zijn geen organisatorische aanpassingen nodig voor deze les.

INTRODUCTIE

Er zijn vijf klinkers: a, e, i, o, u. (Later in hun schoolloopbaan wordt de y behandeld en de ij.)

De 'j' is geen klinker en hoort dus ook niet thuis in het rijtje klinkervriendenparen. In dit rijtje horen alle combinaties met de vijf klinkers thuis. Sommige zijn gemakkelijk uit te spreken, zoals de 'ui', de 'oe' en de 'au'. Andere zijn moeilijker uit te spreken, zoals de 'eu'.

Een bijzonder geval is de 'ai', het woord 'mais' kan volgens het Groene Boekje ook als 'maïs' worden geschreven. De uitspraak is in beide gevallen iets anders, in het eerste geval kort aan elkaar, zoals de klanken bij pijn 'aiaiai' in het tweede geval losser van elkaar, de 'a' eerst en de 'i' erna, zoals de Spaanstalige mensen het uitspreken.

Ook klinkervriendenparen als de 'ou' in het woord 'route' voor de weg die iemand aflegt, zijn lastig. Kinderen die die woorden nog niet kennen, kunnen dat klinkervriendenpaar anders uitspreken - zoals in 'gebouw', of als ze 'route' horen dat - spellen als 'roete'.

Opwarmer

U begint hiermee. Dit duurt vijf minuten. Na de opwarmer gaan de leerlingen op hun plaats zitten en begint U met de instructie. U kiest of voor instructie per opdracht of instructie voor een paar of alle opdrachten tegelijk.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt de informatie uit zoals in het leerlingenboek beschreven is:

- soloklinkers;
- tweelingklinkers;
- vriendenklinkers.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt ervoor kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen wat klinkers of klinkerparen zijn, kunt u apart nemen en eerst aan de opdracht laten beginnen. Daarna pakt u de theorie erbij om te laten zien wat ze net gedaan hebben met de opdracht.

U kunt de leerlingen ook de woorden laten opzoeken in een (beeld)woordenboek of online.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of in grotere groepen, uit. De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE**Herhaling:**

Op internet zijn er veel herhalingsopdrachten te vinden waarbij één, twee dezelfde of twee verschillende klinkers in woordjes kunnen worden ingevuld. Bijvoorbeeld op de site www.taal-oefenen.nl/taal-groep-6 (geraadpleegd in maart 2020.) kunt u oefeningen vinden en gebruiken.

Verrijking:

U geeft de leerlingen de opdracht om bordjes te schilderen met lettergrepen.

Neem de woordjes van opdracht 5.

voed-sel

kal-koen

pom-poen

fa-mi-lie

vie-ring

dank-baar-heid

re-gen-sei-zoen

ou-ders

au-gus-tus

drie

be-vol-kings-groe-pen

mis-schien

tra-di-tie

uit-leg-gen

vijf-tien

mais-sten-gel (mais-sten-gel is ook mogelijk)

re-gio

Is-ra-el (bij afbreken vervalt het trema)

U doet dit later zo vaak als u goed vindt, om een grote verzameling bordjes te krijgen. Hiermee kunnen (sommige) leerlingen - zowel zij die herhaling nodig hebben als zij die creatief zijn en meer woorden willen vormen - schuiven om woorden te vormen. Hierbij ervaren ze - bewust of onbewust - dat woorden ook beschouwd kunnen worden als eenheden die bestaan uit let-ter-gre-pen en niet alleen uit l-e-t-t-e-r-s.

Antwoorden

Weet jij uit hoeveel letters het alfabet bestaat? (26)

Opdracht 1

a e i o u

Alle vijf klinkers kunnen in hun eentje voorkomen in een woord, als solo.

Opdracht 2

Vul op het lijntje steeds een andere klinker in, in alfabetische volgorde:

- a) bal
- b) bel
- c) bil
- d) bol
- e) bul

De klinkers kunnen ook dubbel in een woord voorkomen, als een tweeling, dat is tweemaal dezelfde klinker.

Opdracht 3

- a) baal
- b) veer
- c) roos
- d) zuur

Opdracht 4

Schrijf op welke klinker niet als tweeling voorkomt.

Dit is de klinker **i**

Opdracht 5

Vul op het lijntje steeds een ander klinkervriendenpaar in:

- a) jullie
- b) oud
- c) nieuw
- d) buik
- e) ledereen
- f) Broodjes
- g) Meenemen
- h) Schoon
- i) Daniël
- j) Vieren
- k) Gesneeuwd
- l) Kaneelsuiker
- m) Rijden
- n) Vuurwerk
- o) Leuk

Opdracht 6

Vul op het lijntje steeds in een solo-klinker of een klinkertweeling of een klinkervriendenpaar.

- a) Als gezin gaan we dan eerst uitgebreid ontbijten.
- b) Wat een knallen en wat een rook geeft dat.
- c) Daarna gaan we naar huis om te eten en te drinken.

AFSLUITING

U evalueert samen met de leerlingen de les en noteert welke leerlingen welke fouten hebben gemaakt. In de herhalingsles laat u de leerlingen die weinig fouten hebben gemaakt de leerlingen die veel fouten hebben gemaakt, helpen.
U controleert in die herhalingsles de werkjes.

Taalverkennen – woordenschat

TITEL	Een schat aan woorden deel 2
BEGINSITUATIE	De leerling: - is bekend met klinkers en klinkerparen; - kan met behulp van zijn woordenschat de betekenis van een woord in de context 'raden'
LESDOEL	De leerling: - is in staat om nieuwe woorden aan zijn woordenschat toe te voegen; - kan woorden, zonder hulpmiddelen, in alfabetische volgorde plaatsen.
MATERIALEN	Kaartjes en materialen om te kunnen kleuren of knutselen
ORGANISATIE	De leerlingen werken tijdens de opdrachten in duo's.

INTRODUCTIE

U start met mondeling overhoren van de tien nieuwe woorden uit les 2. Dit doet u willekeurig, zowel de woorden als ook de leerlingen die de betekenis hardop zeggen.

Opwarmer

U maakt drie kaartjes met woorden waarbij de leerling zich iets kan voorstellen. Hij gaat het uitbeelden.

U kunt kiezen voor woorden als bijvoorbeeld een dier of een activiteit. De leerlingen die niet uitbeelden, mogen raden wat het is.

Antwoorden**Opdracht 1**

Gebouw, kleding, betaalt, product, verwachten, kraam, eigenaar, verkocht, winst, verlies.

U laat op het (digi)bord zien wat de volledige woorden zijn.

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht.

Opdracht 3

Hieronder staan tien betekenissen van de woorden, door elkaar. Zoek de juiste betekenis van elk woord. Schrijf die betekenis op, achter de woorden die je bij opdracht 1 hebt gnotoord.

- A = Eigenaar
- B = Kleding
- C = Verwachten
- D = Product
- E = Betaalt
- F = Verlies
- G = Winst
- H = Gebouw
- I = Verkocht
- J = Kraam

U laat op het bord de goede antwoorden zien.

Opdracht 4

Ter beoordeling van de leerkracht.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis er niet van?

Welke woorden kende je al?

U vraagt de leerlingen hier antwoord op te geven.

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat kinderen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen bevragen bij iemand die dat woord wel kent.

Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschatschrift dat steeds voller wordt.

Begrijpend Lezen

TITEL	Informatieve teksten lezen
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - verschillende teksten herkennen en benoemen naar soort (informatief, directief, en dergelijke); - strategieën toepassen m.b.t. moeilijkere informatieve teksten; - de betekenis van moeilijke woorden opzoeken en in de context plaatsen.
LESDOEL	De leerling kan: - informatieve teksten duiden en gebruiken; - aan de hand van de tekst de hoofdpunten onderscheiden, de belangrijkste informatie uit een tekst onderscheiden.
MATERIALEN	- Woordenboek - Internet indien voorhanden
ORGANISATIE	De leerlingen werken in groepjes van 3 of 4 leerlingen (afhankelijk van het aantal leerlingen).

INTRODUCTIE

U introduceert de les met vragen over wat een winkel eigenlijk is. Kennen de leerlingen voorbeelden van winkels in de buurt?

Waarom zijn er eigenlijk winkels en waarom zijn er verschillende winkels? Vraag of de leerlingen ook andere plaatsen kennen waar iets verkocht wordt (restaurants bijvoorbeeld).

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Nadat u het onderwerp geïntroduceerd hebt, stelt u de verwachtingsvragen. Hierna laat u de leerlingen eerst de hele tekst lezen. Dit kunt u klassikaal doen en voordat u de leerlingen in groepjes aan de opdrachten laat werken, kunt u door middel van vragen stellen achterhalen of de leerlingen de tekst wel begrepen hebben. Wat staat er eigenlijk?

Verwachtingsvragen

Waar denk je dat de tekst over gaat?

Wat voor soort tekst is het denk je als je de titel ziet?

Instructie

Nadat de hele tekst gelezen is, geeft u de opdracht om in de groepjes de deelvragen in de tekst te beantwoorden en de opdrachten 1, 2 en 3 uit te voeren.

Verlengde instructie

U kunt met de leerlingen die de tekst niet helemaal begrijpen, of die een minder abstractie-niveau hebben v.w.b. lezen de vragen 1 voor 1 behandelen. U kunt de moeilijkere woorden opzoeken samen met de leerlingen en hen de betekenis in eigen woorden laten uitleggen voordat ze in de context geplaatst worden.

Impliciete woorden	Expliciete woorden	Uitdrukkingen
Winkel	Gebouw	
Restaurant	Goederen	
Verkopen (verkocht)	Consument	
Product(en)	Prijs	
Betalen	Ruilen	
Gebouw	Markt	
Eigenaar	Huur	
Kosten	Salaris	
Winst	Betalen	
Verlies	Administratie	
	Eten	
	Gerechten	

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten in groepjes uit. Per groepje is er een taakverdeling. Die kunt u de leerlingen zelf laten opstellen en als u de ervaring hebt dat dit in deze klas moeilijk gaat, doet u dat zelf. De meerwaarde van werken in groepjes in deze opdracht ligt vooral in de competentie samenwerken en overleggen.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden

Opdracht 1

Vraag 1.

Een antwoord in de richting van “een gebouw waar spullen verkocht worden” is wenselijk.

Vraag 2.

Afhankelijk van de stad, dorp of buurt:

- Elektronikawinkel
- Supermarkt
- Kledingwinkel
- Schoenenwinkel
- Ter beoordeling van de leerkracht

Vraag 3.

Per buurt verschillend. Ter beoordeling van de leerkracht.

Vraag 4.

In een winkel koopt men spullen, in een restaurant koopt men eten.

Opdracht 2

Winkel	Restaurant
Gebouw	Eten (en drinken) verkopen
Kopen en verkopen	Gebouw met tafeltjes en stoelen
Mensen werken er (namen van functies is ook goed)	Soorten restaurants (verschillend eten per type)
Eigenaar	Verschillende gerechten
Risico (al staat dat niet letterlijk in de teksten hoeft ook niet per se genoemd te worden)	
Winst en verlies	
Verschillende soorten winkels	

Opdracht 3

Huur of hypotheek, personeel, water en elektra, inkoop, voorraad, internet en telefoon, overige ter beoordeling van de leerkracht.

Ook moeilijkere antwoorden van leerlingen die misschien thuis een winkel of restaurant hebben (afschrijving, aflossing, spillage en breakage, promotie, verbouwing, e.d.) zijn goed, maar ga daar niet te diep op in.

DIFFERENTIATIE**Herhaling:**

U kunt kort herhalen hoe de leerling de belangrijkste info uit de tekst gehaald heeft. U kunt de inhoud samenvatten en het stappenplan.

Verrijking:

U kunt de leerling die snel is andere leerlingen laten bijstaan bij het maken van de opdrachten,

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht. U kunt deze vragen stellen:

- Zou je zelf een bedrijf willen beginnen?
- Waarom wel of waarom niet?
- Wat lijkt je makkelijk en moeilijk aan een bedrijf beginnen?

De antwoorden hoeven inhoudelijk niet correct te zijn, maar let er wel op dat de leerlingen een realistisch beeld hebben van wat *ondernemen* inhoudt.

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten. U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht/biedt u extra ondersteuning aan deze leerlingen.

Tekst

Een winkel

Een **winkel** is een **gebouw** waar spullen (**goederen**) aan mensen verkocht worden. De meeste **winkels** verkopen maar 1 soort **product**: kleding, speelgoed, eten en drinken, schoenen en dergelijke. Als **consument** (gebruiker) koop je de spullen. Je betaalt de **prijs** en je krijgt het product ervoor terug. Je mag dan ook verwachten dat de spullen die je gekocht hebt goed zijn. Als ze niet goed zijn mag je altijd teruggaan naar de winkel om te ruilen.

Een winkel is dus een **gebouw**. Er zijn ook winkels buiten, maar die noem je kraam. Een aantal kramen bij elkaar is een **markt**.

Een winkel kost de **eigenaar** geld. Hij moet de **huur** (of hypotheek) betalen, maar ook de elektriciteit, water, personeel, de voorraad en zijn eigen salaris. Al deze uitgaven noem je **kosten**. Dus niet alles wat in een winkel **verkocht** wordt is geld in de zak van de **eigenaar**. Hij moet eerst zijn **kosten betalen**. Wat er overblijft, als de kosten **betaald** zijn, heet **winst**. Als de winkel meer kost dan het oplevert moet de eigenaar van zijn eigen geld **bijbetalen**. Dit noem je **verlies**.

In een winkel werken verschillende mensen. De eigenaar moet deze mensen **betalen**. Vaak zie je in een winkel een verkoper, een kassière, een schoonmaker en iemand die de **administratie** doet. De **administratie** is het bijhouden van alles wat er **verkocht** wordt en wat er binnenkomt.

Een restaurant

Gebouwen waar mensen eten **verkopen** noem je geen **winkel** maar een **restaurant**. Dat is een gebouw met tafeltjes en stoelen waar je kunt gaan zitten **eten**. Daar moet je natuurlijk ook voor **betalen**. Er zijn verschillende soorten **restaurants**. In sommige **restaurants** kun je Indisch eten, in andere weer traditioneel Surinaams, weer in andere kun je alleen snacks en friet kopen en er zijn **restaurants** waar je alleen broodjes kunt eten. Zo is er voor iedereen wel een **restaurant** waar hij zijn favoriete **gerechten** kan bestellen en eten.

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven; De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.

Taalverkennen – grammatica

TITEL	Lidwoorden
BEGINSITUATIE	De leerling: - is bekend met het begrip "lidwoorden". Hij kan deze herkennen in een zin en weet waar lidwoorden toe dienen
LESDOEL	De leerling: - kan de lidwoorden: de, het en een in enkelvoudige zinnen herkennen en benoemen; - kan de lidwoorden op de juiste manier gebruiken met behulp van de regels; - weet wanneer het lidwoord wel voor een zelfstandig naamwoord mag staan en wanneer niet.
MATERIALEN	In deze les is het belangrijk dat de leerlingen een woordenboek bij zich hebben.
ORGANISATIE	De leerlingen werken in duo's aan de opdrachten.

INTRODUCTIE

U herhaalt kort wat lidwoorden zijn en waar deze toe dienen. U geeft een paar voorbeelden van zelfstandig naamwoorden en laat de leerlingen om de beurt zeggen welk lidwoord ervoor gezet kan/moet worden.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE**Informatie**

U legt de theorie uit die in het leerlingenboek staat over de lidwoorden.

Ook kunt u de leerlingen uitleggen hoe ze de lidwoorden kunnen opzoeken in het woordenboek en hoe de **de**-woorden (met **m** en **v**) en het-woorden (met **o**) worden aangeduid. M betekent 'mannelijk' en V betekent 'vrouwelijk'. De O betekent 'onzijdig'.

De leerlingen moeten heel goed onthouden wanneer ze de lidwoorden **de**, **het** en **een** gebruiken. Neemt u de regels goed door met de leerlingen en gebruik zoveel mogelijk voorbeelden om het duidelijk te maken.

Bij de zin: moeder en vader gaan een lekker broodje halen.
Moeder en vader worden hier als namen beschouwd. Voor namen van mensen wordt er geen lidwoord gebruikt.
Je kunt ook zeggen: Denise en Dean gaan een lekker broodje halen.

Instructie

U doet bij opdracht 1 de eerste twee woorden samen met de leerlingen en verwijst naar de regels. Met behulp van de regels kunnen ze het juiste lidwoord plaatsen voor het zelfstandig naamwoord. De leerlingen kunnen dan zelfstandig verder werken.

Verlengde instructie

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, kijkt even mee over de schouder, geeft hier en daar een aanwijzingen laat de leerlingen rustig werken.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

De leerlingen werken eerst individueel en daarna mogen ze hun antwoorden met elkaar vergelijken.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdracht loopt u rond en biedt hulp indien nodig.

Antwoorden

Opdracht 1

Hieronder de juiste antwoorden:

de moeder
de knippa
het geboorte
het Nederlands
het mesje

de Suriname rivier
de zeven
het goud
het knipsel
het begin

het Tumuc Humac gebergte
het cement
het oosten
de kankantrie
de huizen

Opdracht 2

1. het, de
2. een
3. de, de, het
4. de, de, de
5. de, het, de
6. de, de, de
7. de, de, de
8. de, de, het

Opdracht 3

1. de
2. de
3. het
4. de
5. het, het
6. het
7. de, de
8. de

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

de leerling zegt het juiste lidwoord bij elk plaatje dat de leerkracht laat zien.

Verrijking:

leerlingen die snel zijn, kunnen de leestekst lezen en de lidwoorden onderstrepen.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht. U gaat na welke leerlingen het moeilijk vinden om de regels toe te passen bij het benoemen van de, het woorden en noteert welke leerlingen nog begeleiding nodig hebben. Die leerlingen geeft u extra aandacht bij de herhalingsles.

Taalverkennen – taalgebruik

TITEL	Een advertentie maken
BEGINSITUATIE	De leerling: - is bekend met de woorden uit de gebruikte tekst(en); - weet wat een advertentie is, waar een advertentie voor gebruikt wordt en waar hij advertenties tegen kan komen.
LESDOEL	De leerling kan: - de woorden van het thema gebruiken in een eigen advertentie.
MATERIALEN	Kleurpotloden en knutselmateriaal Eventueel een woordenboek Laptop/pc met internet om inspiratie op te doen (niet noodzakelijk om de opdracht uit te kunnen werken, maar is wel wenselijk voor kinderen die minder creatief zijn)
ORGANISATIE	U plaatst de leerlingen in groepjes van 4 of als er een aantal leerlingen in de klas zit dat niet deelbaar is door 4, groepjes van 3 (combinaties van 3 en 4 mag ook). Naast het uitwerken van de opdracht is ook samenwerken en overleggen van belang. Misschien, als u het vertrouwd vindt, kunt u leerlingen die normaal niet veel met elkaar optrekken of samenwerken samen in een groepje zetten. Een taakverdeling kan zijn: • 1 leerling maakt de tekst • 1 leerling zoekt plaatjes en afbeeldingen • 1 leerling zet het geheel in elkaar De knutsel- en kleurmaterialen houdt u nog even apart tot de leerlingen aan de opdracht beginnen

INTRODUCTIE

U laat de leerling de tekst nog eens doorlezen.

Samen met je vrienden een bedrijf beginnen

Stel, je wilt samen met je vrienden een bedrijf beginnen. Met de winst zouden jullie iets leuks voor de klas kunnen doen. Waar moet je dan allemaal rekening mee houden? Het begint allemaal met een goed idee en wat planning.

- Brainstorm met je klas om te weten of er behoefte is aan je product of dienst. Praat met vrienden, familie en burens. Ontdek of ze zouden betalen voor het product of dienst en hoeveel ze bereid zouden zijn uit te geven.
- Bedenk samen een naam voor het bedrijf.
- Doe een brainstorm met je klas voor ideeën om aan het geld te komen.
- Bepaal hoe de klas wil adverteren. Hoe laat je mensen weten over je nieuwe service of product?

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Om zeker te weten, kunt u vragen wat de moeilijke woorden betekenen:

- Adverteren
- Bedrijf
- Brainstorm

Indien u dit wenselijk acht, kunt u de leerlingen ook zelf de woorden laten opzoeken op internet of in een woordenboek. U kunt bijvoorbeeld per groepje een woord laten zoeken en dit klassikaal laten uitleggen. Hiermee oefenen de leerlingen nog een keer het opzoeken en spreken in het openbaar.

Instructie

U herhaalt even kort wat een advertentie is. Daarna geeft u de klas de opdracht. Laat de leerlingen eerst bedenken/brainstormen en dan doen. Tijdens dit proces loopt u rond en geeft aanwijzingen indien nodig.

U houdt de tijd in de gaten, na 5 minuten geeft u aan dat de groepjes kunnen gaan knutselen. Ongeveer 5 minuten voor de werktijd eindigt, geeft u aan dat het tijd is om de advertenties op te hangen. De leerlingen kunnen kijken en feedback geven op het werk van anderen.

Verlengde instructie

Kinderen die niet zo creatief zijn, kunt u op weg helpen door samen met hen na te denken over een naam en een product (wat vind je lekker, wat is je lievelingsspeelgoed en dergelijke). Let er wel op dat u het niet zelf bedenkt voor het groepje.

Zelfstandig werken

De leerlingen werken in groepen aan het uitvoeren van de opdracht.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Antwoorden

Opdracht 1

Er is in principe geen goed of fout aan deze opdracht. Het maken van een eigen advertentie is het tonen van een productieve vaardigheid. U kunt wel controleren of het werk van de leerlingen aan de opdracht voldoet:

- Niet te veel tekst
- Voldoende informatie
- Product is genoemd
- Bedrijfsnaam is genoemd
- Als het een evenement betreft, de datum, tijd en plaats zijn vermeld

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt samenvatten wat er tijdens de les gebeurd is, of u haalt een aantal hoogtepunten naar voren om te benadrukken.

Verrijking:

Als het programma het toelaat, kunt u de leerlingen in hun vrije tijd de advertentie laten afmaken (indien mogelijk natuurlijk in groepsverband) en er aan het begin van de volgende les op terugkomen.

AFSLUITING

U reflecteert met de klas over wat de leerlingen leuk vonden om te doen en wat ze er zelf van geleerd hebben. U kunt dit doen door willekeurig een aantal leerlingen aan te wijzen.

BEGINSITUATIE De leerlingen hebben al verschillende lessen gehad rond het thema 'Eenheid'. De leerlingen spreken verschillende talen.

LESDOEL De leerling:

- kent de volgende woorden in verschillende Surinaamse talen: ik, jij, hij, zij, wij, jullie, zij, gezin, team, klas, bemanning, volk.
- kan de relatie tussen 'eenheid' en een aantal van deze woorden aangeven.

ORGANISATIE De leerlingen zitten in taalheterogene groepen van minimaal vijf leerlingen. U heeft het bronnenmateriaal van deze les bestudeerd en beluisterd. U heeft voor elke groep woordkaartjes gemaakt met de persoonlijke voornaamwoorden ik, jij, hij, zij, wij, jullie en zij in de thuishalen die uw leerlingen spreken. Als er drie thuishalen in uw klas zijn, heeft u per groep 21 kaartjes nodig.

MATERIALEN Leerlingenboek. Woordkaartjes.

INTRODUCTIE

U voert een klassengesprek over een activiteit waarbij meerdere mensen samen aan een doel hebben gewerkt. Bijvoorbeeld over een teamsport waarbij alle teamleden hun best deden om een wedstrijd te winnen. Het kan ook een groep mensen zijn die samen actie hebben gevoerd om geld in te zamelen om een hulpbehoevende te helpen. U zegt dat de mensen toen een eenheid vormden. De mensen voelden zich met elkaar verbonden door hetzelfde doel. U vraagt of de leerlingen ook voorbeelden kunnen geven.

Instructie

U laat de leerlingen de informatie lezen en opdracht 1 maken. De groepen krijgen daarna een set kaarten in elke thuistaal (door elkaar geschud) en maken opdracht 2. Na bespreking van opdracht 1 en 2 doen ze opdracht 3. Tenslotte maken ze individueel opdracht 4. Indien nodig geeft u uitleg over de woorden gezin (vader, moeder en kinderen), bemanning (mensen die werken op een boot of een vliegtuig) en volk (mensen die zich verbonden voelen aan een grondgebied).

Verlengde instructie

Als een leerling of groep niet op gang komt bij de opdrachten geeft u extra uitleg.

Zelfstandig werken

De leerlingen maken opdracht 1, 2 en 3 in groepsverband, waarbij ze elk hun eigen bijdrage leveren. Opdracht 4 maken ze individueel.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U laat de leerlingen die het nodig hebben de persoonlijke voornaamwoorden hardop uitspreken.

Verrijking:

De leerling bedenkt meer groepen waar eenheid belangrijk is.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Met de woordkaarten van opdracht 2 kunnen de leerlingen opdracht 1a corrigeren.
 U bespreekt opdracht 1 en 2 na. Bij opdracht 3 observeert u of alles goed gaat.
 U verleent hulp waar nodig. Tenslotte geeft u beurten om opdracht 4 te beantwoorden.
 U geeft de nodige feedback op de antwoorden.

Antwoord opdracht 1a en 2: Zie bronnenboek.

Antwoord opdracht 1b: wij. Bij eenheid gaat het erom dat je je verbonden voelt met anderen, terwijl je samen aan een doel werkt.

Antwoord opdracht 4a: Zie bronnenboek voor vertalingen.

Antwoord 4b: Bij al deze groepen is het belangrijk een eenheid te vormen, want als de groepsleden niet samenwerken ontstaat er onenigheid en worden de doelen niet bereikt.

Gezin – ieder helpt mee en doet zijn werk om het als gezin goed en leuk te hebben.

Team – Bijvoorbeeld bij een voetbalteam moet iedereen weten wat zijn taak in het team is om samen de wedstrijd te kunnen winnen.

Klas – als ieder zich houdt aan de regels van de klas en elkaar helpt als het nodig is, voelt eenieder zich prettig in de klas en wil eenieder werken aan goede prestaties.

Bemanning – de bemanningsleden hebben elk een taak op een boot of op een vliegtuig. Ieder kent zijn taak en samen wordt het werk geklaard.

Volk – mensen die zich met elkaar verbonden voelen door het grondgebied waar zij op wonen of van afkomstig zijn.

AFSLUITING

Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat heb je in deze les geleerd?
2. Hoe vond je het vond om de taal van een andere leerling te spreken.

De leerlingen mogen de antwoorden van opdracht 1 ook in hun schrift schrijven.
 U haalt de schriften op voor correctie en controle.

TITEL	Ik Luister - Jij vertelt
DOEL	De leerling: - kan informatieve en/of persuasieve uiteenzettingen volgen, verbanden van samenhang herkennen en de bruikbare informatie destilleren uit de uiteenzetting.
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - eenvoudige gesprekken volgen en voeren; - voor zichzelf aan de hand van de W-vragen de juiste vragen stellen in een willekeurig gesprek; - luisterdoelen vaststellen, samenvatten en het luisteren structureren; - in concrete luistersituaties reflecteren op de factoren van het communicatieproces.
MATERIALEN	Woordenboek indien nodig Pen en schrift/papier
ORGANISATIE	De opzet is een plenaire opzet. Omdat het een instructieles betreft, nodigt u een vijftal leerlingen uit om zich vooraan in de klas in kringvorm op te stellen.

INTRODUCTIE

U introduceert het lesonderdeel spreken en luisteren door uit te leggen dat er diverse luister- en gespreksvormen zijn, zoals:

1. Het leergesprek. Iedereen is bekend met deze gespreksvorm, zoals lesgeven. De leraar draagt kennis over. Maar een spreekbeurt valt ook onder een leergesprek. Een leerling verdiept zich in een bepaald onderwerp en draagt deze kennis over aan de klas.
2. Het uitwisselingskringgesprek (zoals kringgesprek, discussie en politieke debatvormen).
3. Het interviewgesprek. Een gesprek op basis van vraag en antwoord. Denk aan tv-verslaggevers die iemand vragen stellen en antwoord krijgen. De verslaggever geeft daarmee een verslag over het nieuws of een voetbalwedstrijd.
4. Groepsgesprek. Is een gespreksvorm waar de tafeltjes bijeen worden geschoven en leerlingen in groep met elkaar in gesprek gaan over een bepaald onderwerp.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Nadat u de gespreksvormen hebt geïntroduceerd en de lesdoelen kenbaar hebt gemaakt, kunt u toetsen of de leerlingen de instructie/het gespreksplan onder de knie hebben.

U kunt het format Introductie/ Kern/ Slot op het bord schrijven als geheugensteuntje voor de leerlingen. Prikkel de groep om met de overige stappen te komen. Deze schrijft u desnoods op het bord.

Instructie

Bij elke gespreksvorm en luisteropdracht is het even belangrijk om je altijd goed voor te bereiden. Dit geldt voor zowel de spreker als de luisteraar.

Voorbereiden volgens 'Mijn luister en gespreksplan'

Vooraf:

- Waar gaat het gesprek over?
- Wat weet ik over het onderwerp?
- Wat verwacht ik van het gesprek?
- Wat zijn de W-vragen? Bereid je voor op vragen.

Tijdens

- *Introductie:*
 - Er wordt kort uitgelegd waar het gesprek over gaat.
 - Sluit het aan op je verwachting? ja/nee
- *Kern*
 - Geeft uitleg over het onderwerp.
 - Antwoorden op mijn W-vragen
- *Slot*
 - Samenvatting over het onderwerp van het gesprek
 - Vragenronde ja/nee
 - Indien er een vragenronde is, kan ik nog vragen stellen over onbeantwoorde W-vragen.

Achteraf

- Weet ik nu meer over het onderwerp?
- Bereid je voor om je mening te geven/ Bereid je voor om naar de mening te luisteren van de luisteraar
- Heb ik wel/geen antwoord gekregen op mijn W-vragen? / Heb je wel/geen antwoord gegeven op de W-vragen?

U informeert klassikaal of iedereen de stappen van "Mijn luister en gespreksplan" goed heeft begrepen.

Verlengde instructie

Dit is eigenlijk noodzakelijk voor alle leerlingen, op dit niveau. Soms zijn leerlingen ook gewoon visueel ingesteld. En zichtbaar maken, helpt leerlingen op dit niveau ook al zijn die niet taalarm), Geef een visuele weergave geven op het bord. Na het behandelen van "Mijn luister en gespreksplan" kunt u overgaan naar een paar praktische voorbeelden.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

Extra bij opdracht 1

U kiest zelf actuele fragmenten: radiospot, nieuwsbericht, een roddel, politici in een hevige discussie.

Antwoorden

Opdracht 1

De antwoorden zijn ter beoordeling van de leerkracht. U kiest zelf een aantal relevante fragmenten.

Overige antwoorden ter beoordeling van de docent.

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht. U kunt een aantal lastig lijkende woorden vragen aan de klas om te constateren of zij de woorden begrijpen.

FEEDBACK EN INTERACTIE

- Wat houdt luisteren in?
- Waarom is goed luisteren belangrijk?
- Belangrijk is het luisteren zonder jouw eigen mening door te drukken.
- Belangrijk is om jezelf in te leven in de situatie van een ander.

TITEL	Dit hoort bij mij
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan een ontspannen houding aannemen; - weet dat een goede schrijfhouding een ontspannen houding is; - kan aangeven wat het verschil is tussen een gespannen/ontspannen houding; - kan zijn eigen handschrift controleren
LESDOEL	De leerling kan: - een korte tekst schrijven met een goede schrijfhouding; - kenmerken opschrijven van zijn/haar eigen cultuur; - een zin formuleren met het eigen antwoord.
MATERIALEN	Schrift, pen
ORGANISATIE	De leerlingen werken klassikaal aan de ontspanningsopdracht. De ontspanningsoefeningen worden tegelijkertijd uitgevoerd. De schrijfopdrachten worden individueel gemaakt.

INTRODUCTIE

U kunt een klassikaal gesprek starten over de verschillende culturen in Suriname. Daarbij geeft u duidelijke voorbeelden van dingen die bij een cultuur horen. U kunt klassikaal vragen stellen om erachter te komen wat de leerlingen al weten over de verschillende culturen. Het wordt een kort klassengesprek om de voorkennis in te schatten.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt uit dat de leerlingen een klein stukje tekst gaan schrijven over cultuur. Daarbij is het belangrijk dat ze nu zelf kunnen controleren of het schrijven is gebeurd met een goede schrijfhouding. Ook krijgt de leerling een duidelijk voorbeeld van een goed geformuleerde zin aan de hand van een kort antwoord. Zorg ervoor dat de leerlingen weten wat de volgende woorden betekenen voordat u aan de opdracht begint:

correct-kenmerken-eenheid-cultuur-bevolkingsgroepen-voorouders

Instructie

U haalt voorkennis op over de schrijfhouding. Het is belangrijk dat de leerling een duidelijk voorbeeld krijgt van een correcte zin (bijv. Hoe maak je een correcte zin van je antwoord?) Opdracht 2 is een voorbeeld hiervan.

Opdracht 1

De leerling maakt de opdracht zelfstandig in het schrift. De leerling beantwoordt individueel de vragen. De opdrachten kunnen klassikaal besproken worden.

Opdracht 2

De leerling maakt de opdracht zelfstandig/met de docent. De leerling beantwoordt individueel de vragen. De opdrachten kunnen klassikaal besproken worden. Let op! De leerling heeft de hele zin opgeschreven.

Opdracht 3

De leerling maakt de opdracht zelfstandig in het schrift. De leerling beantwoordt individueel de vragen. De opdrachten kunnen klassikaal besproken worden.

Verlengde instructie

U kunt nog een keer herhalen hoe je een correcte zin kunt maken van je eigen antwoord. U kunt leerlingen aanspreken op schrijfhouding.

Zelfstandig werken

De leerling werkt zelfstandig aan de opdrachten.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U geeft een voorbeeld van een correcte zin. U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen.

Antwoorden

Opdracht 1

Leerling geeft eigen antwoord.

Opdracht 2

De leerling maakt correcte zinnen van eigen antwoorden. Het begin van de zin moet hij/zij overnemen en de rest van de zin wordt zelf door de leerling geformuleerd. De leerling heeft acht zinnen opgeschreven.

Opdracht 3

De leerling vult een eigen antwoord in. Hij/zij beantwoordt de vragen met ja/nee. De antwoorden kunnen eventueel klassikaal besproken worden.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt herhalen dat een goede schrijfhouding vooral een ontspannen houding is. Daarnaast herhaalt u het stappenplan. U kunt een leerling vragen om op het bord een correcte zin te maken van een kort antwoord.

Verrijking:

De leerlingen die klaar zijn, mogen zelf drie vragen formuleren die ze willen stellen aan een klasgenoot die een andere cultuur heeft.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

TITEL	Klinkervriendenparen van twee of drie verschillende klinkers
BEGINSITUATIE	De leerling: - kent soloklinkers, tweelingklinkers en klinkervriendenparen; - heeft een basiswoordenschat Nederlands om woorden te herkennen en verklaren.
LESDOEL	De leerling kan: - klinkers in woorden in een context plaatsen; - het onderscheid maken tussen tweelingklinkers en vriendenklinkers van twee klinkers en drie klinkers; - de verschillende klanken onderscheiden van klinkervriendenparen die wel hetzelfde worden geschreven maar anders klinken; - klinkervriendenparen die hetzelfde klinken maar anders worden geschreven, spellen.
MATERIALEN	Voor deze les zijn (digitale) flitskaarten nodig. De leerkracht maakt deze (twaalf in totaal) en kiest die uit de woorden die in dit thema, Eenheid, aan bod komen of zijn gekomen. Voor de leerlingen geldt: een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.
ORGANISATIE	De leerlingen moeten soms een kring kunnen vormen en op het (digitale) bord schrijven.

INTRODUCTIE

Afhankelijk van het niveau van de leerlingen in uw klas, beslist u of ze alle opdrachten helemaal maken of slechts enkele onderdelen van een opdracht. Afhankelijk van de tijd kunt u ook beslissen een hele opdracht te verschuiven naar het onderdeel differentiatie.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt de informatie uit zoals in het leerlingenboek beschreven is.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt ervoor kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

- Klinkervriendenparen kunnen ook uit drie klinkers achter elkaar bestaan. Gebruik als voorbeeld politieagent en riool. Geef de klinkervriendenparen een kleurtje.
- Leg uit wat flitskaarten zijn.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen wat klinkerparen zijn, kunt u apart nemen en eerst aan de opdracht laten beginnen. Daarna pakt u de theorie erbij om te laten zien wat ze net gedaan hebben met de opdracht.

U kunt de leerlingen ook de woorden laten opzoeken in een (beeld)woordenboek of online.

U kunt indien mogelijk deze leerlingen ook op een computer laten werken waar een spellingcontrole op zit.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of grotere groepen uit.

De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE

Herhaling

Op internet zijn er veel herhalingsopdrachten te vinden waarbij twee dezelfde of twee of drie verschillende klinkers in woorden kunnen worden ingevuld. Bijvoorbeeld van de site www.taal-oefenen.nl/taal-groep-6 (geraadpleegd in maart 2020). Daar kunt u oefeningen vinden en gebruiken.

Verrijking

U geeft de leerlingen de opdracht om meer bordjes te schilderen met lettergrepen.

Neem de woordjes van opdracht 5.

U doet dit zo vaak als u goed vindt, om een grote verzameling bordjes te hebben. Hiermee kunnen (sommige) leerlingen - zowel zij die herhaling nodig hebben als zij die creatief zijn en meer woorden willen vormen - schuiven om woorden te vormen. Hierbij ervaren ze - bewust of onbewust - dat woorden ook beschouwd kunnen worden als eenheden die bestaan uit let-ter-gre-pen en niet alleen uit l-e-t-t-e-r-s.

Antwoorden

Opdracht 1

- a) meda**il**le
- b) tre**in**
- c) gro**o**t
- d) h**ui**s
- e) Bra**in**storm
- f) **ee**uwwisseling

Opdracht 2

a) ind ia an	i) polit ie agent
b) cade au	j) bure au
c) vio ol	k) serie u ze
d) financ ie el	l) op nie uw
e) id io ot	m) plate au
f) mil ie u	n) mo ei lijk
g) ide a al	o) bure au
h) lee u w	p) nie uwe

Opdracht 3

Er is geen regel voor wanneer au of ou gespeld moet worden.

- a) zout
- b) gouden
- c) trouwens
- d) schouder
- e) pauw
- f) automaat
- g) grauw
- h) kouseband
- i) rozenhoutplant
- j) mouw
- k) augustus
- l) regenwoud
- m) astronaut
- n) autobiografie

- a) souvenir
- b) route
- c) journalist
- d) restaurant
- e) enthousiasme
- f) bureau
- g) auto
- h) YouTube (deze laatste is een naam)

Sommige woorden worden op meerdere manieren uitgesproken.

Hoe spreekt u zelf een woord uit? met een AU of met een OOW (restoowrant, oowtoow)?

Opdracht 4

Flitskaarten. De leerkracht steekt een kaart, met daarop een woord geschreven, in de lucht. Het woord is twee seconden zichtbaar.

U hebt uitgekozen welke woorden nog het meest een of meer problemen opleveren. U bepaalt of de leerling(en) een dondergeluid mogen maken, als ze het woord na de bliksem aan het schrijven zijn.

TERUGKIJKEN

Wat heb je geleerd van deze les? Wat wist je al en kon je tijdens deze les gebruiken?

Wat kun je nog niet goed genoeg en moet je dus meer oefenen?

TITEL	Een schat aan woorden deel 3
BEGINSITUATIE	De leerling: - is bekend met woorden in het thema; - kan woorden in alfabetische volgorde rangschikken; - kan strategieën toepassen om de betekenis van voor hem nieuwe woorden te achterhalen.
LESDOEL	De leerling: - kan tien nieuwe woorden herkennen en gebruiken in zinnen; - Kan dertig woorden op alfabetische volgorde rangschikken.
MATERIALEN	Woordenboek, kaartjes, potloden

INTRODUCTIE

U kunt de leerlingen vragen of ze weten wie Anthony Nesty is en wat hij namens Suriname gedaan heeft.

De meeste leerlingen zullen nog wel de belangrijkste punten kunnen opnoemen uit vorige lessen. Dat is het vertrekpunt voor deze les.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U start met mondeling overhoren van de tien nieuwe woorden uit les 10. Daarna overhoort u ook de tien woorden uit les 2.

Antwoorden

Opdracht 1

De tien woorden zijn: voormalig, enige, migreerde, succes, atletisch, elite, favoriet, beurs, universiteit, afbeelding.

Opdracht 2

De alfabetische volgorde van alle woorden is:

afbeelding	huis	product
atletisch	iedereen	snacks
betaalt	jullie	spelletjes
beurs	kleding	succes
beurt	kraam	universiteit
eigenaar	kriebels	verkocht
elite	laatste	verlies
enige	lachen	verwachten
favoriet	migreerde	voormalige
gebouw	ontbijten	winst

Opdracht 3

Ter beoordeling van de leerkracht.

Opdracht 4

- a) elite
- b) beurs
- c) succes
- d) enige
- e) favoriet
- f) afbeelding
- g) universiteit
- h) atletisch
- i) emigreren
- j) voormalige

Opdracht 4

Ter beoordeling van de leerkracht, u kunt steekproefsgewijs kaartjes controleren.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis niet?

Welke woorden kende je al?

U vraagt de kinderen hier antwoord op te geven.

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat kinderen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen bevragen bij iemand die dat woord wel kent.

Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschatschrift dat steeds voller wordt.

Begrijpend Lezen

TITEL	Narratieve teksten
VERWACHTINGSVRAGEN	Weet je wat narratieve teksten zijn?

BEGINSITUATIE De leerling kan:

- zijn bestaande woordenschat gebruiken bij het begrijpen van deze tekst.

LESDOELEN De leerling kan:

- een narratieve tekst lezen en begrijpen;
- de belangrijkste gebeurtenissen uit een narratieve tekst chronologisch vermelden.

MATERIALEN Plaatjesboeken, internet (inden voorhanden), woordenboek.

ORGANISATIE De leerlingen werken individueel.

INTRODUCTIE

U begint met het verschil tussen informatieve teksten (les 11) en narratieve teksten (deze les). U geeft voorbeelden van beide soorten teksten.

Vervolgens noemt u de naam Anthony Nesty. Vraag aan de klas wat ze al weten over hem. Hoe hebben sommige leerlingen van hem gehoord?

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE**Informatie**

U laat de leerlingen zelf de tekst lezen en de open vragen beantwoorden. De antwoorden behandelt u klassikaal voordat de leerlingen doorgaan met de volgende opdrachten. Alle antwoorden zijn te vinden in de tekst.

Voordat de leerlingen aan opdracht 2 beginnen, legt u het begrip chronologische volgorde nog een keer uit. Het begrip is al bekend, maar wel even benadrukken.

Instructie

De leerlingen werken alleen aan de opdrachten 2, 3 en 4.

Verlengde instructie

Impliciete woorden	Expliciete woorden
Wedstrijdzwemmer (zwemmen)	Gouden medaille
Sporter	Migreren (migreerde)
Olympisch(e) Spelen	Programma
Succes	Winnen (gewonnen)
Honderdste (van een) seconde	Favoriet
	Ter ere
	Coaching

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten individueel uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden

Opdracht 1

1. Trinidad
2. De eerste gouden Olympische medaille gewonnen namens Suriname
3. Een postzegel, een gouden en een zilveren munt uitgegeven en een afbeelding op het biljet van fl 25, -.
De SM heeft een vliegtuig naar hem vernoemd.
4. Hij is zwemtrainer.

Opdracht 2

1967 – Nesty wordt geboren
 1984 – Nesty gaat trainen bij de Bolles school
 1988 – Nesty wint een gouden medaille op de Olympische Spelen
 1994 – Nesty studeerde af aan de universiteit
 2018 – Nesty wordt zwemtrainer bij de Florida Gators van de University of Florida
 2021 - Assistent coach voor Amerikaanse Olympisch Team 2022 - Coach
 Amerikaans WK Team

Opdracht 3

1. a
2. d
3. c
4. c
5. b

Opdracht 4

Ter beoordeling van de leerkracht, zolang de plaatjes en afbeeldingen een relatie hebben met de trefwoorden.

Alternatieve opdracht:

De woordzoeker. Controleer of de woorden in de woordzoeker ook woorden zijn die met het onderwerp te maken hebben.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Waar nodig, leg het initiatief bij de leerling en laat hem aangeven waar hij moeite mee heeft.

Verrijking:

Leerlingen die snel klaar zijn en alles ruim binnen de tijd goed beantwoord hebben, kunt u een extra opdracht geven. Bijvoorbeeld bedenk 6 vragen die je zelf aan Anthony Nesty zou willen stellen.

Bijvoorbeeld:

- Waarom ben je gaan zwemmen?
- Hoe is het om beroemd te zijn?
- Hoe blijf je in conditie?

AFSLUITING

Wat vond je interessant aan deze les? Wat heb je geleerd?

U bespreekt de terugkijkopdracht.

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten. U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht/ ondersteuning aan deze leerlingen.

Tekst

Anthony Nesty, een Surinamer waar we allemaal trots op zijn

Anthony Nesty is een voormalige **wedstrijdzwemmer** uit Suriname. Hij is de enige sporter die een **Olympisch gouden medaille** gewonnen heeft voor Suriname.

Vroege jaren

Anthony Nesty werd geboren in 1967 in Trinidad. De familie Nesty **migreerde** naar Suriname toen hij zeven maanden oud was. Hij begon op vijfjarige leeftijd te **zwemmen**. Na zijn **succes** op de **Olympische Zomerspelen** 1984 in Los Angeles, schreef Nesty zich in aan de Bolles School in Jacksonville, Florida. Dat is een school met een **programma** atletiek dat bekend staat om het trainen van **topzwemmers** van wereldklasse.

Internationale zwemcarrière

Bij de **Olympische Zomerspelen** 1988 in Seoul, Korea, versloeg Antony Nesty de Amerikaanse **favoriet** Matt Biondi met een **honderdste van een seconde**.

De Surinaamse regering herdacht zijn **gouden medaille**prestaties met een postzegel en gouden en zilveren munten. **Ter ere** van hem werd hij op een bankbiljet van 25 gulden afgebeeld. Dat was in 1998. Surinam Airways noemde een van zijn vliegtuigen naar Nesty. Het Nationaal Indoor Stadion (meer bekend als NIS) in Paramaribo werd naar hem hernoemd.

Na het winnen van zijn **gouden medaille** in Seoel, accepteerde Nesty een atletiek beurs om aan de Universiteit van Florida in Gainesville, te studeren. Hij studeerde af in 1994.

Leven na wedstrijdzwemmen

In het midden van de jaren negentig werd Anthony lid van de **coaching** staf van het zwemteam van de Bolles school. Hier was hij zelf ook in opleiding geweest. Vanaf 4 juni 2018 is hij hoofdcoach van het Florida Gators herenzwemteam van de University of Florida.

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven; De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.

Taalverkennen – grammatica

TITEL	Herhaling Letters/klanken/Lettergrepen en lidwoorden
BEGINSITUATIE	De leerling: - kent letters en klanken; - kan woorden in lettergrepen verdelen; - kent het begrip 'lidwoorden' en kunnen de lidwoorden herkennen in een zin.
DOELSTELLING	De leerling kan: - letters en klanken herkennen en toepassen; - woorden in lettergrepen verdelen; - de lidwoorden: de, het en een in enkelvoudige zinnen herkennen en benoemen; - de regels voor verdelen van woorden in lettergrepen toepassen.
MATERIALEN	Geen
ORGANISATIE	De leerlingen werken in duo's aan de opdrachten.

INTRODUCTIE

- letters en klanken
- woorden in lettergrepen verdelen
- de lidwoorden: de, het en een in een zin herkennen

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE**Informatie**

Lees opnieuw de informatie over de regels voor het verdelen van woorden in lettergrepen in les 4 van thema 1. U stelt de volgende vragen:

- Waaruit bestaat een woord?
- Hoe wordt een lettergreep ook genoemd?
- Op welke manieren kun je de woorden verdelen in lettergrepen?
- Wat moet je doen bij samengestelde woorden?

Lees opnieuw de informatie over lidwoorden in les 12 van thema 1.

U stelt de volgende vragen:

- Welke lidwoorden zijn er?
- Welke regels ken je voor het gebruiken van het lidwoord de?
- Welke regels ken je voor het gebruiken van het lidwoord het?
- Welke regels ken je voor het gebruiken van het lidwoord een?

Instructie

Na de herhaling kunnen de leerlingen aan de slag. Eerst individueel en daarna mogen ze hun antwoorden met elkaar vergelijken.

Na samen met de leerlingen de leerstof te hebben herhaald, laat u hen de opdrachten maken. Eerst individueel en daarna mogen ze hun antwoorden met elkaar vergelijken. De leerlingen eraan herinneren om de regels van de lidwoorden te gebruiken.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten individueel uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen.

Antwoorden

Opdracht 1

Luister goed naar de klank. Kies het goede antwoord.

1. (**baden**-badden) Ik ga
2. (mag-**maag**) Ik heb pijn in mijn.....
3. (**bed**-beet) Ik lig in
4. (**stom**-stoom) Doe niet zo
5. (kop-**koop**) Ik.....een ijsje

Opdracht 2

1. spor-ter
2. me-dail-le
3. af-beel-ding
4. zo-mer-spe-len
5. wed-strijd-zwem-men

Opdracht 3

Anthony Nesty

1. Shane heeft **een** droom om net zo goed als Anthony Nesty te zwemmen.
2. Hij wil graag op **het** podium staan met **een** medaille om zijn nek.
3. "Dan moet **de** wekker op vijf uur om 's morgens op te staan", zegt mama.
4. Elke dag vroeg opstaan, **het** zwembad in en ook aan krachttraining doen.
5. Dat is niet slecht. **Het** zwembad is hier om **de** hoek.
6. Maar of hij vroeg kan opstaan? Neen, **het** bed is te lekker.
7. Hij slaakt **een** diepe zucht. Welke andere sport kan hij doen, waar hij niet zo vroeg hoeft op te staan?

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Waar nodig, kunt u de leerling door middel van uitspraak het verschil tussen de verschillende klanken verduidelijken.

Verrijking:

Leerlingen die snel zijn kunnen andere leerlingen helpen met uitleg of u kunt ze een leestekst geven om de lidwoorden en zelfstandig nw eruit te halen.

AFSLUITING

U vat kort samen waar de les over ging en vraagt de leerlingen wat ze geleerd hebben.

TITEL Is het de les *Dag van de aarde?*

ALGEMENE OPMERKING:

Ter bescherming van kinderen over de hele wereld, is het niet altijd mogelijk dat kinderen onder 13 jaar (en soms zelfs onder 16 jaar) een eigen e-mailadres hebben.

<https://www.bark.us/blog/email-account-for-kids/>

<https://www.techwalla.com/articles/how-to-get-an-email-address-for-a-12-year-old> - dit is een tussenoplossing via ouders.

Laat dus weten dat er speciale en veilige e-mailservers zijn voor kinderen om een e-mailadres te maken:

<https://www.thetechteacher.net/2016/11/5-top-email-services-for-kids-and-teens.html>

Outlook van Microsoft geeft geen restrictie op leeftijd, maar dan moet je wel Microsoft op je device hebben geïnstalleerd.

BEGINSITUATIE De leerlingen weten wat een e-mail is en hoe ze een e-mail moeten schrijven (aan welke eisen een e-mail voldoet).

De leerlingen kennen het sub-thema van de les begrijpend lezen.

LESDOEL De leerling kan:

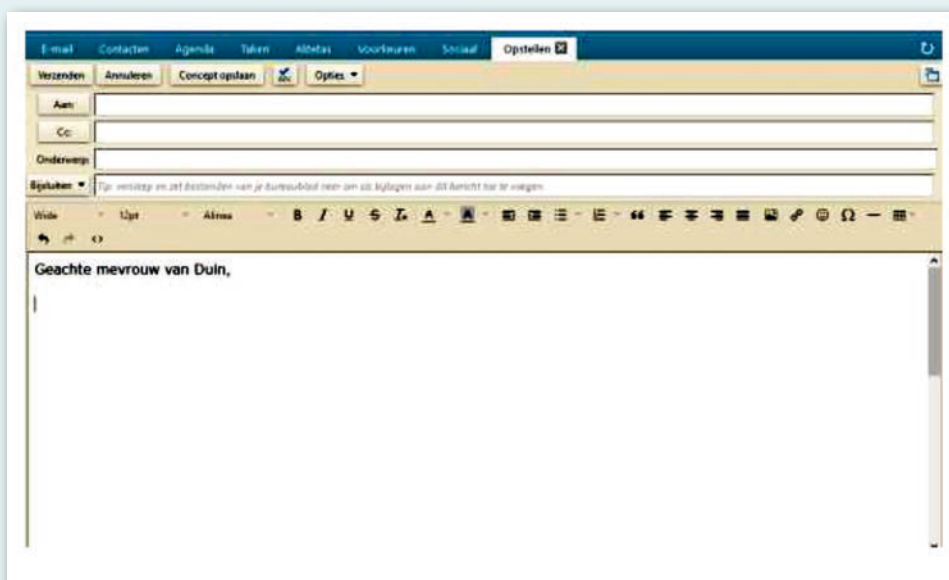
- in een correct opgestelde e-mail informatie opvragen bij derden en daarbij de beleefdheidsvormen in acht nemen.

MATERIALEN Indien mogelijk een computer met een e-mailprogramma. U kunt bijvoorbeeld zelf een gratis e-mailadres openen en de leerlingen zelf hun e-mail naar u laten versturen. Als dit niet kan omdat de ICT-middelen ontbreken, kunt u ook een werkblad maken in de lay-out van een mailprogramma en de leerlingen met de hand laten schrijven.

Kies uit lay-outs van deze mailprogramma's:

<https://www.thetechteacher.net/2016/11/5-top-email-services-for-kids-and-teens.html>

Of Outlook van MsOffice

ORGANISATIE De leerlingen werken in groepjes aan de opdrachten; dus het is raadzaam om de klas direct in groepjes in te delen. U bepaalt wie met wie werkt (taal-sterke met taal-zwakkere leerlingen, of juist een aantal sterkere kinderen bij elkaar).

INTRODUCTIE

U introduceert het thema door samen met de leerlingen de tekst te lezen en de moeilijke woorden uit te leggen of te laten opzoeken. Dat kan met internet en woordenboek, maar ook door terug te bladeren naar de les begrijpend lezen waar deze tekst behandeld wordt. De tekst over De dag van de Aarde volgt pas in les 26. Het niet zo handig verder te moeten bladeren om informatie te krijgen over dit onderwerp. De BL-les zou eerst moeten volgen en daarna deze les Taalgebruik. Dat is functioneler en effectiever.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Nadat u de tekst hebt gelezen en de woorden duidelijk hebt gemaakt, legt u uit wat de opdrachten inhouden.

Instructie

Het doel van de mail is specifieke informatie opvragen aan een onbekende. U kunt vermelden dat ook in een e-mail beleefdheid belangrijk is. U kunt door middel van vraag en antwoord in de groep duidelijk krijgen wat er in ieder geval in de mail moet komen te staan.

De leerlingen hebben ongeveer 5 minuten voor opdracht 1. De leerlingen werken alleen, maar mogen met elkaar overleggen.

Bij opdracht 2 werken de leerlingen in groepjes uit. (Groepjes van hoeveel leerlingen? Geef dit aan en ook de taken die de leerlingen moeten vervullen in de groep). U kunt aanwijzingen geven hoe ze dat het beste kunnen doen. Voor deze opdracht hebben de leerlingen ongeveer een kwartier.

Bij opdracht 3 kan één leerling schrijven en de andere leerlingen geven input aan wat er in de brief moet staan.

Verlengde instructie

Voor de leerlingen voor wie de opdrachten nog niet helemaal duidelijk zijn, begint u met opdracht 1 door te nemen. Weet de leerling daadwerkelijk wat een e-mail is en hoe hij/zij een mail moet opstellen? Als dat niet het geval is, legt u dit uit.

Doe dit per opdracht, dus eerst opdracht 1 toelichten indien nodig, deze laten uitwerken. Dan opdracht 2 toelichten en uitwerken en als laatste opdracht 3 toelichten en uitwerken.

Zelfstandig werken

Opdracht 1 werken de leerlingen alleen uit, opdracht 2 en 3 doen ze in een groepje van maximaal 4 leerlingen.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Antwoorden

Er zijn geen goede of foute antwoorden.

Bij opdracht 1 let u op de stijl, spelling en grammatica.

Bij opdracht 2 let u op samenwerking en overleg, maar ook op een logische indeling van de uit te voeren activiteit.

Bij opdracht 3 let u op de indeling van de brief, de inhoud en de grammatica.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Waar nodig legt u nog eens uit wat het doel is van een e-mail en hoe een mail opgesteld kan worden.

Hetzelfde kunt u doen met de indeling van een brief. In de reguliere lestijd moet ook behandeld worden wat de indeling is van een brief, pas dan kan die informatie later herhaald worden.

Verrijking:

U kunt leerlingen ook informatie laten geven over hun activiteit. In plaats van alleen informatie vragen van de mevrouw in de opdracht, kunt u leerlingen ook informatie laten geven aan diezelfde mevrouw over de activiteit die ze hebben uitgewerkt.

AFSLUITING

U neemt een aantal uitwerkingen van de opdrachten van verschillende leerlingen en gebruikt deze als voorbeeld.

U reflecteert kort: wat vindt de leerling van deze les, wat vond hij moeilijk, e.d.

TITEL Lied

BEGINSITUATIE De leerlingen hebben al verschillende lessen gehad rond het thema 'Eenheid'. De leerlingen spreken verschillende talen en hebben liedjes leren zingen in verschillende talen. De leerlingen zijn bekend met het volkslied.

[Hieruit info halen voor bronnenboek; toestemming te vragen aan makers]

Soso lobi! Jai Jai Sarnaam is in mei 1975 opgenomen. De zangformatie heet Opo. Shirley Sital - voorzangeres (overleden 28-11-2016, ega van Antoon Sang Ajang) Joyce Rahman - zang Linda de Rooy - zang Robby Morroy - gitaar, zang Henk Mac Donald - keyboard, zang (overleden februari 2016) Peter Sang Ajang - drums, percussie (overleden in 1986) Antoon Sang Ajang - bass (overleden in 2012) Gastmuzikant: Rene Jokhan - conga De melodie is van een oud Indiaas lied: Bande Mataram (Vande Mataram). De tekst is geschreven door Ashokkoemar Oeditram (+) en Robby Morroy. De opname is gemaakt in de studio van de oud-militair Feller aan de Koreastraat, Paramaribo. Deze studio is rond de onafhankelijkheid in 1975 verhuisd naar Nederland omdat de heer Feller toen voor het Nederlands leger tekende. De tekst: Jai jai Sarnaam 4x (Vertaling: Lang Leve Suriname 4x) Awo bande tumhe sunaj iese desh ki sidhaante re les mietti ko galle lagawo dherti hai balidaan ke (Kom vrienden, laat mij je de geschiedenis van dit land vertellen Het is de grond waar zware offers zijn gebracht) Jai jai sarnaam 4x Mek' wi ala kon na makandra Yepi pot' Sranan na hey Broko nanga prati na un' mindri Bondru gi na bigi strey Jai jai Sarnaam 4x Awo ham sab mielker Sarnaam ko swarg benajie re Tumhie jeha ke taadj hai Aur tumhie jeha ke dharme hai Awo ham seb mielker ies mietti ko uthaje re 2x (Laten wij samen een paradijs van Suriname maken Jij bent de eer en jij bent de voorbeeldige uitdrager van Suriname Laten wij samen deze grond verheffen.) Jeha ke hiero jeha ke wiero 2x les desh ke tum sjaan ho les mietti ko gale legawo Dherti hai balidaan ke (Jullie zijn de helden en de trots van dit land Laten wij deze grond omhelzen, de grond die offers brengen waard is.) Jai jai Sarnaam 4x Phule phele yeh desh hamara jeha ham seb djenma hai Ekta aur mattye me hamme age ko berhna hai Har jeha har waqt per Sarnaam ko raksha karma hai 2x (Groei en bloei mijn land Hier zijn wij allemaal geboren In eenheid en gelijkheid zullen wij vooruitgaan Overal en op elk moment moeten wij Suriname beschermen.) Jeha ke hiero jeha ke wiero 2x les desh ke tum sjaan ho les mietti ko gale legawo dherti hai balidaan ke Jai jai sarnaam 4x Mek' wi ala kon na makandra Yepi pot' Sranan na hey Broko nanga prati na un miendri Bondru gi na bigi strey Jai jai Sarnaam.....[einde info bronnenboek]

LESDOELEN

De leerling:

- kent de tekst en betekenis van het refrein van het lied 'Jai Jai Sarnaam';
- kan uitleggen welke delen van de tekst verwijzen naar 'eenheid';
- geeft met argumenten aan 'eenheid' wel of niet bevordert wordt door het gebruik van verschillende talen in een lied;
- kan het refrein van het lied 'Jai Jai Sarnaam' zingen.

ORGANISATIE

De leerlingen werken zowel individueel als in klasse- en groepsverband. U heeft het bronnenmateriaal van deze les bestudeerd en beluisterd. De volledige versie van het lied is te beluisteren op YouTube.

MATERIALEN

Leerlingenboek, voor elke leerling een los vel gelinieerd papier, scharen, lijm. Eventueel apparatuur om het lied te laten horen.

INTRODUCTIE

U herinnert de leerlingen aan de vorige les meertaligheid en vraagt enkele woorden te noemen die ze geleerd hebben. U gaat dieper in op het woord 'volk'. U vraagt wat een volk bindt (liefde voor het grondgebied/land). U vertelt dat er liedjes zijn die te maken hebben met het grondgebied van een land. Bijvoorbeeld het volkslied. De mensen voelen zich door zo'n lied verbonden met elkaar en met het land. Maar er zijn nog meer van dit soort liedjes. De les van vandaag gaat over het lied Jai Jai Sarnaam.

INSTRUCTIE

U zingt het refrein of laat het horen. Als u Sarnámi en/of Sranansprekende leerlingen in uw klas heeft, laat u ze de desbetreffende stukken tekst in hun taal voorlezen. Daarna bespreekt u de informatie en de inhoud van het lied met de leerlingen met behulp van de Nederlandse vertaling. Bij 'bigi strei' kunt u aangeven dat het gaat om de strijd om het land vooruit te brengen. Strijd is figuurlijk bedoeld. Het is niet zo makkelijk om het land naar grotere hoogten te brengen. Het volk zal zich moeten inzetten. De leerlingen werken aan opdracht 1, 2 en 3. Bij het terugkijken laat u de leerlingen enkele keren meezingen of mee neuriën tot ze het lied alleen kunnen zingen.

Verlengde instructie

Als een leerling niet op gang komt bij de opdrachten, geeft u extra uitleg.

Zelfstandig werken

De leerlingen maken opdracht 3 individueel.

DIFFERENTIATIE**Herhaling:**

De leerlingen lezen het lied hardop voor zichzelf.

Verrijking:

De leerlingen vergelijken het volkslied met dit lied.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Bij opdracht 1 en 2 let u erop dat alles ordelijk verloopt. Na het overschrijven van de tekst moeten de leerlingen hun boek sluiten. U observeert de leerlingen en biedt hulp waar dit nodig is. Opdracht 3 bespreekt u mondeling. U geeft beurten en de nodige feedback. Bij het terugkijken stimuleert u de leerlingen om mee te doen met enthousiaste verbale en non-verbale uitstraling.

Antwoorden opdracht 3:

- a. Suriname;
 - b. Er zijn veel offers gebracht.;
 - c. Het land moet naar grotere hoogten worden gebracht.;
 - d. Laten we allen samen komen / Stop de verdeeldheid / Laten we bundelen;
 - e. Sarnámi en Sranan;
 - d. De leerling kan ja of nee antwoorden.
- De leerling moet zijn antwoord verduidelijken met argumenten.

AFSLUITING

U zingt het lied nog een keer en laat de leerlingen meezingen. U haalt de schriften op voor controle en correctie. U noteert de participatie van de leerlingen op het evaluatieformulier.

TITEL	Mondelinge expressie
BEGINSITUATIE	De leerling: - is bekend met zijn/haar afkomst; - kan de eigen gedachten, gevoelens en bedoelingen onder woorden brengen; - kan <i>technisch</i> spreken zelfstandig inzetten in alle spreesituaties.
DOELSTELLING	De leerling kan: - eenvoudige instructies bestaande uit verschillende handelingen opvolgen en uitvoeren; - opgedane woordkennis en gesprekstechnieken in kringverband toepassen.
MATERIALEN	- schoolbord - eventueel papier/ karton en tekenspullen - indien aanwezig computer met beamer
ORGANISATIE	De leerlingen laten opstellen in kringvorm voor een kringgesprek. Op deze wijze leren de leerlingen zich mondeling uit te drukken. Tevens leren ze naar elkaar te luisteren en hun gevoelens te uiten. Onderling worden de leerlingen aangespoord om elkaar aan te vullen en te ondersteunen waar nodig.

INTRODUCTIE

De les gaat over "Wie ben ik/Wie ben jij?". Het beeld dat je over jezelf hebt en elkaar. En elkaars afkomst, cultuur, religie. Het thema zelf gaat over eenheid. Om eenheid te kunnen vormen, is het belangrijk om eerst te weten "WIE JIJ ZELF BENT" en "WELKE ROL" jij inneemt in deze klas/ op onze school/in je familie/in de samenleving.

De mondelinge expressie:

De leerkracht herhaalt de woorden die de leerling in les 5 heeft geleerd en vraagt wederom wat deze woorden betekenen en het gevoel achter elke betekenis (zoals bijvoorbeeld neutraal, blij, gelukkig, verdrietig). Inmiddels kennen de leerlingen de meeste woorden. Nu ligt de nadruk op de klemtoon, verbale expressie en gevoelsuitingen.

De mondelinge expressie:

Houd rekening dus rekening (zichzelf uiten), dat de leerling leert leren met kennis die hij heeft opgedaan. Denk hierbij aan het herhalen van de reeds opgedane woordkennis en betekenis van de nieuwe woorden.

U let hierbij op de woordkeuze en toepassing. Maar ook op de klemtoon, uitspraak en de intonatie.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Luister - en gesprekstechnieken

In les 7 zijn we uitvoerig ingegaan op de diverse gespreksvormen. Er wordt een korte herhaling gegeven over wat een kringgesprek is. Bij een kringgesprek zitten de leerlingen samen met de leerkracht in een kring, waar iedereen elkaar kan zien. De leerling die aan het woord is, staat hierbij centraal. Het is de kunst van de leerkracht dat deze niet met nadruk optreedt en de leerling de ruimte geeft om zich open te uiten.

Voorafgaand aan het gesprek legt de leerkracht door middel van een voorbeeld de spelregels uit voor wat betreft luister- en gesprekstechnieken, hoe op gestructureerde wijze een kringgesprek verloopt. Als een leerling aan het woord is, deze uit laten spreken binnen het aangewezen tijdsbestek. De leerkracht zorgt voor een ontspannen, gemoedelijke sfeer waar eenieder zich vrij voelt zich te uiten.

Antwoorden

Opdracht 1

Er is geen sprake van een goed of fout antwoord.

Er wordt gelet op uitspraak en intonatie, maar ook op groepsparticipatie.

Opdracht 2

Laat de leerlingen die niet aan het gesprek hebben deelgenomen eerlijk hun mening vertellen en uitleggen waarom zij dat vinden.

FEEDBACK EN INTERACTIE

- Waarom is goed luisteren belangrijk?
- Waarom is het belangrijk om tussendoor samen te vatten?

Aandachtpunten voor de leerkracht.

- Waarom is het belangrijk om te luisteren zonder je eigen mening door te drukken?
- Waarom is belangrijk om jezelf in te leven in de situatie van een ander?

AFSLUITING

U bespreekt met de klas wat ze van het rollenspel vonden. U vraagt hoe ze het ervaren om toevoorder te zijn en wat ze er zelf van geleerd hebben. U kunt dit doen door willekeurig een aantal leerlingen aan te wijzen.

TITEL	Dit hoort bij mij
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan een ontspannen houding aannemen; - weet dat een goede schrijfhouding een ontspannen houding is; - kan aangeven wat het verschil is tussen een gespannen/ontspannen houding; - kan zijn eigen handschrift controleren; - kan een korte tekst te schrijven met een goede schrijfhouding; - kan kenmerken benoemen van zijn/haar eigen cultuur; - kan zijn handschrift controleren aan de hand van vragen
LESDOEL	De leerling kan: - een langere tekst schrijven dan bij les 16, aan de hand van eigen antwoorden; - een tekst schrijven over een onderwerp.
MATERIALEN	Los blaadje, schrift, pen
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel aan de schrijfo opdracht. De vragen beantwoorden ze in hun schrift. De tekst wordt geschreven op een apart (los) blaadje.

INTRODUCTIE

U herhaalt de lesdoelen van les 8 en les 16. U legt uit dat de leerling alles wat hij/zij heeft geleerd in die twee lessen, gaat toepassen in deze opdracht.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt uit dat les 8 en les 16 een voorbereiding waren op deze schrijfo opdracht. U bespreekt vervolgens de eisen waaraan de opdracht moet voldoen: drie stukjes tekst, regel overslaan tussen de stukjes, correcte zinnen, begin de zin met een hoofdletter en eindig met een punt.

Instructie

Neem het stappenplan stap voor stap door. Leg uit dat ze de antwoorden op de vragen in hun schrift moeten noteren. De tekst schrijven ze op een los blaadje. Begin de tekst met de titel: Mijn cultuur.

Opdracht 1

De leerling maakt de opdracht zelfstandig in het schrift. De leerling beantwoordt individueel de vragen. De leerling gebruikt zijn informatie van les 8 en les 16.

Opdracht 2

De leerling maakt de opdracht zelfstandig in het schrift. De leerling beantwoordt individueel de vragen. De opdrachten kunnen klassikaal besproken worden.

Verlengde instructie

U kunt de stappen één voor één doornemen. U kunt een voorbeeld laten zien van een tekst die verdeeld is in alinea's.

Zelfstandig werken

De leerling werkt zelfstandig aan de opdrachten.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U laat een voorbeeld zien van een tekst met een titel, bestaande uit alinea's (Zie voorbeeld onderstaande afbeelding). U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U geeft aan hoe lang de leerling de tijd heeft om de tekst te schrijven. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die dat aankunnen.

Tekst opmaak

Dit is een voorbeeld tekst en bevat verder geen belangrijke inhoud. Het is gewoon even om te laten zien hoe het wel of niet moet dus alles. Bij de opmaak van je website content moet je namelijk om een aantal zaken denken.

Alinea's

Het is namelijk belangrijk om je tekst zodanig op te maken dat het prettig is voor anderen om te lezen. Een hele lap tekst zonder alinea's nodigt over het algemeen minder snel uit om te lezen. Maak daarom gebruik van alinea's in de tekst die je op je website plaatst.

h1 en h2

Wanneer je een tekst plaatst op je website en je maakt gebruik van alinea's, denk dan ook aan de tussenkopjes (Bijvoorbeeld H1 of H2). Deze maken het geheel duidelijk en overzichtelijk, maar maken je site ook zoekmachine vriendelijk.

Tekst opmaak

Dit is een voorbeeld tekst en bevat verder geen belangrijke inhoud. Het is gewoon even om te laten zien hoe het wel of niet moet dus alles. Bij de opmaak van je website content moet je namelijk om een aantal zaken denken. Het is namelijk belangrijk om je tekst zodanig op te maken dat het prettig is voor anderen om te lezen. Een hele lap tekst zonder alinea's nodigt over het algemeen minder snel uit om te lezen. Maak daarom gebruik van alinea's in de tekst die je op je website plaatst. Wanneer je een tekst plaatst op je website en je maakt gebruik van alinea's, denk dan ook aan de tussenkopjes (Bijvoorbeeld H1 of H2). Deze maken het geheel duidelijk en overzichtelijk, maar maken je site ook zoekmachine vriendelijk. De h1 en h2 staan voor kop aanduidingen, h1 wordt meestal gebruikt voor de titel van je artikel en h2 voor de tussenkopjes, de h2 is dan in de meeste gevallen een iets kleiner formaat dan de h1.

Antwoorden

Opdracht 1

De leerling geeft een eigen antwoord. Controleer aan de hand van de vragen of de schrijfopdracht aan de eisen voldoet:

1. Bestaat de tekst uit minimaal 15 zinnen?
2. Staat er een hoofdletter aan het begin van een nieuwe zin?
3. Staat er een punt aan het eind van de zin geplaatst?
4. Is het handschrift leesbaar

Opdracht 2

De leerling noteert het antwoord in een correcte zin in het schrift.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt de lesdoelen van les 8 en 16 herhalen. U kunt het voorbeeld van een tekst met alinea's extra toelichten (bijv. witregel, titel)

Verrijking:

De leerlingen die klaar zijn mogen de volgende woorden opschrijven in hun schrift:

eenheid

kenmerken

respect

Schrijf achter ieder woord een korte omschrijving van minimaal 5 woorden.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

TITEL	Klinkervriendenparen en het vriendenpaar ij
BEGINSITUATIE	De leerling: - kent het alfabet; - kent klinkers en klinkervriendenparen met twee en drie klinkers, weet dat sommige gelijk geschreven paren anders kunnen klinken (opnieuw, milieu) en dat sommige anders geschreven paren gelijk kunnen klinken (schouder, pauw); - heeft een basiswoordenschat Nederlands om woorden te herkennen en verklaren.
LESDOEL	De leerling kan: - klinkers in woorden plaatsen; - uitspreken hoe woorden worden geschreven en schrijven hoe woorden worden uitgesproken (mouw, route); - het letterpaar 'ij' onderscheiden van het klinkervriendenpaar 'ei' en het juiste paar in woorden invullen; - het verschil uitspreken tussen de 'ij' in bijv. belangrijk en in gevaarlijk.
MATERIALEN	Voor deze les zijn geen extra materialen nodig. Een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.
ORGANISATIE	Er zijn geen organisatorische aanpassingen nodig voor deze les. Er moet een woordslang gemaakt worden bij de opwarmer. Misschien is het goed deze te tekenen zodat de leerkracht en de leerlingen weten hoe dit eruit ziet. De opwarmer vergt een strakke organisatie en het moet goed duidelijk zijn wat er moet gebeuren en ook hoe, anders gaat er te veel tijd verloren aan de opwarmer.

INTRODUCTIE

In deze les komt de 'ij' voor. U hoeft niet uit te leggen of dit wel of geen klinkerpaar is. Mocht iemand daar iets over vragen, dan is uw antwoord: "Het Nederlandse alfabet heeft vijf klinkers, de 'j' hoort daar niet bij."

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt de informatie uit zoals in het leerlingenboek beschreven is.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt ervoor kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen wat het verschil is tussen ei en ij, kunt u apart nemen en hen stap voor stap begeleiden met de opdracht.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of grotere groepen, uit. De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit. Op basis waarvan wordt er in groepen gewerkt? Geef wel richting hieraan. Welke werkvorm dient het lesdoel het beste?

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE

Herhaling

Op internet zijn er veel herhalingsopdrachten te vinden waarbij ei en ij kunnen worden ingevuld. Bijvoorbeeld de site www.taal-oefenen.nl/taal-groep-6 (geraadpleegd in maart 2020). Daar staan oefeningen die u kunt gebruiken.

Verrijking

U geeft leerlingen de opdracht om bordjes te schilderen met lettergrepen. Neem de woordjes van opdracht 1, 2 en 3. Het verdelen in lettergrepen is bij spelling belangrijk omdat u bijvoorbeeld aan de hand daarvan later kunt uitleggen waarom de klinker 'i' in circus anders klinkt dan in citrus.

U doet dit later zo vaak als u goed vindt, om een grote verzameling bordjes te krijgen. Hiermee kunnen (sommige) leerlingen - zowel zij die herhaling nodig hebben als zij die creatief zijn en meer woorden willen vormen - schuiven om woorden te vormen. Hierbij ervaren ze - bewust of onbewust - dat woorden ook beschouwd kunnen worden als eenheden die bestaan uit let-ter-gre-pen en niet alleen uit l-e-t-t-e-r-s.

Antwoorden

Opdracht 1

- a) Allerijl
- b) Allerlei
- c) Bijna
- d) Gelijk
- e) Eikenboom
- f) Spijtig
- g) Vrij

Opdracht 2

- a) veilig
- b) bedreigen
- c) krijgen
- d) dankbaarheid,
- e) bevrijden

Opdracht 3

- a) overblijven
- b) driezijdige
- c) maaltijd
- d) wedstrijdzwemmer
- e) einde
- f) verscheidene
- g) vijfjarige leeftijd
- h) waarschijnlijk
- i) gelijkheid
- j) meisje
- k) activiteit
- l) schaduwrijke
- m) schoonheidswedstrijd
- n) gelijk
- o) vereist
- p) eigenlijk
- q) gezamenlijke
- r) lijk
- s) creativiteit
- t) eindelijk

Opdracht 4

Gebruik twee kleuren. Blauw als het klinkt als 'ei' van eitjes en als het klinkt als 'e' van gezamenlijk. Voorbeeld: meisje, gezamenlijk.

- a) eigenlijk
- b) verleidelijk
- c) openlijk
- d) kwijlen

TERUGKIJKEN

Wat heb je geleerd van deze les? Wat wist je al en kon je tijdens deze les gebruiken? Wat kun je nog niet goed genoeg en moet je dus meer oefenen?

U bespreekt samen met de leerlingen de antwoorden op deze vragen.

TITEL	Fictie en non-fictie
VERWACHTINGSVragen	- Waar denk je dat de tekst over gaat? - Wat weet je al van het verschil tussen fictie en non-fictie
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - zijn woordenschat gebruiken bij het begrijpen van de tekst; - leesstrategieën toepassen om teksten te begrijpen; - de context van non-fictie teksten uitleggen/verklaren.
LESDOEL	De leerling kan: - het verschil tussen fictie en non-fictie aangeven en toelichten; - van een non-fictie tekst een fictieve tekst maken; - de bedoeling van de schrijver uit de tekst halen en verwoorden
MATERIALEN	Geen extra hulpmiddelen (eventueel een woordenboek ter ondersteuning).
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel tot en met opdracht 2, daarna in duo's.

INTRODUCTIE

U introduceert het onderwerp door de woorden fictie en non-fictie op het bord te schrijven en de leerlingen te vragen wat deze woorden betekenen.

U vraagt voorbeelden te noemen van fictie en non-fictie teksten en boeken. U kunt de leerlingen een beetje op weg helpen door de eerste letter alvast op te schrijven.

Als het verschil tussen deze twee soorten duidelijk is, introduceert u de tekst van deze les: Dag van de Aarde.

U kunt vragen of de leerlingen daar ooit van gehoord hebben en wat ze denken dat het is zonder de tekst gelezen te hebben.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Laat de leerlingen zelf rustig de informatie over fictie en non-fictie uit het leerlingenboek lezen. Als dit duidelijk is, gaat u door met de tekst Dag van de Aarde.

Instructie

U kunt de leerlingen aan het werk zetten door hen de tekst voor zichzelf te laten lezen. Pas daarna geeft u de opdracht om de opdrachten te maken die bij de tekst horen.

Bij het werken aan de opdrachten kunt u een rustig muziekje opzetten, maar dat hoeft niet. U kunt dit zelf het beste inschatten.

U geeft aan dat de leerlingen opdracht 1 en 2 zelf moeten maken.

Bij opdracht 3 en 4 kunt u leerlingen die klaar zijn met opdracht 1 en 2 bij elkaar zetten om ze zonder veel moeite door te laten werken. Dit hoeven niet altijd de leerlingen te zijn die altijd met elkaar samenwerken, u mag variatie aanbrengen.

Verlengde instructie

Met de leerlingen die moeite hebben met lezen, kunt u middels beurten de tekst hardop laten lezen en alinea voor alinea bespreken wat de inhoud ervan is.

Impliciete woorden	Expliciete woorden
Dag van de aarde	Earth day
Viering	Zorgen
Activiteiten	Landen
Optochten	Wereld
Beschermen	Bomen planten
Bewust maken	Afval verzamelen
Gezond	Schone lucht

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten 1 en 2 individueel uit. Opdracht 3 en 4 doen ze in duo's.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die dat aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden

Opdracht 1

Bijvoorbeeld:

- Er staan feiten en jaartallen in de tekst die te controleren zijn.
- Het is een echt bestaande feestdag (Geef de argumenten in de antwoordsleutel).
- De tekst is beschrijvend en niet verhalend.

Overige antwoorden zijn ter aanvulling en beoordeling van de leerkracht.

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht, is per school verschillend.

Opdracht 3

Er is niet 1 goed antwoord op deze opdracht; er wordt een beroep gedaan op de creativiteit van de leerling. U kunt wel controleren of de leerlingen zich aan de opdracht gehouden hebben. Is het een verhaal?

Opdracht 4

De schrijver wil een bewustzijn creëren door voorbeelden te noemen hoe het op andere plaatsen gaat. Wat zouden leerlingen moeten opschrijven?

Ook wil de schrijver inspireren om zelf ook iets met de dag van de Aarde te doen.

De schrijver wil vertellen:

- dat we zuinig moeten zijn met onze planeet;
- dat we zelf iets kunnen doen om de aarde schoon en leefbaar te houden;
- als we ons samen inzetten voor een schonere aarde, dan lukt het ook;
- wacht niet tot een ander iets doet, maar doe zelf iets.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt herhalen wat de inhoud was, maar ook wat het onderwerp van de les was.

Verrijking:

Leerlingen die sneller zijn dan gemiddeld kunt u een aantal fictie en non-fictie titels laten noemen of opzoeken in de bibliotheek als de school in het gelukkige bezit hiervan is.

AFSLUITING

Wat wist je al van deze les? Wat heb je erbij geleerd deze les? Hoe zou je dat wat je hebt geleerd kunnen gebruiken bij andere lessen?

U bespreekt de terugkijkopdracht.

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten.

U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht en ondersteuning aan deze leerlingen.

Tekst

De eerste **Dag van de Aarde**, of **Earth Day**, werd gevierd op 22 april 1970. De **viering** van deze dag werd gestart door mensen die zich zorgen maakten over het milieu. Ze wilden dat mensen beter voor de aarde zouden **zorgen**. Nu hebben vrijwel alle 190 **landen** over de hele **wereld** **activiteiten** en **vieringen** in verband met **Dag van de Aarde**.

Mensen overal ter wereld hebben verschillende manieren om **Dag van de Aarde** te vieren. Sommige groepen **planten bomen** of **verzamelen afval**. In sommige steden hebben ze optochten.

Dag van de Aarde gaat over **schone lucht** om in te ademen, zoet water om te drinken en open ruimtes waar iedereen van kan genieten. **Dag van de Aarde** herinnert ons eraan dat ieder van ons kan helpen de wereld, ons gezamenlijke thuis, te **beschermen**.

Ook in Suriname worden verschillende **activiteiten** ontwikkeld zoals schoonmaakacties in buurten, milieubeurzen en het **planten van bomen**. Het doel van deze **activiteiten** is de samenleving **bewust te maken** van het belang van milieubescherming.

Je school heeft misschien een **Dag-van-de-Aarde**-programma. Zo niet, dan kun je onze planeet helpen door er één te starten. Je gaat hier lang wonen. Waarom niet vandaag beginnen met ons thuis zo **gezond** mogelijk maken? Fijne **Dag van de Aarde**!

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven;
De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.

TITEL	Rollenspel: De bemanning van een vliegtuig
BEGINSITUATIE	De leerlingen hebben al verschillende lessen gehad rond het thema 'Eenheid'. De leerlingen spreken verschillende talen. Ze kennen enkele woorden rond 'eenheid' in verschillende talen.
LESDOEL	De leerling kan: - bemanningsleden noemen van een vliegtuig; - deelnemen aan een kort gesprek in verschillende talen; - kan trots zijn op zijn eigen taal en respect hebben voor andere talen.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel en in groepen van minimaal vijf leerlingen.
MATERIALEN	Leerlingenboek

INTRODUCTIE

U herinnert de leerlingen aan les 14 en vraagt enkele woorden te noemen die ze toen hebben geleerd. U gaat dieper in op 'bemanning'. Wat betekent 'bemanning' ook weer? (personeel aan boord van een vliegtuig of schip) U vraagt wie weleens gevlogen heeft en geeft leerlingen de gelegenheid hun ervaringen te vertellen. De les gaat over de bemanning van een vliegtuig.

INSTRUCTIE

U laat de informatie lezen en geeft gelegenheid tot vragen stellen hierover. Daarna maken de leerlingen opdracht 1. U verbetert klassikaal. De antwoorden op vraag 1a komen op het bord te staan. Dan mogen de leerlingen aan de slag met opdracht 2. Bij het rollenspel gaat het in eerste instantie om een mondelinge vertaling. Als vraag 2 is behandeld, schrijft u de vertalingen op het bord.

Verlengde instructie

U geeft de leerlingen die dat nodig hebben extra uitleg.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U geeft beurten om de antwoorden op vraag 1 te geven. De goede antwoorden komen op het bord. Bij opdracht 1b kunt u erop wijzen dat de Engelse woorden veel op de Nederlandse lijken. Bij opdracht 2 observeert u de groepen en helpt waar nodig. U laat ten slotte elke groep het rollenspel nog eens doen in een taal naar keuze, waarbij de overige groepen luisteren. Bespreek de oefening klassikaal na. Schrijf de vertalingen op het bord, zodat de leerlingen die kunnen overnemen in hun schrift.

Antwoorden

- 1a.: Zie bronnenboek.
1b: Pilot; stewardess / steward; purser; passenger.
1c: Maak je stoelriemen vast.

Antwoorden 2a: Zie bronnenboek.

DIFFERENTIATIE**Herhaling:**

Zeg de woordjes en zinnen van opdracht 1 en 2 een paar maal zachtjes voor jezelf.
Verrijking: Doe het rollenspel ook in het Engels.

AFSLUITING

U geeft enkele beurten om de woordjes die in deze les zijn geleerd op te noemen.

TITEL	Klinkervriendenparen van twee of drie verschillende klinkers
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan klinkervriendenparen onderscheiden; - kent termen voor familieverbanden.
LESDOEL	De leerling kan: - klinkers in woorden in een context plaatsen; - alles van de onderdelen spelling van dit thema toepassen.
ORGANISATIE	Er zijn geen organisatorische aanpassingen nodig voor deze les.
MATERIALEN	Voor deze les zijn geen extra materialen nodig. Een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.

INTRODUCTIE

Deze les is vooral te beschouwen als herhaling van en extra oefeningen voor de vorige spellinglessen 9, 17 en 25.

OPWARMER

Ter beoordeling van de leerkracht. Iedere groep kan andere namen noemen van landen of steden.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt de informatie uit zoals in het leerlingenboek beschreven is.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt ervoor kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen wat klinkers of klinkerparen zijn, kunt u apart nemen en eerst aan de opdracht beginnen. Daarna pakt u de theorie erbij om te laten zien wat ze net gedaan hebben met de opdracht.

U kunt de leerlingen ook de woorden laten opzoeken in een (beeld)woordenboek of online.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of grotere groepen, uit. De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE

Herhaling en Verrijking

Laat de leerlingen met de lettergreepbordjes zoveel mogelijk woorden maken en telkens die woorden opschrijven in de juiste spelling.

U doet dit later zo vaak als u goed vindt, om een grote verzameling bordjes te krijgen. Hiermee kunnen (sommige) leerlingen - zowel zij die herhaling nodig hebben als zij die creatief zijn en meer woorden willen vormen - schuiven om woorden te vormen. Hierbij ervaren ze - bewust of onbewust - dat woorden ook beschouwd kunnen worden als eenheden die bestaan uit let-ter-gre-pen en niet alleen uit l-e-t-t-e-r-s.

Antwoorden

Opdracht 1

Vul twee klinkers in, soms is het een tweeling, soms een klinkervriendenpaar. Soms kun je tussen de medeklinkers meer dan slechts één tweeling of klinkervriendenpaar invullen.

- a) baar
- b) beer
- c) bier
- d) boor
- e) buur
- f) beurt
- g) boos
- h) beest
- i) beu
- j) baas
- k) buurt

Indien een leerling bij i) boe heeft ingevuld, moet u dat goed rekenen. Dat woord staat in het Groene boekje.

Opdracht 2

Vul telkens een andere klinker in, op alfabetische volgorde.

- a) bas
- b) bes
- c) bis
- d) bos
- e) bus

Opdracht 3

Vul in ie, ieu, eu of eeu.

- a) kiew
- b) leeuw
- c) beurs
- d) nieuwe
- e) gebeurt
- f) interview
- g) serieuze
- h) geeuw
- i) gebeurd
- j) leuk
- k) opnieuw
- l) milieu
- m) treurt
- n) schreeuw
- o) keuze
- p) lies
- q) leus
- r) eeuw

Opdracht 4

Mogelijke antwoorden zijn:

ma, pa, dochter, zoon, oma, opa, zus, broer, nicht, neef, tante, oom, moeder, vader, kleinkind, grootouders, achterkleinkind. Ma en pa zijn hetzelfde als moeder en vader, zo ook grootouders en opa/oma.

In dit geval is het boeiend dit soort woorden in de moedertalen van de kinderen mee te nemen, ook al zou de spelling daarvan niet gestandaardiseerd zijn.

TERUGKIJKEN

Laat de leerlingen antwoord geven op de volgende vragen:

Wat heb je geleerd van deze les? Wat wist je al en kon je tijdens deze les gebruiken?

Wat kun je nog niet goed genoeg en moet je dus meer oefenen?

Taalverkennen – woordenschat

TITEL	Een schat aan woorden deel 4
BEGINSITUATIE	De leerling: - is bekend met woorden die in het thema voorkomen; - kan woorden alfabetisch rangschikken; - kan een tekst lezen en aan de hand van de tekst de tekstsoort herkennen.
LESDOELEN	De leerling - breidt zijn woordenschat uit met tien nieuwe woorden; - kan veertig woorden op alfabetische volgorde rangschikken.
MATERIALEN	Woordenboek, kaartjes, kleurtjes.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel en in duo's.

INFORMATIE

U start met mondeling overhoren van de tien nieuwe woorden uit les 18. Daarna overhoort u ook de tien woorden uit les 2 en 10.

Antwoorden**Opdracht 1**

Milieu, gezamenlijke, overal, verschillende, sommige, activiteiten, ontwikkeld, schoonmaakacties, samenleving, waarschijnlijk

Opdracht 2

Pak nu de dertig woordkaarten van de vorige lessen erbij. Schuif de veertig kaarten door elkaar. Leg ze op alfabetische volgorde.

De alfabetische volgorde is: activiteiten, adverteren, afbeelding, atletisch, bedrijf, beurs, brainstorm, businessplan, ceremonie, dankbaar, doel, elite, enige, favoriet, geesten, gepureerd, geschrobd, gewas, gezamenlijke, herdenken, kookpotten, migreerde, milieu, ontwikkeld, oogstseizoen, overal, planning, realistisch, samenleving, schoonmaakacties, service, sommige, stel, succes, universiteit, verschillende, voorkomende, voormalige, waarschijnlijk, winst.

Opdracht 3

De juiste antwoorden zijn:

- activiteiten
- milieu
- ontwikkeld
- gezamenlijk
- samenleving
- schoonmaakactie
- verschillende
- waarschijnlijk
- sommige
- overal

U laat op het bord de juiste koppeling zien.

Opdracht 4

Ter beoordeling van de leerkracht.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis er niet van?

Welke woorden kende je al?

U vraagt de leerlingen hier antwoord op te geven.

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat leerlingen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen bevragen bij iemand die dat woord wel kent. Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschat schrift dat steeds voller wordt.

TITEL	Wie ben ik/Wie ben jij?
BEGINSITUATIE	De leerling: - is bekend met zijn/haar afkomst; - kan de eigen gedachten, gevoelens en bedoelingen onder woorden brengen; - kan technisch spreken zelfstandig inzetten in alle spreesituaties.
LESDOELEN	De leerling kan: - eenvoudige instructies bestaande uit verschillende handelingen op te volgen en uit te voeren; - opgedane woordkennis en gesprekstechnieken in kringverband toe te passen
MATERIALEN	- Schoolbord - Eventueel papier/ karton en tekenspullen - Indien aanwezig computer met beamer
ORGANISATIE	De leerlingen laten opstellen in kringvorm voor een kringgesprek. Op deze wijze leren de leerlingen zich mondeling uit te drukken. Tevens leren ze naar elkaar te luisteren en hun gevoelens te uiten. Onderling worden de leerlingen aangespoord om elkaar aan te vullen en te ondersteunen waar nodig.

INTRODUCTIE

De les gaat over “wie ben ik/ Wie ben jij?”. Het beeld dat je over jezelf hebt en elkaar. En elkaars afkomst, cultuur, religie. Het thema zelf gaat over eenheid. Om eenheid te kunnen vormen, is het belangrijk om eerst te weten “WIE JIJ ZELF BENT” en “WELKE ROL” jij inneemt in deze klas/ op onze school/ familie/ samenleving. – gekopieerd uit les 23 en geplakt in les 30 – zie feedback in les 23.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Luister - en gesprekstechnieken

Deze les gaat verder waar les 23 is opgehouden, namelijk het kringgesprek. Door in gesprek met iemand te gaan, leer je ook over jezelf. Dat is de bedoeling van deze les, door in gesprek te gaan, leert de leerling meer over zichzelf.

Instructie

U geeft de instructie om eerst de vragen te beantwoorden.

Daarna zal een kringgesprek worden gehouden over de antwoorden op deze vragen.

Zorgt ervoor dat er een kringgesprek gehouden kan worden.

Leg de klas uit dat een aantal leerlingen nu alleen toehoorder is. Als toehoorder zien zij erop toe of hun klasgenootjes naar elkaar luisteren en of ze al bezig zijn met het luisterspel. Als je niet zeker bent of leerling (A) naar leerling (B) luistert, vraag je hem/haar: (wie doet dit wanneer? Uit wat er gezegd wordt, moet een leerling kunnen afleiden dat sprekers zaken missen die boodschappers uiten).

Voorbereiding: kringgesprek duur: 30-40 minuten

Het kringgesprek van deze les gaat over onszelf en over wat wij belangrijk vinden in ons leven. Geef antwoord op de volgende vragen. Je krijgt even de tijd om over de vraag na te denken. De leerkracht vertelt ook kort over zichzelf.

- O Waar woon je? In welk district? In welke wijk?
- O Welke godsdienst heb je?
- O Wat is je favoriete sport?
- O Wat is je lievelingsgerecht?
- O Wat zijn je hobby's?

Antwoorden

Het kringgesprek van deze les gaat over de leerling zelf en over wat hij belangrijk vindt in zijn leven.

Opdracht 1

Het kringgesprek van deze les gaat over jezelf en over wat jij belangrijk vindt in jouw leven.

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht.

AFSLUITING

U reflecteert met de klas over wat de leerlingen leuk vonden om te doen en wat ze er zelf van geleerd hebben. U kunt dit doen door willekeurig een aantal leerlingen aan te wijzen.

THEMA

2

Vrije tijd

Een nieuw thema

BEGINSITUATIE	De leerling is nog niet bekend met het nieuwe thema.
LESDOEL	De leerling krijgt inzicht in de aspecten van het nieuwe thema.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.
MATERIALEN	Leerlingenboek

INTRODUCTIE

U introduceert het thema door te vragen wat leerlingen in hun vrije tijd doen. Door verschillende invalshoeken te nemen kunt u samen met de leerlingen tot een definitie komen wat vrije tijd is. Laat de klas dus een definitie opstellen van het begrip. Hierna kunt u leerlingen de definitie laten opzoeken. Deze definitie kunt u vergelijken met de eigen definitie van het begrip Vrije tijd. Stemt dit overeen? Waar zitten de verschillen?

INSTRUCTIE

Informatie

Het thema 'Vrije tijd' is een thema dat bestaat uit 34 lessen in verschillende domeinen. U neemt de antwoorden van de leerlingen die gegeven zijn bij de introductie, en laat een verschil maken tussen wat leerlingen in hun vrije tijd thuis doen, en in hun vrije tijd buiten huis.

Instructie

U legt de opdrachten stap voor stap uit voordat u de leerlingen aan het werk zet. U kunt benadrukken dat er geen foute antwoorden zijn bij de opdrachten; het gaat om de mening van de leerlingen. De mening is nooit fout, maar misschien moet u bij het nabespreken doorvragen om achter het "waarom" te kunnen komen.

Verlengde instructie

Er is geen verlengde instructie bij deze les. Misschien dat leerlingen die (grote) moeite hebben met Nederlands (omdat Nederlands niet hun moedertaal is en zij er buiten de school weinig mee in aanraking komen) een steuntje in de rug nodig hebben. U kunt hen dan in hun moedertaal (als u die machtig bent) de opdrachten uitleggen.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten individueel uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om waar nodig te ondersteunen.

Antwoorden

Opdracht 1

1. Per leerling verschillend
2. Per leerling verschillend

Opdracht 2

1. Per leerling verschillend
2. Per leerling verschillend

Bij opdracht 2 is de mening niet fout, maar kan de manier waarop deze beargumenteerd wordt voor misverstanden zorgen. Vraag dus door in geval dat het antwoord niet helemaal duidelijk is.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht door de vragen of de leerlingen zin hebben om met dit thema aan het werk te gaan. U kunt ook vragen waarom wel of niet. Misschien dat het thema een aantal leerlingen minder aanspreekt. Dat kan en dat is niet erg.

Taalverkennen – woordenschat

TITEL	Een schat aan woorden deel 5
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan woorden in alfabetische volgorde plaatsen; - heeft een basis woordenschat die hij kan gebruiken bij het maken van zinnen en begrijpen van teksten
LESDOELEN	De leerling: - kent tien nieuwe woorden en gebruikt deze in zinnen; - weet dat er soms een woord bestaat met de tegenovergestelde betekenis; - kan deze woorden op alfabetische volgorde te plaatsen.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel en in groepen.
MATERIALEN	(Online)woordenboek en/of (online taalencyclopedieën), kaartjes.
INFORMATIE	(De leerling breidt tijdens deze les zijn woordenschat uit met minimaal 10 nieuwe woorden. Aan de hand van zijn bestaande woordenschat leert hij woorden identificeren die het tegenovergestelde betekenen. Een tegenovergestelde is een antoniem, maar de leerlingen hoeven deze term niet te kennen in groep 6. Mocht een leerling er naar vragen kunt u het natuurlijk wel vertellen. U kunt er ook voor kiezen om wat meer aandacht te besteden aan het begrip 'tegenovergestelde' voordat u de opwarmer doet.

INTRODUCTIE

U introduceert het onderwerp van de les, het uitbreiden van de woordenschat.

OPWARMER

Tegenovergesteld woord

De leerlingen gaan in een kring staan, met de neus naar binnen gekeerd. U staat in het midden. U zegt een naam en geeft een woord. De leerling zegt een woord dat het tegenovergestelde betekent. Bijvoorbeeld als u 'werken' zegt, dan zegt de leerling 'uitrusten' of 'slapen' of 'luieren'.

U geeft iedere leerling een beurt. Mocht dat niet lukken omdat er te veel kinderen in de klas zitten, dan kunt u ervoor kiezen om de groep in twee te splitsen, en per groep een leider aan te wijzen. In dat geval is het handig als u zelf al een woordenlijst hebt opgesteld per groep die de leider gebruikt.

Mogelijke woorden kunnen zijn:

- aan
- donker
- gezellig
- laat
- objectief
- ontspannen
- samen
- schoon
- slank
- sterk
- verdrietig
- verdwalen
- vol

U kunt ook andere woorden gebruiken voor dit spel. U bepaalt hoe lang dit spel duurt. Dit spel is een opwarmer. Hou er dus rekening mee dat de leerlingen de tegenstellingen al kennen of een keer gehoord hebben.

Wees hierin creatief en sta open voor de inbreng van de leerling.

Antwoorden

Opdracht 1

De tien woorden zijn: boemerang, somber, rusteloos, kwispelde, ronddoolde, recreatie, tegenzin, overhandigde, doorzettingsvermogen, terugkeer.

Opdracht 2

De alfabetische volgorde is: boemerang, doorzettingsvermogen, kwispelde, overhandigde, recreatie, ronddoolde, rusteloos, somber, tegenzin, terugkeer.

Opdracht 3

De goede antwoorden zijn:

- a) kwispelen
- b) doorzettingsvermogen
- c) terugkeer
- d) recreatie
- e) somber
- f) boemerang
- g) ronddolen
- h) tegenzin
- i) overhandigen
- j) rusteloos

U schrijft de goede antwoorden op het bord.

Opdracht 4

Ter beoordeling van de leerkracht. U kunt af en toe aanwijzingen geven als dat nodig is. In geval van een oneven aantal leerlingen maakt u een groepje van drie.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis ervan niet?

Welke woorden kende je al?

U vraagt de leerlingen hier antwoord op te geven.

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat leerlingen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen bevragen bij iemand die dat woord wel kent.

Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschat schrift dat steeds voller wordt.

TITEL	Leesstrategieën
VERWACHTINGSVRAGEN	- Op welke manier ga je de tekst lezen? - Wist je dat je op verschillende manieren een tekst kan lezen
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - met zijn bestaande woordenschat een tekst lezen; - hoofd- en bijzaken in een tekst onderscheiden.
LESDOEL	De leerling kan: - een tekst volgens de leesstrategie 'globaal lezen' lezen en duiden; - door het toepassen van deze strategie op eenvoudige wijze de hoofd- en bijzaken onderscheiden.
MATERIALEN	Er zijn geen extra materialen nodig voor deze les.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.

INTRODUCTIE

U introduceert het onderwerp met een vraag als "wie weet wat een strategie is"? Wellicht komen er uiteenlopende antwoorden, van een strategie om een spelletje te winnen tot een strategie om klusjes in huis te doen. Misschien kunnen de leerlingen het woord niet goed onder woorden brengen. Dan kunt u ze een beetje op weg helpen. Een strategie is een plan om doelen te kunnen halen. Die kun je overal toepassen.

Vervolgens haalt u aan dat je ook een strategie kunt toepassen bij het lezen van verschillende teksten. Per leesdoel kan een andere strategie gebruikt worden.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U behandelt de leesstrategieën, en geeft de meeste aandacht aan de strategie "globaal lezen". De andere noemt u slechts zonder inhoudelijk deze echt te behandelen. Als er vragen uit de klas komen, beantwoordt u deze natuurlijk wel. De strategieën die u deze les niet verder behandelt, komen later in het boek wel aan de orde. Ze zijn hier alvast genoemd om de leerling te laten wennen aan de woorden. Als deze een andere les terugkomen, zijn de strategieën al bekend als woord.

1. Globaal lezen	2. Het vinden van de hoofdzaken (en de bijzaken)	3. Je leest - de eerste alinea - de laatste alinea - de eerste zin van iedere alinea - de laatste zin van iedere alinea
------------------	--	--

U kunt herhalen wat een alinea ook al weer is. Mocht dat ook niet helemaal duidelijk zijn, dan kunt u de tekst erbij nemen en (laten) aangeven wat de alinea's in de tekst zijn.

Instructie

U legt de opdrachten uit en neemt ze met de leerlingen door. Dan zet u de kinderen die aan de slag kunnen aan het werk.

Verlengde instructie

Met de kinderen die extra instructie nodig hebben, kunt u samen de opdrachten één voor één doen. Voor de kinderen voor wie de tekst te moeilijk is, kunt u alinea voor alinea voorlezen en vragen stellen over de inhoud. De kans bestaat dan wel dat u alleen opdracht 1 kunt afwerken.

Impliciete woorden	Expliciete woorden	Uitdrukkingen
Terugkomen (terug te komen)	Boemerang	Oefening baart kunst
Ronddolen (ronddoolde)	Neerslachtig	Eind goed al goed
Zich voelen (voelde)	Mistroostig	
Enthousiasme	Trainen (getraind)	
Oefenen	Recreatie	
Proberen	Frustratie	
Vasthouden (vasthield)	Gooien (gooit)	
Vrienden	Dilemma	
	Verbeelding	

Zelfstandig werken

De leerlingen werken individueel aan de opdrachten.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die dat aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden

Opdracht 1

1. De verdwenen hond die teruggekomen is
Het voorkomen van een ruzie
Leren hoe een boemerang te gooien
Hulp vragen als je zelf iets niet kunt
2. Ronnie en Zaza
3. Olaf en Daada

Opdracht 2

De titel kan van alles zijn, zolang het een relatie heeft met de inhoud.

Voorbeelden:

- Alles komt terug
- Geef nooit op
- Ronnies' avontuur

Voor wat de titels of tussenkopjes van de alinea's betreft, zijn deze ter beoordeling van de leerkracht.

Voorbeelden:

Alinea 1 is een inleiding tot het verhaal:

- Zaza is weg
- Het lukt niet

Alinea 2:

- De goede oude tijd
- Echte vriendschap

Alinea 3:

- Zaterdagmiddag
- Kennismaken met een boemerang

Alinea 4:

- Oefenen
- Het begin is altijd moeilijk

Alinea 5:

- Blijven proberen
- Oefening baart kunst

Alinea 6:

- Kennismaken met Olaf
- Dat kan een probleem worden

Alinea 7:

- Het doet er nu echt toe
- En wat nu?

Alinea 8:

- Alle hulp is welkom
- Proberen wat je geleerd hebt

Alinea 9:

- Gelukt!
- De boemerang komt terug

Alinea 10:

- Vrede sluiten
- Samen verder

Alinea 11:

- Eind goed al goed
- Alles is terug

Overige antwoorden zijn ter beoordeling van de leerkracht. Bespreek waarom de leerlingen bepaalde titels bedacht hebben.

Opdracht 3

Vertrouwen in jezelf, vraag hulp als je iets niet kunt, oefening baart kunst, geloven dat iets kan, door hard te werken komt het goed.

Overige antwoorden ter beoordeling van de leerkracht.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U herhaalt wat de strategie 'globaal lezen' inhoudt en laat daarbij de leerlingen zelf aangeven wat zij herkennen en hoe zij die stappen hebben toegepast in hun werk.

Verrijking:

De leerlingen die snel zijn en de opdrachten ook goed genoeg hebben afgerond, kunt u een extra opdracht aanbieden in de vorm van het opzoeken van een aantal woorden. Bij globaal lezen is het de bedoeling dat de leerling de tekst 'scant' en zich een beeld vormt van de inhoud. U kunt de opvallende woorden op een rijtje laten zetten en de betekenis laten achterhalen.

TERUGKIJKEN

Wat vond je van deze manier van lezen?

Kan je die manier een andere keer ook gebruiken?

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten. U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht en ondersteuning aan deze leerlingen.

Tekst

Alinea 1. 'Alles vindt een manier om bij je terug te komen, Ronnie, net als deze boemerang,' zei Daada met zijn arm naar achteren gebogen om het gebogen stuk hout in de lucht te gooien. "Dat is een hoop onzin" zei Ronnie neerslachtig. "Zaza zal nooit bij me terugkomen, net zoals die boemerang nooit bij me terugkomt, Daada."

Alinea 2. Het is vakantie en het zou een leuke tijd moeten zijn voor Ronnie. Maar hij verveelt zich en voelt zich mistroostig. Ronnie was de hele week bezig geweest met het zoeken zijn hond Zaza. 's Nachts, terwijl hij rusteloos in bed lag, dacht Ronnie na over hoe hij Zaza getraind had om bij hem in de buurt te blijven. Zaza was zijn beste vriendin. Zij leek zelfs te weten hoe Ronnie zich voelde. Als hij in een sombere bui was, ging ze met haar kop liggen op zijn schoot. Als hij zich gelukkig was, sprong ze vrolijk op en neer en kwispelde met haar staart.

Alinea 3. Toen Ronnie de hele zaterdagochtend ronddoolde en zelfs geen spoor van zijn Zaza kon vinden, zei Daada: "Kom op, Ronnie. Laten we naar het park gaan en mijn boemerang slingeren voor een beetje recreatie." "Alsof een boemerang slingeren voor mij recreatie is", dacht Ronnie. Natuurlijk is het leuk voor Daada. Hij is kampioen boemerang slingeren.

Alinea 4. Het maakt niet uit hoe vaak Daada me heeft laten zien. Hij wilde nooit gaan waar ik wilde. Tot Daada's frustratie want die wilde dat ik ook een kampioen boemerang zou worden. Dus stemde Ronnie er met tegenzin mee om met Daada te meegaan, ondanks dat zijn gedachten bij Zaza zijn. "Bekijk deze worp." Daada slingerde de boemerang de lucht in. Deze draaide omhoog, omhoog, omhoog in de lucht en werd een stipje aan de horizon, en toen, alsof Daada een vliegtuig met afstandsbediening aan het werk was, veranderde die van koers en vloog terug en vloog naar binnen om een paar meter van zijn voeten te landen. "Hij komt altijd bij je terug," zei Ronnie met een gebrek aan enthousiasme. Maar dat gebeurt niet met mij. Net zoals Zaza waarschijnlijk nooit meer terug zal komen."

Alinea 5. “Ik zou niet zo snel opgeven”, zei Daada terwijl ze de **boemerang** overhandigde. “Probeer het, ‘misschien is vandaag je geluksdag. Denk aan wind, hoogte, overstap, draaiing, hardheid.” Ronnie fluisterde Daada’s trainingszang, terwijl hij de **boemerang** nam, de omgeving controleerde om er zeker van te zijn dat het helder was en gooide de boemer in de lucht. Maar in plaats van de ruimte in te vliegen, viel deze direct op de grond. “Blijf **oefenen**,” drong Daada aan. “het vereist doorzettingsvermogen, maar als je het eenmaal doorhebt, dan weet je het voor de rest van je leven”. Ronnie nam de **boemerang** in zijn rechterhand en probeerde het opnieuw, en opnieuw. Elke keer probeerde hij Daada na te doen. Maar elke keer viel de boemer op de grond zonder een kans van vliegen en terugkeer.

Alinea 6. Ronnie keek de **boemerang** boos aan en zei: “Nog één poging, boemer, en dat is de laatste keer dat ik mijn tijd met je verspil, terwijl ik Zaza naar zou moeten zoeken”. Hij gooide de **boemerang** in de lucht. Hij ging omhoog en kwam recht naar beneden aan de voeten van Olaf, het gemeenste kind in de klas van Ronnie.

Alinea 7. “Wat is het grote idee om een stok naar mij te **gooien**?” zei Olaf, terwijl hij zijn vuist balde. “Het is geen stok. Het is een **boemerang**.” Ronnie dwong een glimlach dat niet beantwoord werd. “Wat is een **boemerang**?” Vroeg Olaf met nog steeds gebalde vuisten. “Dat is een stok die je **gooit** en hij komt naar je terug.” legde Ronnie uit. “Oh, ja? Laat het mij eens zien!”

Ronnie wist dat het hem tot nu toe niet was gelukt, dus zocht hij snel naar Daada. Maar Daada had een schaduwrijke plek onder een boom gevonden en lag daar met zijn hoed op zijn gezicht, snurkend. “Uh nou uh, het enige dat je hoeft te doen is die in de lucht gooien en hij komt terug.” stamelde Ronnie. “Waarom **probeer** je het niet?” “Jij gaat eerst!” Olaf kneepte zijn vuist harder vast. “Oké!” zei Ronnie, terwijl hij een manier **probeerde** te vinden om uit het **dilemma** te komen. Hij wist dat Olaf volgende week, als school begint, het hele verhaal aan iedereen op school zou gaan vertellen. Hij wist ook hoe de jongens hem zouden plagen en hoe de meisjes zouden giechelen.

Alinea 8. Maar dan, als hij de **boemerang** niet zou gooien, zou hij eindigen met de vuist van Olaf in zijn gezicht, en dat zou net zo erg of erger zijn. Hij had geen andere keuze dan het te **proberen**. Mocht dit maar zijn geluksmoment zijn! Ronnie greep de boemerang en zorgde ervoor dat hij die aan één uiteinde **vasthield**, precies zoals Daada hem had laten zien. Hij wees het andere uiteinde omhoog en weg van hem. Hij richtte. Zijn hart klopte. Zijn hand trilde en zijn handpalm was bezweet. Hij haalde diep adem, probeerde zich te ontspannen en smeekte zachtjes: “Deze keer, boemerang, kom alsjeblieft terug.”

Na veel voorbereiding zwaaide Ronnie uiteindelijk de **boemerang**, liet hem in de lucht los en sloot zijn ogen.

Alinea 9. Toen Ronnie één oog durfde te openen, draaide de **boemerang** door de lucht. Hij wiebelde maar een beetje, en toen begon de boemerang tot zijn verbazing soepel te varen, omhoog te vliegen omhoog, omhoog voorbij de hoogste boom, alsof Daada het had gegooid.

“Wauw!” zei Olaf. “Wauw!” zei Ronnie, terwijl zijn beide ogen wijd opensprongen. “Kijk, hij buigt rond en komt terug.” schreeuwde Olaf. “Ja, dat is zo.” zei Ronnie.

Hij kon nauwelijks geloven dat dit niet zijn **verbeelding** was. De **boemerang** was van koers veranderd en ging zeker terug. Hij landde slechts een paar meter van hun voeten en Ronnie staarde verwonderd.

"Dat is netjes," zei Olaf. Ronnie merkte dat hij zijn vuist niet meer balde.

Alinea 10. 'Heet je niet Ronnie? "We zitten samen in de klas."

Ronnie knikte verlegen. "Kun je me laten zien hoe ik die **boemerang** zo kan leren gooien?"

"Misschien," zei Ronnie. "ik laat die truc alleen aan mijn **vrienden** zien."

"Misschien kunnen we **vrienden** zijn," zei Olaf vrij rustig, op een manier die hij nog nooit eerder met Ronnie had gesproken. 'Wil je morgen na school in het park afspreken?'

"Oké," glimlachte Ronnie, en deze keer kreeg hij een glimlach terug.

'Je had het moeten zien,' schepte Ronnie op tegen Daada op weg naar huis, 'die boemerang zweefde hoog als een valk en draaide zich toen om en kwam meteen weer bij me terug.'

Alinea 11. "En kijk wie er nog meer is **teruggekomen**," zei Daada, terwijl ze het voorpad van het huis opliepen. "Woef, woef!" Zaza rende kwispelend naar Ronnie toe.

Ronnie knuffelde met Zaza en knipoogde naar Daada. "Alles vindt een altijd manier om bij je **terug te komen**, nietwaar Opa?"

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven;
De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.

Taalverkennen – grammatica

TITEL	Zelfstandige naamwoorden
BEGINSITUATIE	De leerling: - weet wat lidwoorden zijn, - weet wat zelfstandige naamwoorden zijn.
LESDOEL	De leerling kan met behulp van regels de zelfstandige naamwoorden in een zin herkennen en benoemen.
MATERIALEN	Geen
ORGANISATIE	De leerlingen werken in duo's.

INTRODUCTIE

U vraagt aan de leerlingen om dingen op te noemen die ze in de klas zien. U schrijft de woorden op het bord. U legt aan de leerlingen uit dat deze woorden namen van dingen zijn. Zonder namen kunnen we de dingen om ons heen niet benoemen. De leerkracht zou de leerlingen dan ook niet bij de namen kunnen noemen. Vraagt u of ze weten hoe deze woorden worden genoemd (zelfstandige naamwoorden). Noem de naam van een leerling. U vraagt aan de leerlingen of die ook een zelfstandig naamwoord is. U introduceert de zelfstandige naamwoorden. Daarna vertelt u wat u aan het einde van de les van hen verwacht.

INSTRUCTIE

De theorie in het leerlingenboek neemt u samen met de leerlingen door en u laat hen met voorbeelden komen die niet in het boek staan. Het gaat erom dat ze weten wat zelfstandige naamwoorden zijn en voorbeelden kunnen opnoemen bij: mensen, dieren, planten, dingen en gevoelens.

Bij de theorie van eigennamen legt u de nadruk op de schrijfwijze. Alle namen van mensen, continenten, landen, plaatsen, straatnamen, rivieren, kerkelijke of andere feestdagen en bedrijven moeten met hoofdletters worden geschreven, ook al staat het woord midden in de zin.

Bij namen van mensen plaatsen we geen lidwoord ervoor. Zet er een lidwoord voor en je hoort dat het niet kan. Maar als er bijvoorbeeld twee Kevins in de klas zijn, dan moet er wel een lidwoord bij. U neemt de rest van de uitzondering door met de leerlingen.

U geeft beurten om de opdrachten voor te lezen en als iedereen het begrijpt, mogen ze eerst zelfstandig werken. Daarna mogen ze hun antwoorden met elkaar vergelijken en aan elkaar uitleggen als er verschillen zijn. U neemt de leerlingen die het niet begrijpen even kort apart. U geeft een korte herhaling over het onderdeel dat ze niet begrijpen. De rest mag aan de slag.

Verlengde instructie

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, kijkt even mee over de schouder, geeft hier en daar een aanwijzing, en laat de leerlingen rustig werken.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

De leerlingen werken eerst individueel en daarna mogen ze hun antwoorden met elkaar vergelijken.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig.

Antwoorden

Opdracht 1

1. fiets; 2. Groningen; 3. bus; 4. Mukesh; 5. juffrouw; 6. kool; 7. meisje; 8. namen; 9. muziek; 10. Amimba

Opdracht 2

1. Phoebe Nickerie.
2: Sabrina, Rick, toets.
3: winkel, vader, winkelier.
4: activiteit, klas.
5: bal, kamer.
6: Joelle, voetbalwedstrijd.
7: Shane, compliment, meester.
8: schrift, tafel, juf.
9: Dionne, informatie, website.
10: Henk Arronstraat, Surinaamsche Bank, Suriname.

Opdracht 3

1. Mensen, wereld, manieren, Dag van de Aarde.
2. groepen, bomen, afval.
3. steden, optochten.
4. Dag van de Aarde, lucht.
5. zoetwater.
6. ruimtes.
7. Dag van de Aarde, de wereld.

DIFFERENTIATIE

Herhaling: U kunt plaatjes gebruiken en leerlingen zelfstandig naamwoorden laten opzoeken.

Verrijking: U laat leerlingen die snel zijn, uit een leestekst de zelfstandig naamwoorden zoeken.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht. U gaat na welke leerlingen het zelfstandig naamwoord kunnen benoemen en noteert welke leerlingen nog begeleiding nodig hebben. Die leerlingen geeft u extra aandacht bij de herhalingsles.

TITEL	Hobby's
BEGINSITUATIE	De leerling is bekend met het begrip werkwoorden, en kan deze van de TT naar de VT zetten, en vice versa. De leerling kan sterke en zwakke werkwoorden herkennen en benoemen.
LESDOEL	De leerling kan: - tegenwoordige tijd en verleden tijd uitwisselen in zinnen door de persoonsvorm(en) van tijd te veranderen tot een goed geformuleerde zin.
MATERIALEN	Een woordenboek ter ondersteuning Internet ter ondersteuning, maar is niet verplicht
ORGANISATIE	De leerlingen werken in duo's.

INTRODUCTIE

U introduceert het onderwerp door even kort te herhalen wat werkwoorden zijn, wat de tegenwoordige tijd en de verleden tijd is, en wat zwakke en sterke werkwoorden zijn. Laat de leerlingen een aantal voorbeelden noemen van zwak en sterk, en de leerlingen geven het verschil aan de hand van de voorbeelden aan.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Als voor de groep al duidelijk is wat werkwoorden zijn (en hoe die te herkennen), wat VT en TT zijn, en wat de sterke en zwakke werkwoorden zijn, legt u de opdracht uit.

U kunt de tekst laten lezen door leerlingen die minder sterk zijn in lezen, of u laat de leerlingen zelf de tekst lezen.

Instructie

Na het lezen van de tekst legt u opdracht 1 uit: vindt alle werkwoorden, en verander de tijd (van TT naar VT, of van VT naar TT).

Nadat de leerlingen opdracht 1 gemaakt hebben, geeft u de goede antwoorden, omdat deze nodig zijn bij de volgende opdracht.

Bij opdracht 2 geeft u van allebei een voorbeeld, en laat de leerlingen aan de hand van het rijtje aangeven of dit sterke of zwakke werkwoorden betreft. U kunt dit klassikaal doen en u vraagt waarom het een sterk of zwak werkwoord betreft. Trouwen, is dat sterk of zwak? Zwak, omdat de VT trouwde is.

Tot slot laat u de leerlingen in hun eentje opdracht 3 maken.

Verlengde instructie

Leerlingen die opdracht 1 niet snappen, kunt u laten uitleggen door een medeleerling.

Zelfstandig werken

De leerlingen werken aan de opdrachten zoals beschreven bij de instructie.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werk loopt u rond en geeft waar nodig aanwijzingen.

Antwoorden

Opdracht 1

Komt (komen) - kwamen
Getrouwd (trouwen) - getrouwde
Wonen- woonden
Houdt (houden)- hield
Wordt (worden) - werd
Is (zijn) - was
Ligt (liggen) - lag
Kennen - kenden
Wil (willen) - wilde
Rijden - reden
Maken - maakten
Doen - deden
Smeren (of insmeren) – smeerde in
Lijken - leken
Gebruiken - gebruikten
Maken ... vast (vastmaken) - vastmaakten
Trekken - trokken
Proberen - probeerden
Glijdt (glijden)- gleed
Roepen - riepen
Ziet (zien) - zagen
Lachen - lachten
Zitten – zaten
Duwt (duwen) - duwde
Gaan - gingen

Opdracht 2

Sterk (komen – kwamen)
Zwak (trouwen – trouwden)
Zwak (wonen – woonden)
Sterk (houden – hielden)
Sterk (worden – werden)
Sterk (zijn – waren)
Sterk (liggen – lagen)
Zwak (kennen – kenden)
Zwak (willen – wilden)
Sterk (rijden – reden)
Zwak (maken – maakten)
Sterk (doen – deden)
Zwak (insmeren – insmeerden)
Sterk (lijken – leken)
Zwak (gebruiken – gebruikten)
Zwak (vastmaken – vastmaakten)
Sterk (trekken – trokken)
Zwak (proberen – probeerden)
Sterk (glijden – gleden)
Sterk (roepen – riepen)
Sterk (zien – zagen)
Zwak (lachen – lachten)
Sterk (zitten – zaten)
Zwak (duwen – duwden)
Sterk (gingen)

Opmerking, werkwoorden die in de tekst herhaald worden, zijn hier niet opgenomen.

Opdracht 3

Ter beoordeling van de docent. Kijk eerst of de gekozen werkwoorden inderdaad sterk en zwak zijn.

Kijk dan met de leerling of de vervoegingen correct zijn. In de schema's staat al een voorbeeld ingevuld.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Waar nodig kunt u de leerling door middel van uitspraak het verschil tussen sterke en zwakke werkwoorden verduidelijken.

Verrijking:

U kunt de leerlingen de hele werkwoorden uit de tekst laten benoemen. Ook als het vervoegingen zijn, kunt u laten aangeven wat het hele werkwoord hiervan is. Bij het antwoord van opdracht 1 staat het hele werkwoord tussen haakjes.

AFSLUITING

U vat kort samen waar de les over ging, en vraagt de leerlingen wat ze geleerd hebben.

TITEL	Een toerist welkom heten
BEGINSITUATIE	De leerling heeft al enkele lessen gehad over het thema toerisme. De leerlingen spreken verschillende talen.
LESDOEL	De leerling kent het woord WELKOM in verschillende talen.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel en in groepen.
MATERIALEN	Tekenpapier, kleurpotloden/stiften. Waslijn en knijpers om de tekeningen op te hangen.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.
VOORBEREIDING	U weet welke talen de leerlingen in uw klas spreken en heeft het bronnenmateriaal in deze talen opgezocht en beluisterd. De uitspraak van de woorden in het Engels, Frans, Spaans en Portugees kunt u op het internet beluisteren.

INTRODUCTIE

U voert een klassengesprek over toerisme. De volgende vragen kunnen richtinggevend zijn:

- Ben je in de vakantie weleens een of meer dagen voor je plezier ergens naartoe gegaan? Vertel erover.
- Ken je mensen uit het buitenland die in Suriname vakantie zijn komen vieren? Vertel erover.
- Deze mensen noemen we buitenlandse toeristen. Hoe denk je dat de toeristen naar Suriname komen? (Met het vliegtuig of via de weg.)
- Noem eens enkele landen waar de toeristen vandaan kunnen komen. (Elk land kan genoemd worden, maar in ieder geval Nederland en Frans-Guyana. Laat ze ook de overige buurlanden en Amerika noemen).

INSTRUCTIE

U laat de informatieve tekst lezen en bespreekt de vertaling van WELKOM in de talen van de toeristen aan de hand van de illustratie in het leerlingenboek. WELKOM (Nederlands), WELCOME (Engels), BIENVENIDOS (Spaans), BIENVENUE (Frans), BEM-VINDA (Portugees). U vertelt dat toeristen graag ook iets van de lokale culturen willen weten. We kunnen ze bijvoorbeeld leren hoe ze welkom moeten zeggen in verschillende talen van ons land. U vraagt sprekers van verschillende talen naar de vertaling van WELKOM in hun taal. U vergelijkt deze met het bronnenmateriaal. In twijfelgevallen wordt de vertaling uit het bronnenmateriaal gebruikt. De leerlingen zeggen het woord in elke taal een paar keer na. U schrijft de vertalingen op het bord. Daarna krijgt elke leerling een vel tekenpapier om opdracht 1 te maken. Indien nodig, legt u uit wat bedoeld wordt met 'lokale mensen' (Mensen die op die plaats/locatie wonen.)

Zelfstandig werken

De leerlingen maken opdracht 1 en 2.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U zet de leerlingen aan het werk en loopt daarna rond. U observeert en let erop dat de teksten duidelijk leesbaar zijn en correct overgenomen. Bij de bespreking van opdracht 2 moet het bord zijn schoongeveegd en de tekeningen omgekeerd op tafel met de tekst naar beneden. U geeft beurten. U noemt een taal. De leerling moet WELKOM in die taal zeggen. Als het antwoord fout is, mogen andere leerlingen helpen. Als niemand het weet, laat u de tekening omdraaien.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Zeg de woordjes van opdracht 1 een paar maal zachtjes voor jezelf.

Verrijking:

Vertaal ook 'veel plezier' in één van de talen en schrijf dat ook op je poster.

AFSLUITING

De tekeningen worden aan de waslijn gehangen.
Welke tekeningen zijn netjes en creatief?
Welke tekeningen zijn slordig en hebben foutjes?
Geef opbouwende kritiek.
De tekeningen worden bewaard in het portfolio.

TITEL

Me-time / Mijn tijd

Doel:

De leerling kan technisch spreken zelfstandig inzetten in alle spreesituaties

Verwachtingsvragen:

- Waar denk je aan bij het onderwerp 'Me-Time'?
- Welk gespreksvorm past bij 'ME-TIME' als je de titel ziet?

BEGINSITUATIE

De leerling is bekend met diverse gespreksvormen uit les 7 Thema 1. De leerling heeft zich uitvoerig kunnen uiten binnen het kringgesprek en is in staat de diverse aangeleerde gespreksvormen te benoemen.

De leerling kan:

- een gesprek voeren en volgen;
- een goede luisterhouding aannemen;
- een gesprek opzetten volgens een gespreksplan/ spreekplan;
- als toehoorder/oplettende luisteraar optreden in een gesprek.

LESDOEL

De leerling kan:

- correct spreken door het juiste woordgebruik, de woordvorming en zinsopbouw;
- verstaanbaar, vlot en begrijpelijk spreken (intonatie, articulatie en volume).

MATERIALEN

Schoolbord

Schrift/papier en pen

Tekengerei/ oude kranten en tijdschriften

ORGANISATIE DUUR: 40 MINUTEN

De klassenopstelling bij aanvang van de les is in groepsvorm.

Na de instructie en voorbeelden worden de leerlingen opgedeeld in groepsverband/ groepen van vijf leerlingen.

INTRODUCTIE

U licht kort toe over de betekenis van 'Me-time' / 'Mijn tijd'.

Me-time is de vrijheid om je eigen tijd in te mogen delen. U geeft aan dat de druk erg hoog is in het leven voor vele mensen. Vaak zijn er veel mensen overspannen in plaats van ontspannen. Door me-time in te plannen, sta je stil bij het leven en jezelf! Het is belangrijk te luisteren naar je lichaam en, jongens en meisjes, denk aan de ME-TIME nu! DOE HET! De tijd na schooltijden en na het maken van je huiswerk. En denk eraan, verwar "me-time" niet met het huis schoonmaken, bezemen of de auto wassen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U maakt de groep duidelijk wat een weekplanner is. Het is belangrijk om ook je vrije tijd nuttig in te vullen. U kunt het informatiegedeelte door een leerling hardop laten voorlezen. U geeft ook aan: mochten er woorden in de informatietekst of in de uitleg staan die je niet kent, schrijf die dan eerst over en noteer die bij vraag 5 van de vragen en schrijf de betekenis achter het woord.

U leert de leerling inplannen in een weekplanner. In de klas kunt u dit ook introduceren voor wat de schooltaken betreft, die gedaan moeten worden in de klas zoals, schoolbord schoonmaken, tafels recht zetten en overige kasten ordenen.

Instructie

Hoe deel ik mijn tijd in voor mezelf?

U laat de leerlingen kort even aan het woord om te vertellen hoe zij hun "Me-time invullen". De leerlingen mogen ook voorbeelden noemen hoe ze de "Me-time" met hun ouders indelen.

Voorbeeld

Tussendoor vult u de lijst van vrijetijdsbestedingen aan, die de leerlingen benoemen en deze schrijft u op het bord.

U legt de leerlingen de spelregels en groepsrollen uit binnen het groepsgesprek.

De groepsrollen zijn als volgt:

- voorzitter: deze houdt orde in de groep
- tijdsplanner: deze houdt de tijd in de gaten
- verslaggever: deze vat alles samen en houdt het bij op schrift

Antwoorden

Opdracht 1

Het antwoord van de leerling geeft de leerling een impressie of de leerling bewust is over zijn/haar tijdsbesteding.

Opdracht 2

Bij het lezen krijgt u een algemene impressie hoe betrokken de klas is bij de tekst. Ook luistert u aandachtig naar de intonatie en klanken en indien nodig corrigeert u achteraf.

Opdracht 3

De leerlingen mogen ook voorbeelden noemen hoe ze de "Me-time" indelen.

Het antwoord van de leerling geeft een impressie of de leerling zich bewust is van zijn/haar tijdsbesteding. Tussendoor vult u de lijst van vrijetijdsbestedingen aan, die de leerlingen noemen en deze schrijft u op het bord.

Opdracht 4

Dit kan per leerling verschillend zijn.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens groepsgesprekken loopt u rond en geeft u indien nodig instructies en/of aanwijzingen.

De nadruk ligt nu met name bij deze oefeningen op het juiste woordgebruik, de woordvorming en zinsopbouw, verstaanbaarheid, vlotheid en het begrijpelijk spreken (intonatie, articulatie en volume).

TITEL	De 5 W-vragen
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan een tekst schrijven met een goede schrijfhouding; - kan een tekst schrijven aan de hand gegeven of verkregen informatie; - kan een tekst schrijven volgens een stappenplan.
LESDOEL	De leerling: - kan het onderwerp van de tekst formuleren; - kan de 5 W-vragen formuleren voordat hij/zij een tekst gaat schrijven.
MATERIALEN	Materialen leerkracht: tekst (interview) Materialen leerling: schrift en pen
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.

INTRODUCTIE

U kunt een kort klassengesprek starten waarin u vraagt wat de leerlingen graag in hun vrije tijd doen. Vervolgens kondigt u aan dat ze zich gaan voorbereiden op het schrijven van een interview. Daarbij zijn de 5 W-vragen heel belangrijk.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

- U legt uit dat ze in les 8-16-24 thema 1 hebben geleerd dat ze het onderwerp van de tekst op moeten schrijven. Ook hebben ze een aantal vragen moeten beantwoorden. In deze lessenreeks mogen ze de vragen zelf formuleren met de 5 W-vragen. U vertelt dat de 5 W-vragen belangrijk zijn voor het schrijven van een duidelijke tekst.
- Wie?
- Wat?
- Waar?
- Wanneer?
- Waarom?

Instructie

Opdracht 1:

* U leest een kort interview voor (interview Damaru). De leerling geeft antwoord op de volgende vragen en schrijft deze in zijn/haar schrift:

- Wat vindt die persoon leuk om te doen in zijn/haar vrije tijd?
- Waar gaat die persoon graag naartoe in zijn/haar vrije tijd?
- Wanneer gaat die persoon dat meestal doen?
- Waarom vindt die persoon dat leuk om te doen?

U bespreekt kort de antwoorden.

*Alternatief: u kunt ook de tekst kopiëren voor de leerling. De leerling kan dan meelesen met de tekst die u voorleest.

Opdracht 2

De leerling bedenkt vragen die beginnen met wie-wat-waar-wanneer-waarom.
In totaal dus 5 vragen.

De vragen moeten duidelijk te maken hebben met een hobby.

Voorbeeld:

Wie ben je?

Wat is je hobby?

Waar doe je dat meestal?

Wanneer ben je bezig met je hobby?

Waarom vind je het leuk om dat te doen?

Verlengde instructie

U geeft zo nodig voorbeelden van vragen aan de leerling die moeite heeft met het bedenken van de vragen.

Zelfstandig werken

De leerling voert de opdrachten individueel uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die dat aankunnen.

Differentiatie

Herhaling: U kunt herhalen dat de 5 W-vragen belangrijk zijn voor het schrijven van een duidelijke tekst. U kunt aan een leerling vragen de 5 W-vragen uit het hoofd op te noemen(-boek dicht).

Verrijking:

De leerling die klaar is, mag 5 W-vragen formuleren voor zijn/haar idool.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

TITEL	Woorden langer maken door toevoeging
BEGINSITUATIE	De leerling: - kent het alfabet; - herkent klinkers en medeklinkers in woorden; - heeft een basiswoordenschat Nederlands om woorden te herkennen en te verklaren.
LESDOEL	De leerling kan: - woorden langer maken door letters aan het woord toe te voegen; - het verschil tussen een woordpaar en een staartwoord herkennen; - prefix-woorden herkennen.
MATERIALEN	Voor deze les zijn geen extra materialen nodig. Een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.
ORGANISATIE	Er zijn geen organisatorische aanpassingen nodig voor deze les.

INTRODUCTIE

U introduceert het onderwerp door te vragen of de leerlingen zelf al woorden kennen die bestaan uit meerdere woorden. Laat hen een aantal noemen. Dit zijn waarschijnlijk samengestelde woorden, of woordparen, zoals voet-bal of ijs-blokje.

Dit neemt u als vertrekpunt, en u kunt vragen of de leerlingen ook weten dat er andere manieren bestaan. Naar die manieren gaan we vandaag kijken.

Opwarmer

U begint hiermee. Dit duurt 5 minuten. Na de opwarmer gaan de leerlingen op hun plaats zitten en begint u met de instructie. U kiest voor een instructie per opdracht of u geeft de instructie voor alle opdrachten samen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt uit wat 'staartwoorden' zijn. Dit zijn de woorden waar een achtervoegsel aan gekoppeld kan worden om zo een nieuw woord te maken.

U begint met een grondwoord of kernwoord. Daarachter kan een achtervoegsel gezet worden om een staartwoord te krijgen.

Bijvoorbeeld:

Moeder – lijk

Bedacht – zaam

Buigzaam – heid

De achtervoegsels zijn al behandeld in leerjaar 5 en worden verondersteld bekend te zijn. Mocht dit niet zo zijn, dan kunt u deze herhalen: -achtig, -baar, -heid, -isme –lijk, -rijk, -schap, -wekkend en -zaam.

Er zijn nog meer achtervoegsels. Die komen in een ander leerjaar aan de orde. Wat de achtervoegsels over het grondwoord zeggen, is behandeld in leerjaar 5 en wordt in les 28 (kort) herhaald.

Met 'prefix-woorden' worden woorden bedoeld waar een voorvoegsel voor geplaatst kan worden om zo een nieuw woord te maken. De voorvoegsels zijn behandeld in leerjaar 5. In leerjaar 6 worden alleen de voorvoegsels: anti-, des-, dis-, inter-, mis-, on-, over- en re- gebruikt.

Het voor- of achtervoegsel heeft als woord zelf geen betekenis, maar krijgt die pas op het moment dat het gebruikt wordt in een ander woord. Hoewel sommige voorvoegsels als woord ook voorkomen met een andere betekenis zegt het voorvoegsel als woord zelf niks. Bijvoorbeeld dis, dit is een gedekte tafel maar als voorvoegsel heeft het zonder woord geen betekenis.

Dat is het verschil met een samengesteld woord, dat bestaat uit twee woorden met elk een eigen betekenis.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen, of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen wat staart- en petwoorden zijn, kunt u apart nemen, en eerst aan de opdracht laten beginnen. Daarna pakt u de theorie erbij om te laten zien wat ze net gedaan hebben met de opdracht.

U kunt de leerlingen ook de woorden laten opzoeken in een (beeld)woordenboek of online.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of grotere groepen, uit. De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE

Herhaling

Op internet zijn er veel herhalingsopdrachten te vinden waarbij voor- en achtervoegsels gebruikt worden.

Verrijking

U kunt leerlingen die de opdrachten snel en goed hebben afgerond, laten zoeken naar andere voor- en achtervoegsels en de betekenis van de voor- en achtervoegsels laten opzoeken.

Antwoorden

Opdracht 1

Ter beoordeling van de leerkracht.

Opdracht 2

- a) kenbaar
- b) gemakkelijk
- c) egoïsme
- d) soepelheid
- e) vruchtbaar
- f) overheid
- g) kolonialisme
- h) dierlijk
- i) dierbaar
- j) meetbaar
- k) veiligheid
- l) alfabetisme

Opdracht 3

- a) vriendschap
- b) belangrijk
- c) belangwekkend
- d) eenzaam
- e) moeizaam
- f) waterrijk
- g) indrukwekkend
- h) burgerschap
- i) slaapwekkend
- j) bedachtzaam
- k) fantasierijk
- l) zwangerschap

Opdracht 4

- a) antikoloniaal
- b) internationaal
- c) diskwalificatie
- d) desinteresse
- e) antibiotica
- f) dissonant
- g) antimilitarisme
- h) antislip
- i) deskundigheid
- j) diskrediet
- k) intercultureel
- l) disharmonie

Opdracht 5

- a) overdragen
- b) onverstand
- c) reactie
- d) onervaren
- e) miskraam
- f) recreatie
- g) overwinnen
- h) reanimatie
- i) overdaad
- j) recommanderen
- k) mislocatie
- l) overbuurvrouw

Opdracht 6

- a) vriendelijk
- b) regenachtig
- c) restylen
- d) meesterlijk, meesterschap
- e) hindoeïsme
- f) oververhitten
- g) moeizaam, moeilijk
- h) overproductie, reproductie
- i) afhankelijk

AFSLUITING

U evalueert samen met de leerlingen de les en noteert welke leerlingen welke fouten zij hebben gemaakt. In de herhalingsles laat u de leerlingen die weinig fouten hebben gemaakt de leerlingen die veel fouten hebben gemaakt, helpen.

TITEL	Een schat aan woorden deel 6
BEGINSITUATIE	De leerling: - kent het alfabet; - is bekend met het rangschikken van woorden in alfabetische volgorde; - kent het verschil tussen klinkers en medeklinkers.
LEERDOELEN	De leerling - herkent tien, voor hem, nieuwe woorden en kan deze in een zin gebruiken; - Kan twintig woorden op alfabetische volgorde te plaatsen.
MATERIALEN	(Online)woordenboek en/of (online taalencyclopedieën)
ORGANISATIE	De leerlingen werken eerst individueel, later in duo's om antwoorden te vergelijken..

INTRODUCTIE

U start met mondeling overhoren van de tien nieuwe woorden uit les 2 van dit thema. Vervolgens gaat u verder met de opwarmer: het alfabetspel.

U kunt de leerlingen laten opschrijven, maar u kunt ze ook in alfabetische volgorde laten staan op een rij. Als u daarvoor kiest, kunt u de leerlingen zelf de organisatie en uitvoering laten doen. U geeft de opdracht om in alfabetische volgorde van voornaam te gaan staan, en u laat de leerlingen zelf uitzoeken hoe ze dit aanpakken en gaan doen. Als dat niet al te veel tijd in beslag neemt, kunt u dit ook doen met de alfabetische volgorde op achternaam.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt nog een keer het verschil uit tussen klinkers en medeklinkers (spelling, les 9). Vervolgens geeft u de instructie om aan de opdrachten te werken.

Antwoorden

Opdracht 1

De tien woorden zijn: schitterende, kunstmatig, resort, flora, fauna, via, berghellingen, oase, kajakken, op drie uur afstand.

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht.

Opdracht 3

- a) schitterende
- b) op drie uur afstand
- c) fauna
- d) flora
- e) via
- f) kunstmatig
- g) resort (niet te verwarren met een ressort)
- h) berghelling
- i) kajakken
- j) oase

Opdracht 4

Ter beoordeling van de leerkracht. Als u ziet dat een leerling probeert vals te spelen, mag u hem daarop aanspreken.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis ervan niet?

Welke woorden kende je al?

U vraagt de leerlingen antwoord te geven op de vragen.

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat kinderen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen bevragen bij iemand die dat woord wel kent. Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschat-schrift dat steeds voller wordt.

TITEL Studerend lezen

VERWACHTINGSVRAGEN

De leerling heeft al kennis gemaakt met leesstrategieën in les 5.

- Wat weet je nog van studerend lezen?
- Hoe denk je dat je dat kunt doen?
- Wat voor soort tekst ga je lezen denk je?

BEGINSITUATIE De leerling kan:

- een tekst lezen, en de hoofd en bijzaken onderscheiden;
- al dan niet met behulp van een samenvatting of hulpbriefje de belangrijkste feiten van een tekst onthouden en reproduceren.

LESDOEL De leerling kan:

- een tekst studerend lezen;
- de belangrijkste zaken uit een tekst onderscheiden, puntsgewijs noteren, en onthouden.

MATERIALEN Er zijn geen extra materialen nodig om deze les uit te voeren.

ORGANISATIE Er zijn geen extra materialen nodig om deze les uit te voeren.

INTRODUCTIE

U herhaalt kort de leesstrategieën van les 5 van dit thema. Daarbij legt u de nadruk op de strategie studerend lezen. Vraag de leerlingen hoe zij bijvoorbeeld hun huiswerk leren. Sluit dat aan bij deze strategie? Niet dat dit de enige manier is om een tekst te leren, maar het kan een aantal leerlingen wellicht op weg helpen om ook andere vakken te bestuderen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Aan de hand van de informatie die u verzameld hebt bij de introductie kunt u samen met de leerlingen de strategie ontrafelen in een soort stappenplan. Wat doe je eerst, wat daarna, et cetera.

Laat dat rustig op het bord staan, dan kan de leerling nog even kijken als hij de opdrachten uitvoert.

Instructie

Leg de opdrachten uit, laat het verband zien tussen de verschillende opdrachten.

Verlengde instructie

Leerlingen die de tekst niet begrijpen, of de opdracht niet snappen, kunt u apart stap voor stap uitleggen wat de bedoeling is. U kunt samen met hen de opdrachten maken, en direct sturen waar nodig.

Impliciete woorden	Expliciete woorden	Uitdrukkingen
Trots	Vruchten	
Prachtig	Bloemen	
Tropisch regenwoud	Vogels	
Rivier	Strand	
Resort	Zwembad	
Restaurant	Tenten	
Boomtoppen	Kano	
Boswandelingen	Waterscooter	
Binnenland	Flora en fauna	
Natuurpark	Oase	
Wandelroutes	Berghellingen	
	Uitzichtpunten	
	Watervallen	
	Kreken	

Zelfstandig werken

De leerlingen werken individueel.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die dit aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden

Opdracht 1

Titel: leuke plekken in Suriname

Tussenkopjes:

- White beach
- Overbridge river resort
- Bergendal resort
- New Babunhol river resort
- Brownsberg

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht. Geef de leerlingen feedback terwijl u rondloopt.

Belangrijkste punten in de samenvatting zijn:

- getallen (hoogte, afstand)
- tijd
- activiteiten
- dingen die gehoord kunnen worden

Deze punten moeten in de samenvatting voorkomen, anders is het niet volledig.

Opdracht 3

Ter beoordeling van de leerkracht. Als bovengenoemde zaken zijn genoteerd, is het goed.

Opdracht 4

1. Shivam
2. A
3. B
4. Via de rivier
5. A
6. C
7. Stranden die door de mens zijn aangelegd, dus niet natuurlijk zijn.
8. B

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Waar nodig kunt u weer teruggaan naar het begin, de leesstrategie. Laat de leerling zelf uitleggen wat hij begrijpt, en u stuurt bij op het moment dat hij het niet goed begrepen heeft.

Verrijking:

Leerlingen die snel klaar zijn kunt u zelf vragen laten bedenken, en deze vragen met andere leerlingen te laten uitwisselen. Ze maken dan elkaars vragen, en kijken elkaars werk na.

TERUGKIJKEN

Wat vond je van deze manier van lezen?

Kan je die manier een andere keer ook gebruiken?

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten. U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht en ondersteuning aan deze leerlingen.

Tekst 1

Leuke plekken in Suriname

Hallo, mijn naam is Shivam. Ik woon in Paramaribo, Suriname. Ik ben **trots** op mijn land. Suriname ziet er **prachtig** uit en er zijn veel leuke dingen om te doen in je vrije tijd. Suriname heeft bijvoorbeeld een **prachtige tropisch regenwoud** met schitterende watervallen, heerlijke tropische **vruchten**, kleurrijke **bloemen** en **prachtige vogels**.

Caribo Beach Resort

Ongeveer een half uur rijden vanuit Paramaribo, ligt Caribo Beach Resort. Deze ligt aan de Suriname **rivier** en heeft een kunstmatig aangelegd **strand**. Ze hebben ook een **zwembad**, en **restaurant**. Je kunt er huisjes of **tenten** huren. Je kunt er zwemmen of **kano's** en **waterscooters** huren.

Overbridge river resort

Overbridge lijkt een beetje op White beach. Dit **resort** heeft ook een kunstmatig **strand** en het ligt ook aan de Suriname **rivier**. Overbridge **resort** ligt iets dieper in het oerwoud. Daardoor lijkt de lucht zuiverder en het water frisser. Ook zie je in het **resort** prachtige **flora** en **fauna**.

Bergendal resort

De naam wordt uitgesproken als Berg en Dal. Bergendal is bereikbaar via de weg, maar ook via de **rivier**. Er zijn **prachtige** hutten, huizen en **restaurants**. Ook zijn er boomhutten die tegen de **berghellingen** zijn opgezet. Je zit in een **oase** van rust en kan er **prachtige boswandelingen** maken. Ook kun je kajakken of met de kabelbaan tussen de **boomtoppen** en over de rivier gaan.

New Babunhol River resort

Babunhol ligt nog dieper in het **binnenland**. Het is op 3 uur afstand vanuit Paramaribo. Daardoor krijg je echt het gevoel dat je in het bos bent. Ook hier heb je **tenten** en huisjes. Verder kun je vissen, zwemmen en kajakken. Je kunt ook mooie **boswandelingen** maken.

Brownsberg

Brownsberg is een **natuurpark**. Het ligt in het **binnenland** op een 500 meter hoog plateau. Het biedt adembenemende **uitzichtpunten** op **watervallen**, bijzondere bloemen, planten en dieren. Je zou er zomaar eens slangen, brulapen, kikkers en wilde varkens kunnen tegenkomen!

Het is in de avond- en ochtenduren koud en mistig. Er zijn enkele **wandelroutes** die leiden naar verscheidene **watervallen** en **kreken**. Brownsberg is erg populair en wordt drukbezocht door toeristen en buitenlandse wetenschappers die onderzoek verrichten naar de diverse medicinale planten in het gebied.

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven; De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.

TITEL	Bijvoeglijk naamwoord
BEGINSITUATIE	De leerling weet wat bijvoeglijke naamwoorden zijn en kunnen die in een zin herkennen en benoemen.
LESDOEL	De leerling kan bijvoeglijke naamwoorden in enkelvoudige zinnen herkennen en benoemen.
MATERIALEN	Geen.
ORGANISATIE	De leerlingen werken in duo's.

INTRODUCTIE

Klassikaal herhaalt u kort wat lidwoorden en zelfstandige naamwoorden zijn. U maakt bekend dat er vandaag nog een naamwoord behandeld zal worden. U noteert de zin: de gouden medaille van Anthony Nesty op het bord en vraagt aan de leerlingen welke naamwoorden ze herkennen. U laat ze benoemen en vraagt daarna wat het onderstreepte woord is. U gaat hierop in en vertelt precies waarover de les gaat en wat u aan het einde van de les van ze verwacht.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U behandelt de theorie over bijvoeglijke naamwoorden. U geeft voorbeelden uit het boek. U legt u uit wat een eigenschap, kenmerk en toestand inhoudt. Controleer of de leerlingen het begrijpen door zelf voorbeelden te laten geven.

Vervolgens legt u uit dat bijvoeglijke naamwoorden soms niet direct voor een zelfstandig naamwoord staan en wat er gebeurt als je die direct voor een zelfstandig naamwoord plaatst. (verbuiging) Het bijvoeglijk naamwoord krijgt een –e.

Maak dit duidelijk aan de hand van voorbeelden op het bord wat er gebeurt bij **verenkeling** (leg de nadruk op enkel), **verdubbeling** (leg de nadruk op dubbel) en verwisseling (scheef-scheve)

Instructie

Na de uitleg gaat u samen met de leerlingen de opdrachten lezen. Indien nodig doet u samen de eerste opdracht voor. Daarna mogen ze aan de opdrachten beginnen. U laat leerlingen terugkoppelen naar de regels bij het invullen van de bijvoeglijke naamwoorden. Als de leerling na het lezen van de opdracht er niet uit komt, kan deze het aan zijn duo-partner vragen. De leerkracht kan hulp bieden waar nodig.

Verlengde instructie

Indien het nodig is

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

De leerlingen werken eerst individueel en daarna mogen ze hun antwoorden met elkaar vergelijken.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen.

Antwoorden

Opdracht 1

1. Kaal-kale
2. Leeg-lege
3. Duur- dure
4. Vol- volle
5. Rot- rotte
6. Steen- stenen
7. Staal- stalen
8. Braaf- brave
9. Doof- dove

Opdracht 2

1. valse
2. leuke
3. grappige
4. heerlijk
5. lieve
6. gevulde
7. blinde
8. lekkere

Opdracht 3

1. De lieve juf is haar lekkere boterhammen vergeten.
2. De strenge agent heeft boetes uitgedeeld.
3. De dikke buurjongens eten een bolle koek.
4. Ik troost het zielige kind.
5. De lieve jongen doet alles voor zijn zieke moeder.
6. Mijn blinde tante maakt een mooi beddensprei.
7. Zijn slimme zusje maakt die lastige sommen zonder fouten.
8. Die stoute jongen geeft zijn zusje een harde klap.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Indien nodig herhaalt u.

Verrijking:

Maak nu 5 zinnen waar minstens 2 bijvoeglijke naamwoorden in voor komen.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht. U gaat na welke leerlingen het bijvoeglijke naamwoord kunnen benoemen en toepassen en noteert welke leerlingen nog begeleiding nodig hebben. Die leerlingen geeft u extra aandacht bij de herhalingsles.

TITEL	Vakantie in eigen land
BEGINSITUATIE	De leerling: - weet wat een persoonsvorm is; - kan een enkelvoudige en samengestelde zin herkennen; - weet wat tegenwoordige en verleden tijd is van werkwoorden; - kan voorbeelden noemen van zelfstandige naamwoorden.
LESDOEL	De leerling kan: - enkelvoudige en samengestelde zinnen herkennen en toelichten waaraan te herkennen is of het een enkelvoudige of samengestelde zin betreft.
MATERIALEN	Een woordenboek ter ondersteuning
ORGANISATIE	De klassenopstelling kan blijven staan zoals die staat. Leerlingen werken in principe zelfstandig (individueel) aan deze opdracht.

INTRODUCTIE

U introduceert de les met een hele korte herhaling van de vorige les (werkwoorden) en hoe de persoonsvorm in een zin gevonden kan worden.

U kunt aangeven dat niet alle zinnen ook slechts één persoonsvorm hebben.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U geeft voorbeelden van zinnen met 1 persoonsvorm en zinnen met meerdere persoonsvormen. Dit kunt u klassikaal doen door de kinderen zelf te laten meedenken. Bijvoorbeeld, u schrijft de eerste 3 woorden op van een zin, en laat de leerlingen de zin afmaken.

Daarna herhaalt u kort waar de informatie over ging.

Instructie

U legt kort de drie opdrachten uit. Opdracht 3 is niet verplicht om te maken, maar zorg ervoor dat de leerlingen in ieder geval opdracht 1 en 2 afmaken. Opdracht 3 loopt vooruit op een volgende les.

Verlengde instructie

Per opdracht kunt u nog een keer rustig uitleggen wat de bedoeling is. U kunt ook de tip geven om eerst opdracht 2 (de woordzoeker) te maken, en daaruit de antwoorden van opdracht 1 te halen.

Zelfstandig werken

De leerlingen werken aan de opdrachten zoals beschreven bij de instructie.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werk loopt u rond en geeft waar nodig aanwijzingen.

Antwoorden

Opdracht 1

1. Is
2. Wilde, trok
3. Wordt, regende
4. Wil
5. Werd
6. Moesten, was
7. Komt
8. Gaat
9. Woont
10. Gaan

Opdracht 2

Opdracht 3

1. Suriname is een prachtig land met leuke mensen
2. Omdat Anoushka buiten wilde spelen trok ze oude kleren aan
Let op: buitenspelen en aantrekken!
3. Het wordt koud vannacht omdat het vanmiddag regende
4. Mijn moeder wil een lepeltje om haar yoghurt te kunnen eten
5. De lekkerste roti werd door mijn tante gemaakt
6. Wij moesten verhuizen naar de stad omdat het land onvruchtbaar was
7. Na de regen komt zonneschijn
8. Mijn vriend gaat op vakantie naar Curaçao
9. Mijn familie woont buiten Paramaribo
10. Waarom gaan we eigenlijk met de fiets naar school?

AFSLUITING

U vat kort samen waar de les over ging, en vraagt de leerlingen wat ze geleerd hebben.

TITEL	Woordenschat Toerisme
BEGINSITUATIE	De leerlingen hebben al verschillende lessen gehad rond het thema 'Toerisme'. De leerlingen spreken verschillende talen.
LESDOEL	De leerling: - vertaalt de woorden toerist, paspoort, hotel, koffer, vliegtuig en taxi naar zijn eigen taal; - vergelijkt zijn vertaling met de vertalingen naar andere thuistalen van de leerlingen; - bedenkt redenen waarom sommige woorden (bijna) hetzelfde zijn in verschillende talen; - kan trots zijn op de eigen taal en respect hebben voor andere talen.
ORGANISATIE	De leerlingen werken in taalheterogene groepen. Binnen de groepen hebben ze individuele taken. U heeft het bronnenmateriaal voor deze les bestudeerd en beluisterd. Als u leerlingen in uw klas heeft die van huis uit Portugees, Frans, Spaans of Engels spreken, dan zoekt u de vertalingen online op.
MATERIALEN	Leerlingenboek. Tekenpapier en tekengerei. Materiaal om de tekeningen op te hangen.

INTRODUCTIE

U introduceert de les met een hele korte herhaling van de vorige les (werkwoorden) en hoe de persoonsvorm in een zin gevonden kan worden.

U kunt aangeven dat niet alle zinnen ook slechts één persoonsvorm hebben.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

U voert een klassengesprek om het onderwerp in te leiden. U kunt bijvoorbeeld vragen wie weleens op reis is geweest, of naar een vakantieoord. Laat de leerlingen hun ervaringen delen met de rest van de klas.

Instructie

U laat de informatieve tekst lezen en geeft de gelegenheid tot vragen stellen. Daarna voeren de leerlingen opdracht 1 en 2 uit. Na bespreking van deze opdrachten maken de leerlingen opdracht 3.

Verlengde instructie

U geeft extra uitleg aan de leerlingen die dat nodig hebben.

Zelfstandig werken

De leerlingen werken zelfstandig in groepsverband aan de opdrachten.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U laat de leerlingen die het nodig hebben de woordjes nogmaals hardop uitspreken.

Verrijking:

De leerling bedenkt meer woordjes die met toerisme te maken hebben en verwerkt die in zijn tekening.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Bij opdracht 1 loopt u langs de groepen en verleent assistentie. Kinderen die verlegen zijn om hun eigen taal te spreken, moedigt u aan. Wanneer u langsloopt, hoeft u niet streng op de spelling te letten. Als u opdracht 2 bespreekt, moet u echter wel de juiste spelling hanteren als u de woordjes op het bord schrijft. U herhaalt de woordjes in de verschillende talen nog eens klassikaal. U vraagt redenen waarom sommige woordjes (bijna) hetzelfde zijn in de verschillende talen. Als de leerlingen niet direct op een reden kunnen komen geeft u hints. Op hun tekening (opdracht 3) moeten de leerlingen de woordjes schrijven volgens de juiste spelling, zoals u ze op het bord heeft geschreven.

Antwoorden:

Opdracht 1:

Zie bronnenboek.

Opdracht 2:

Mogelijke redenen waarom woorden (bijna) hetzelfde zijn:

- toeristen spreken verschillende talen. Als het woord hetzelfde is in verschillende talen, blijft het herkenbaar voor de toeristen.
 - taalverwantschap, de talen lijken op elkaar. Veel woorden zijn hetzelfde.
 - sommige talen, zoals het Engels en het Spaans zijn internationaal.
- De andere talen nemen het woord uit de internationale taal over.

AFSLUITING

De tekeningen worden uitgestald of opgehangen. U geeft complimenten voor nette en creatieve tekeningen. Bij tekeningen die slordig zijn of waar de woorden niet goed zijn geschreven, geeft u opbouwende kritiek. De leerlingen krijgen hun tekeningen terug om in hun portfolio te bewaren. Leerlingen die het werk niet af hebben, mogen dit thuis verder afmaken.

TITEL	Ik ga op reis en neem mee
DOEL:	De leerling kan technisch spreken zelfstandig inzetten in alle spreesituaties.
VERWACHTINGSVRAGEN	- Waar denk je aan bij het onderwerp 'Me-Time'? - Welk gespreksvorm past bij 'Me-Time' als je de titel ziet?
ORGANISATIE	De leerling is inmiddels bekend met diverse gespreksvormen uit les 7 Thema 1 en 2. De leerling heeft zich uitvoerig kunnen uiten binnen het kringgesprek en groepsgesprekken onderling. De leerling kan: - een gesprek voeren en volgen; - een goede luisterhouding aannemen; - een gesprek opzetten volgens een gespreksplan/ spreekplan; - als toehoorder/oplettende luisteraar optreden in een gesprek.
LESDOEL	De leerling kan: - correct spreken door het juiste woordgebruik, de woordvorming en zinsopbouw; - verstaanbaar, vlot en begrijpelijk spreken (intonatie, articulatie en volume); - spreekstrategieën zelfstandig toepassen voor, tijdens en na het spreken; - spreekstrategieën (eventueel ondersteund door de leerkracht en of een spreekplan) toepassen en een eenvoudige uiteenzetting presenteren.
MATERIALEN	Schoolbord Schrift/papier en pen Tekengerei / oude kranten en tijdschriften
ORGANISATIE	<i>Duur: 10 minuten (kringspel)</i> De klassenopstelling bij de eerste 15 minuten van de les is in kringvorm. Na het kringspel volgt een klassikaal instructie en maken de leerlingen in duo's de opdrachten. Om te oefenen met 'Spreekplan' voor luisteropdrachten kunt u praktische voorbeelden verhalen via de volgende weblinks: https://www.videosuriname.com/kinderfilmen-suriname/

INTRODUCTIE

U vraagt willekeurig aan de leerlingen wat zij allemaal mee zouden nemen als ze op reis gaan. Deze informatie komt straks bij opdracht 1 van pas; u laat de leerlingen alvast nadenken over de items die ze kunnen noemen bij opdracht 1.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U verwijst de leerlingen naar de lessen 8-16-24 waar ze een aantal vragen moeten beantwoorden. Het spreekplan blijft ook belangrijk dat je de vragen zelf leert formuleren met de 5 W-vragen. U vertelt dat de 5 W-vragen naast het schrijven van een duidelijke tekst ook belangrijk is voor het onderdeel luisteren en spreken.

De W- vragen uit de lessen 7 en 8 herhaalt zich steeds en het wordt steeds makkelijker voor de leerling om het te volgen. Het voorbeeld uit les 7 kan als ze een onderwerp nader uitwerkt worden.

Neem bijvoorbeeld als herhaling:

- Wie vult je 'Me-time' in?
- Wat doe je in je 'Me-time'?
- Waar hou je vaak je in 'Me-time' / waar voer je jouw 'Me-time' uit?
- Wanneer hou je je bezig met jouw 'Me-time'?

U informeert klassikaal of iedereen de stappen van 'Spreekplan' goed heeft begrepen.

Instructie

U geeft de opdracht om opdracht 1 door te lezen en zich voor te bereiden.

Verlengde instructie

U laat leerlingen een spreekplan opstellen.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten individueel en in een groep uit.

Antwoorden

Opdracht 1

De leerlingen zitten in een kring. Eén van de leerlingen opent het spel door te melden: "Ik ga op reis en ik neem mee..." en dan iets te noemen wat hij mee zou nemen op reis, bijvoorbeeld een haarborstel. De volgende die aan de beurt is, wil bijvoorbeeld graag een "mens erger je niet spel" meenemen. Hij zegt dan: "Ik ga op reis en ik neem mee... haarborstel en een mens erger je niet spel." De volgende wil een koffer meenemen. Hij zegt: "Ik ga op reis en ik neem mee: haarborstel en een 'mens erger je niet spel' en een koffer."

U bespreekt met de leerlingen de meeneemlijstjes. Als voorbeeld kunt u ook een lijstje vooraf maken en dat later met de groep delen en bespreken.

Opdracht 2

U kiest zelf een verhaal dat past bij de belevingswereld van de leerlingen. Een leerkracht in Paramaribo zal waarschijnlijk een ander verhaal kiezen dan een leerkracht in Sipaliwini. Kies een verhaal dat niet meer dan 7 minuten voorleestijd heeft.

U kunt ook een tekst uit het leerlingenboek nemen, maar de voorkeur gaat uit naar een nieuwe tekst die specifiek aansluit bij de leefomgeving en beleving van de leerling.

Opdracht 3

Staan er woorden in de informatietekst of in de uitleg die je niet kent?
Zoek de betekenis van de woorden op internet of in het woordenboek,
en schrijf de betekenis achter het woord.

.....:

.....:

.....:

.....:

.....:

TERUGKIJKEN

Laat leerlingen aan de leerling die naast hen zit 2 dingen aan elkaar vertellen die ze zullen onthouden.

TITEL	De lay-out van een tekst
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan het onderwerp van zijn/haar tekst bepalen; - kent de 5 W-vragen; - kan zelf 5 vragen bedenken die beginnen met: wie-wat-waar-waarom-wanneer; - weet waarom de 5 W-vragen belangrijk zijn voor het schrijven van een tekst
LESDOEL	De leerling kan: - de 5 W-vragen toepassen voordat hij/zij een tekst gaat schrijven; - de lay-out van een tekst opmaken.
MATERIALEN	kranten en tijdschriften schrift + pen
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel of in groepen.

INTRODUCTIE

U vertelt dat deze les gaat over de lay-out van een tekst. U kunt vertellen dat sommige teksten uitnodigend zijn om te lezen en andere niet. U kunt voorbeelden geven van kenmerken die te maken hebben met lay-out bijvoorbeeld, lettergrootte, lettertype en kleurgebruik.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt uit dat ze in les 8 thema 2 hebben geleerd wat de 5 W-vragen zijn. U herhaalt de 5 W-vragen (Wie?, Wat?, Waar?, Wanneer? en Waarom?). Daarna legt u uit dat ze bij deze les een schrijfo opdracht gaan voorbereiden met een stappenplan. Daarbij gaan ze letten op de lay-out van de tekst. U kunt aan de hand van een voorbeeldtekst de lay-out van een interview laten zien.

Instructie

Opdracht 1

U deelt verschillende kranten en tijdschriften uit. U legt uit dat ze per leerling, twee teksten mogen uitzoeken: Een tekst die ze wel zouden willen lezen en een tekst die ze niet zouden willen lezen.

Het is belangrijk dat de leerling aangeeft waarom.

* Deze opdracht kunnen ze ook in groepjes maken.

Opdracht 2

De leerling schrijft eerst op over welk onderwerp hij/zij vragen wilt stellen aan een klasgenoot (over de hobby).

Daarna bedenkt de leerling 5 W-vragen die hij/zij in les 24 thema 2 gaat stellen aan een klasgenoot. Leg duidelijk uit dat de vraag moet beginnen met wie-wat-waar-wanneer-waarom.

Verlengde instructie

U laat aan de hand van een voorbeeldtekst zien wat er wordt bedoeld met een lay-out.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Vertel aan het eind van de les dat een aantrekkelijke lay-out meedraagt aan een duidelijke tekst. Geef een voorbeeld van een aantrekkelijke lay-out.

Verrijking:

De leerling kiest de tekst uit die hij/zij niet zou lezen. De leerling schrijft ideeën op om de tekst aantrekkelijker te maken.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

TITEL	Woorden langer maken deel 2
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - woorden verlengen door prefix- en staartwoorden te maken; - zijn woordenschat inzetten bij het maken van combinaties van letters en lettergrepen.
LESDOEL	De leerling: - kan andere manieren/strategieën toepassen om woorden langer te maken dan pet- en staartwoorden; - begrijpt dat de betekenis van woorden verandert op het moment dat je letters verschuift in een woord.
MATERIALEN	Flitskaarten om opdracht 5 te kunnen doen. Er zijn verder geen extra materialen nodig voor deze les. Voor de leerlingen geldt: Een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.

INTRODUCTIE

Afhankelijk van het niveau van de leerlingen in uw klas, beslist u of ze alle opdrachten helemaal maken of slechts enkele onderdelen van een opdracht. Afhankelijk van de tijd, kunt u ook beslissen een hele opdracht te verschuiven naar het onderdeel differentiatie.

Opwarmer

U begint met de opwarmer. De leerlingen staan op alfabetische volgorde in een kring, en noemen een fruitsoort met de eerste letter van hun naam. U kunt het iets moeilijker maken door de leerlingen ook de lettergrepen te laten aangeven.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt de informatie uit zoals in het leerlingenboek beschreven is. U kunt voorbeelden geven.

U legt uit wat grote-zus woorden zijn en hoe de leerlingen deze kunnen maken.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt ervoor kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen, of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen wat grote-zus woorden zijn, kunt u apart nemen, en eerst aan de opdracht laten beginnen. Daarna pakt u de theorie erbij om te laten zien wat ze net gedaan hebben met de opdracht.

U kunt de leerlingen ook de woorden online laten opzoeken en maken als in het lokaal computers met internettoegang aanwezig zijn. Als dat zo is, kunt u deze leerlingen ook op een computer laten werken waar een spellingcontrole in zit.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of grotere groepen, uit. De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE

Herhaling

U kunt de theorie nog een keer herhalen, en de leerlingen zelf laten spelen met letters en woorden. U kunt de leerlingen zelf een woord laten vormen, en met verschillende letter een grote-zus woord laten maken.

Verrijking

U kunt leerlingen die sneller zijn, betrekken bij het coachen van andere leerlingen. U kunt deze leerlingen laten helpen en feedback laten geven.

Antwoorden

Opdracht 1

Ter beoordeling van de leerkracht, afhankelijk wat er gezegd is.

Opdracht 2

- a) kast (+r) = Krast, Strak
- b)
- c) ineen (+d) = Dienen, Inden
- d) voer (+t) = Voert, Tover
- e) enorm (+d) = Morden, Dromen

Er zijn meerdere mogelijkheden zoals u ziet.

Opdracht 3

a) nagel	(+s) = Slagen	(+z) = Zangles
b) teelt	(+r) = Letter	(+o) = Troetel
c) start	(+a) = Staart	(+ij) = IJstaart
d) vrijen	(+d) = Drijven	(+f) = Verfijnd
e) steen	(+w) = Wenste	(+z) = Zwetsen

Opdracht 3 kan voor een aantal leerlingen heel moeilijk zijn. Ga dan terug naar een stap in plaats van twee stappen.

Opdracht 4

- a) interlokaal
- b) ezelachtig
- c) gevangenschap
- d) onafhankelijk
- e) hobbyisme
- f) weddenschap
- g) desbetreffend
- h) hinderlijk

Opdracht 5

Flitskaarten. U steekt een kaart, met daarop een woord geschreven, in de lucht. Of, als u daar de beschikking over hebt, u gebruikt het digitale bord om de kaart te laten zien. Het woord is twee seconden zichtbaar, net als de bliksem.

U hebt uitgekozen welke woorden relatief gezien nog het meest een of meer problemen opleveren. U kunt bijvoorbeeld de impliciete en expliciete woorden gebruiken.

TERUGKIJKEN

Wat vond je leuk van deze les? Wat wist je al en kon je tijdens deze les gebruiken? Wat kun je nog niet goed genoeg en moet je dus meer oefenen?

Taalverkennen – woordenschat

TITEL	Een schat aan woorden deel 7
BEGINSITUATIE:	De leerling: - is bekend met de structuur van de WS lessen; - kan woorden met ontbrekende letters herkennen in de context om het juiste in te vullen.
LEERDOELEN	De leerling kan: - tien nieuwe woorden herkennen en gebruiken in zinnen; - dertig woorden op alfabetische volgorde te plaatsen.
MATERIALEN	(Online)woordenboek en/of (online taalencyclopedieën)
ORGANISATIE	De leerlingen starten tijdens de introductie in een kring. Bij opdracht de opdrachten werken de leerlingen in duo's.

INTRODUCTIE

U start met mondeling overhoren van de tien nieuwe woorden uit les 10. Daarna overhoort u ook de tien woorden uit les 2.

Informatie

U legt uit dat de les verder gaat met het vergaren van nieuwe woorden en het vergroten van de woordenschat.

Antwoorden**Opdracht 1**

De tien woorden zijn: oplossing, rampzalige, voorstellen, zombieprinses, strompelend, tiara, make-up, schuldgevoelens, perfecte, creativiteit.

Opdracht 2

Hier volgen de woorden zonder klinkers, zoals leerlingen die op de kaartjes hebben geschreven:

plssng, rmpzlg, vrstlln, zmbprnss, strmplnd, tr, mk-p, schldgvlns, prfct, crtvtt.

Opdracht 3

- perfecte
- voorstellen
- zombieprinses
- creativiteit
- oplossing
- tiara
- make-up
- rampzalige
- strompelend

Opdracht 4

crtvtt
mk-p
plssng
prfct
rmplge
schldgvlns
strmpln
tr
vrstlln
zmbprnss

Vergelijk die met opdracht 1. Er is dus een verschil in volgorde: het woord oplossing verandert in plssng en verandert daarom van plaats in de alfabetische volgorde.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis ervan niet?

Welke woorden kende je al?

U vraagt de leerlingen hier antwoord op te geven.

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat kinderen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen bevragen bij iemand die dat woord wel kent. Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschat schrift dat steeds voller wordt.

TITEL Een samenvatting schrijven

VERWACHTINGSVRAGEN: Wat denk je dat je gaat doen vandaag?

BEGINSITUATIE De leerling kan:

- de w-vragen stellen;
- met zijn beschikbare woordenschat een tekst lezen en begrijpen;
- een bekende leesstrategie kiezen per situatie.

LESDOEL De leerling kan:

- de w-vragen stellen en toepassen in een context (samenvatting schrijven);
- een samenvatting van een tekst maken waar de w-vragen in beantwoord worden.

MATERIALEN Geen

ORGANISATIE De les kan worden uitgevoerd zonder aanpassingen in de organisatie

INTRODUCTIE

U introduceert het onderwerp. U kunt vragen of de leerlingen al eens een samenvatting gemaakt hebben (bijvoorbeeld een spiekbriefje, dat is ook een samenvatting). Kennen ze nog meer samenvattingen?

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Neem de punten uit het leerlingenboek door bij het maken van een samenvatting:

1. Begin met de W-vragen:
 - Wie is de hoofdpersoon?
 - Waar speelt het verhaal zich af?
 - Wanneer speelt het verhaal zich af?
 - Wat zijn de belangrijkste gebeurtenissen in het verhaal?
2. Hou het kort maar krachtig. Niet te veel tekst, en laat informatie weg die niet noodzakelijk is.
3. Wees objectief. Het gaat om wat de schrijver geschreven heeft, in dit geval niet om je eigen mening of gevoel bij het verhaal.
4. Maak het niet te ingewikkeld. Bij een samenvatting gaat er om dat je een globaal beeld geeft wat de inhoud van het verhaal is.
5. Maak een begin en een einde. Het verhaal heeft ook een begin en einde.
6. Controleer jezelf. Nadat je samenvatting klaar is lees je hem een paar keer door. Is het hele verhaal samengevat? Zijn de belangrijkste W-vragen beantwoord?

Controleer of de leerlingen deze informatie begrijpen.

Als dat zo is kunt, u verder met de uitleg van de opdrachten.

Instructie

Geef de leerlingen uitleg bij de opdrachten die ze gaan maken.

Verlengde instructie

Leerlingen die niet begrijpen hoe ze een samenvatting moeten maken, kunt u helpen door ze te laten aangeven wat de antwoorden zijn op de W vragen, en wat de essentiële informatie uit het verhaal is.

Impliciete woorden	Expliciete woorden	Uitdrukkingen
Bezig zijn	Creatief	alsof je uit een sprookje
Vrije tijd	Ontwerpen	bent gestapt
Oplossen - oplossing	Kostuum	
Bewonderen	Jurk	
Sprookje	Tiara	
Binnenlaten	Woonkamer	
Verpesten	Rampzalig	
Opwellen	Repareren	
Troosten	Schuldgevoelens	
Rommelig	Opgelucht	

Zelfstandig werken

De leerlingen werken individueel.

Feedback en interactie

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden

Opdracht 1

Wie is de hoofdpersoon?

De hoofdpersoon is:

- Asha

Bijpersonages zijn:

- Moeder
- Orlando (broer)
- Kiara (hond)

Waar speelt het verhaal zich af?

- In de woonkamer

Wanneer speelt het verhaal zich af?

- Onbekend (tegenwoordige tijd)

Wat zijn de belangrijkste gebeurtenissen?

- Moeder maakt een jurk voor Asha die ze kan showen op een wedstrijd.
- Orlando komt de kamer binnen met de hond tijdens het passen van de jurk. De hond verpest de jurk.
- Asha is verdrietig, moeder is boos en wil het herstellen.
- Orlando komt met een toevallige oplossing en moeder gaat daar mee aan de slag.
- Het probleem is creatief opgelost, Asha is weer blij.

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht. Als de W vragen voldoende beantwoord zijn, en de leerling is binnen de 250 woorden gebleven, is het goed.

Opdracht 3

Ter beoordeling van de leerkracht en de leerling. Bespreek samen met de leerling deze opdracht.

Opdracht 4

Deze opdracht is een voorloper van een andere les over feedback. Let vooral op communicatie, en minder op inhoud.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt de belangrijkste punten van een samenvatting herhalen, en de leerlingen zelf laten controleren of deze in hun eigen samenvatting aanwezig zijn.

Verrijking:

Leerlingen die snel klaar zijn kunt u elkaars samenvatting laten lezen en controleren. U kunt deze leerlingen ook de rol van coach geven en andere leerlingen laten helpen die minder snel zijn of moeite hebben met de opdracht.

TERUGKIJKEN

Wat kan je gebruiken bij andere lessen?

Heeft deze les je geholpen bij het lezen en leren?

Hoe dan? Of, waarom niet?

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten. U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht/biedt u extra ondersteuning aan deze leerlingen.

Tekst

Een ramp van een jurk

"Mijn naam is Asha. Ik vind het leuk om samen met mama **creatief bezig** te **zijn**. In mijn **vrije tijd** samen met mama vinden wij het leuk om leuke jurken te **ontwerpen**. Ik doe ook vaak mee met **kostuumwedstrijden**. Gisteren heb ik samen met mijn mama een prachtige prinsessen**jurk** gemaakt. Vandaag ga ik meedoen aan een wedstrijd gekleed in een blauwe **jurk** met prachtige glitters die glinsteren als ik beweeg. Ook heb ik een **tiara** op.

Wat je ook mag weten van mijn moeder is dat ze niet alleen **creatief** is bij het **ontwerpen** van jurken. Ze is ook heel **creatief** bij het **oplossen** van problemen. Hieronder volgt een verhaal over hoe mijn moeder haar creativiteit bij problemen heeft laten zien.

Asha modelleert haar prachtige **jurk** voor mama in de **woonkamer**. Ze lacht en draait in cirkels, zodat haar moeder de jurk kan **bewonderen**. Haar moeder zegt: "Oh Asha. Het ziet er voortreffelijk uit. Met die jurk en **tiara** lijkt het alsof je uit een sprookje bent gestapt. Als je de eerste prijs niet wint in de **kostuumwedstrijd** van vanavond, dan zou ik geschokt zijn."

Plotseling gaat de achterdeur open en Asha's broer Orlando komt binnen, gevolgd door hun hond Kiara die bedekt is met modder. Asha draait zich om bij het horen van het geblaf van Kiara. "Orlando, waarom heb je Kiara **binnengelaten**? Als je haar hier niet weghaalt, **verpest** ze mijn jurk!"

Moeder kijkt boos naar Orlando: "Orlando, waarom doe je nou zo iets? Haal Kiara hier weg!" Orlando voelt zich direct beschaamd en probeert Kiara vast te houden: "Ik probeer het, mama, maar Kiara is te sterk voor mij. Ik wist trouwens niet dat er een schoonheidswedstrijd gaande was in onze woonkamer."

Kiara die erg opgewonden is, springt herhaaldelijk op Asha, scheurt de voorkant van haar jurk af en laat bruine modderstrepes achter. Orlando worstelt om Kiara te bedwingen voordat hij eindelijk de hond grijpt, haar dwars door de vloer sleept en haar naar buiten duwt.

Asha voelt tranen **opwellen** in haar ogen: "Dit is een absolute ramp! Wat ga ik nu doen? Hoe kan ik naar de **kostuumwedstrijd**, terwijl ik er zo uitzie?" Mama doet haar armen om Asha heen en probeert haar te troosten: "Oh schat. Het spijt me zo dat dit is gebeurd, maar we zullen iets bedenken."

Het is Orlando gelukt om Kiara in haar hok te doen. Hij komt naar binnen om te kijken hoe het gaat met Asha. In een poging om haar te **troosten** zegt hij: Je ziet er nog steeds uit als een prinses, Asha, maar in plaats van een **sprookje** lijkt je uit een horrorverhaal.

Asha vindt dat vervelend: "Dit is geen tijd om een grapje te maken, Orlando. Ik moet nu een **oplossing** voor dit probleem vinden."

Moeder kijkt naar Orlando: "Je hebt me net een idee gegeven. Ik denk dat ik weet hoe ik deze **rampzalige** situatie moet veranderen. Asha, volg me naar de badkamer." Asha is nog steeds verdrietig: "Mam, ik weet niet wat je in gedachten hebt, maar ik hoop dat je daar in de badkamer een toverstaf in hebt, omdat ik niets weet dat deze jurk kan **repareren**."

Moeder en Asha gaan samen naar de badkamer om een oplossing te vinden. Als ze later terugkomen, ziet Asha er helemaal anders uit. En dan zegt mama: "dames en heren, mag ik u Asha voorstellen, de zombieprinses."

Asha verschijnt langzaam strompelend. Haar **tiara** zit scheef, haar haar is enigszins rommelig en de make-up is die van een zombie.

Orlando die eerst **schuldgevoelens** had, voelt zich beter: "Ik dacht dat het onmogelijk zou zijn om deze situatie op te lossen, maar je hebt het echt gedaan. Dit is de perfecte jurk voor een zombieprinses. Ik denk eigenlijk dat je er beter uit ziet als een zombie.

Asha is **opgelucht en** kan er nu ook om lachen: Erg grappig, hoor Orlando. Maar serieus, mam, je creativiteit heeft de dag gered. Ik kan je niet genoeg bedanken voor wat je hebt gedaan.

Mama glimlacht en zegt: Ik ben blij dat ik kon helpen, schat. Maar wees nu een echte zombie, sla ze nu allemaal dood en breng die eerste prijs trofee mee naar huis.

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven;
De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.

TITEL	Herhaling zelfstandig naamwoorden en bijvoeglijk naamwoorden
BEGINSITUATIE	De leerling: - weet wat lidwoorden zijn; - weet wat zelfstandige naamwoorden zijn; - weet wat bijvoeglijke naamwoorden zijn en kunnen die in een zin herkennen en benoemen.
LESDOEL	De leerling kan: - met behulp van regels de zelfstandig naamwoorden in een zin herkennen en benoemen; - bijvoeglijk naamwoorden in enkelvoudige zinnen herkennen en benoemen.
MATERIALEN	Geen
ORGANISATIE	De leerlingen werken in duo's.

INTRODUCTIE

U herhaalt kort wat lidwoorden, zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden zijn en waar deze toe dienen. U laat leerlingen een aantal voorbeelden van zelfstandige naamwoorden opnoemen die u op het bord noteert. Laat de leerlingen om de beurt zeggen welk lidwoord ervoor gezet moet worden. Daarna doet u hetzelfde met bijvoeglijke naamwoorden.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

Lees opnieuw de informatie over zelfstandige naamwoorden in les 4 van thema 2. U stelt de volgende vragen:

- Wat is een zelfstandig naamwoord?
- Kan je voor alle zelfstandige naamwoorden een lidwoord plaatsen? Wanneer niet?
- Wanneer schrijf je zelfstandige naamwoorden met hoofdletters?

Lees opnieuw de informatie over bijvoeglijke naamwoorden in les 12 van thema 2. U stelt de volgende vragen:

- Wat is een bijvoeglijk naamwoord?
- Wat is een stoffelijk bijvoeglijk naamwoord? Geef een voorbeeld?
- Hoe schrijf je een bijvoeglijk naamwoord als het direct voor een zelfstandig naamwoord staat?

Instructie

U legt de leerlingen uit dat ze opdrachten goed moeten lezen. Ze moeten niet raden om het antwoord in te vullen. Gebruik de regels bij zelfstandig naamwoord en bijvoeglijk naamwoord. Als de leerling na het lezen van de opdracht er niet uit komt, kan deze het aan zijn duo-partner vragen. De leerkracht kan hulp bieden waar nodig.

Verlengde instructie

Indien nodig

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die dit aankunnen.

Antwoorden

Opdracht 1

1. Paramaribo, noorden, Suriname.
2. Suriname, werelddeel Zuid-Amerika.
3. naam, directeur.
4. dijk, Nickerie.
5. Jules Wijdenboschbrug.
6. Paramaribo, Commewijne.
7. zanger Kenny B, Suriname.
8. Anthony Nesty sporthal.

Opdracht 2

1. verdrietige
2. marmeren
3. glazen
4. nieuwe
5. rood
6. blinde
7. lange

Opdracht 3

1. Gisteren heb ik in het moderne Anthony Nesty sporthal een spannende wedstrijd gezien.
2. Het was een wedstrijd tussen Yellow Birds en De Schakel.
3. Deze ploegen hebben ook goede wedstrijden gespeeld op Curaçao.
4. Behalve basketballen houden Surinamers ook van voetballen.
5. In het Kamperveen stadion worden vaak voetbalwedstrijden gespeeld.
6. Vroeger gingen de voetbalwedstrijden tussen Robinhood en Transvaal.
7. Tegenwoordig zijn er nieuwe voetbalteams.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Omdat het om een herhalingsles gaat, laat u hen elkaar helpen.

Verrijking:

De lidwoorden, bijvoeglijke naamwoord en zelfstandig naamwoord laten benoemen bij een leestekstje.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht. U gaat na welke leerlingen het zelfstandig naamwoord en bijvoeglijk naamwoord kunnen benoemen en noteert welke leerlingen nog begeleiding nodig hebben. Die leerlingen geeft u extra aandacht bij de herhalingsles.

Taalverkennen – taalgebruik

TITEL	Sport en spel
BEGINSITUATIE	De leerling weet: - weet wat zelfstandige naamwoorden zijn; - wat meervoud en enkelvoud is; - wat lidwoorden zijn, en wat de relatie tussen lidwoorden en zelfstandige naamwoorden is.
LESDOEL	De leerling kan: - zelfstandige naamwoorden van enkelvoud naar meervoud omzetten, en visa versa; - de juiste lidwoorden plaatsen bij zelfstandige naamwoorden in enkelvoud en meervoud.
MATERIALEN	Een woordenboek ter ondersteuning
ORGANISATIE	De klassenopstelling kan blijven staan zoals die staat. Leerlingen werken in principe alleen aan deze opdracht.

INTRODUCTIE

U introduceert het onderwerp door kort te herhalen wat zelfstandige naamwoorden zijn. De leerling is hiermee bekend, en u kunt samen met de leerlingen de groepen zelfstandige naamwoorden op het bord schrijven. Laat de leerlingen per groep om beurten 2 á 3 voorbeelden noemen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE**Informatie**

U behandelt meervoud en meervoudsvormen: -en, -a, -s of `s, -ci.

U legt de relatie met de lidwoorden DE en HET. Meervoud is altijd DE.

Instructie

U legt de opdracht uit, en doet de eerste zin voor. U laat de leerlingen opdracht 1 uitwerken, en kijkt na op het moment dat iedere leerling klaar is. De leerlingen hebben ongeveer 7 tot 10 minuten om de opdracht te maken.

U legt opdracht 2 uit, en geeft het eerste voorbeeld. De leerlingen maken opdracht 2 in ongeveer 5 minuten.

Als de leerlingen klaar zijn, geeft u de goede antwoorden. Let op dat u niet vast het lidwoord verklapt bij het klassikaal nakijken.

Als laatste zet u de leerlingen aan het werk met opdracht 3. Deze opdracht duurt ongeveer 5 minuten.

Verlengde instructie

U inventariseert per opdracht welke leerling(en) de instructie niet helemaal begrepen hebben. Aan deze leerlingen legt u nog een keer uit wat zij niet begrijpen. U kunt ook de leerling laten uitleggen tot het moment dat hij het niet meer snapt, en daar kunt u dan op inspelen.

Zelfstandig werken

De leerlingen werken aan de opdrachten zoals beschreven bij de instructie.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werk loopt u rond en geeft waar nodig aanwijzingen.

Antwoorden

Opdracht 1

Bergendal resort

De naam wordt uitgesproken als Berg en Dal. Bergendal is bereikbaar via de weg, maar ook via de rivier. Er zijn prachtige hutten, huizen en restaurants. Ook zijn er boomhutten die tegen de berghellingen zijn opgezet. Je zit in een oase van rust en kan er prachtige boswandelingen maken. Ook kun je kajakken of met de kabelbaan tussen de boomtoppen en over de rivier gaan.

White beach

Ongeveer een half uur rijden vanuit Paramaribo, ligt White beach. White beach ligt aan de Surinamerivier en heeft een kunstmatig aangelegd strand. Er is ook een zwembad, en een restaurant. Je kunt er huisjes of tenten huren. Je kunt er zwemmen of kanoën en waterscooters huren.

Opdracht 2 en 3

Naam – de namen

Berg – de bergen

Dal – de dalen

Bergendal – geen meervoud, geen lidwoord

Weg – de wegen

Rivier – de rivieren

Hutten – de hut

Huizen – het huis

Restaurants – het restaurant

Boomhutten – de boomhut

Berghelling – de berghelling

Oase – de oases

Rust – geen meervoud

Boswandelingen – de boswandeling

Kabelbaan – de kabelbanen

Boomtoppen – de boomtop

Half uur – de halve uren

Paramaribo – geen meervoud, geen lidwoord

White beach – geen meervoud, geen lidwoord

Surinamerivier – geen meervoud, geen lidwoord

Strand – de stranden

Zwembad – de zwembaden

Restaurant – de restaurants

Huisjes – het huisje

Tenten – de tent

Waterscooters – de waterscooters

AFSLUITING

U vat kort samen waar de les over ging, en vraagt de leerlingen wat ze leuk vonden aan deze les.

TITEL

Een talentour

[INFORMATIE AAN TE VULLEN DOOR MTD'S: IN BLAUWE KLEUR]**BEGINSITUATIE**

De leerlingen hebben al verschillende lessen gehad rond het thema 'Toerisme'. De leerlingen spreken verschillende talen. De leerlingen zijn bekend met de kaart van Suriname en kennen de windrichtingen.

LESDOEL

De leerling kan:

- van minimaal tien dorpen in Suriname aangeven welke thuishalen de bewoners spreken;
- in verschillende inheemse en marrontalen de woorden **oost, west, noord, zuid** uitspreken.

MATERIALEN

Leerlingenboek met kaart van Suriname.
Een klassikale kaart van Suriname.

ORGANISATIE

De leerlingen zijn verdeeld in groepen van maximaal drie.

INTRODUCTIE

U vertelt dat buitenlandse toeristen vaak wel weten dat er in Suriname Nederlands en Sranan wordt gesproken. Maar vaak weten ze niet dat er ook andere talen worden gesproken. U stelt de volgende vragen:

- Waar ligt Paramaribo? Wijs aan op de kaart.
- Welke talen kan je daar zoal op de markt horen? (Laat minstens vijf noemen).

U geeft aan dat er in Paramaribo veel taaldiversiteit is. U schrijft het woord op het bord en legt uit dat diversiteit te maken heeft met verschillen. In Paramaribo wonen verschillende bevolkingsgroepen met hun eigen talen. Hoe verder weg van Paramaribo, hoe kleiner de taaldiversiteit. U wijst Apetina aan op de kaart en vraagt welke bevolkingsgroep daar woont. (Wayana-Inheemsen). De dorpsbewoners spreken Wayana met elkaar. Met mensen van buiten het dorp wordt vooral Sranan gesproken. Er is dus veel minder taaldiversiteit dan in Paramaribo.

Instructie

U laat de informatie lezen en geeft de gelegenheid tot vragen stellen. U legt aan de hand van een voorbeeld met het dorp Apetina opdracht 1 uit. U tekent het vlak met de pijlen op het bord. U zegt dat de pijlen de windrichtingen aangeven en verduidelijkt dit woord door noord, oost, west en zuid als voorbeelden te noemen. U zegt dat de rechthoek Suriname voorstelt en geeft Paramaribo aan met een groot rondje. Daarna tekent u een rode stip voor Apetina en schrijft de naam en bevolkingsgroep erbij.

De groepen die klaar zijn met opdracht 1, mogen direct doorgaan naar de volgende opdrachten.

Verlengde instructie

U geeft de leerlingen die dat nodig hebben extra uitleg.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt langs de groepen en verleent assistentie waar nodig. U heeft het vlak met de pijlen op het bord getekend. Leerlingen van groepen die klaar zijn mogen het antwoord voor een van de dorpen op het bord tekenen. U bespreekt de opdrachten klassikaal als alle groepen opdracht 3 afhebben. Groepen die snel klaar zijn, gaan door met opdracht 4 of de verrijkingsopdracht. U corrigeert opdracht 1 op het bord. Bij opdracht 2 worden na correctie de woorden voor de windrichtingen in alle talen hardop door u gelezen. De klas zegt de woorden na. Bij opdracht 3 vraagt u de groepen om hun antwoorden toe te lichten.

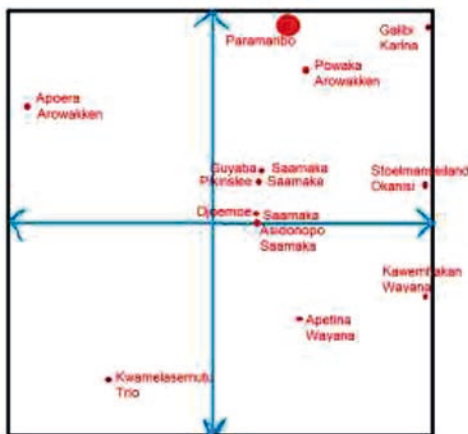
Antwoorden opdracht 1:

Apoera – Lokono; Kwamalasemutu – Trio; Galibi – Karina; Djoemoe – Saamaka, Powaka – Arowakken, Stoelmanseiland – Okanisi, Kawemhakan (Anapaike) – Wayana, Pikinslee – Saamaka, Asidonopo – Saamaka, Gujaba – Saamaka, Semoisi – Saamaka.

De leerlingen mogen voor de namen van de bevolkingsgroepen ook het Nederlands gebuiken: Arowakken (Lokono), Caraiben (Karina); Aukaners (Okanisi), Saramaccaners (Saamaka).

Antwoorden opdracht 2:

Zie talenschema.

Antwoorden opdracht 3:

- Apetina – Kawemhakan: Wayana (in beide dorpen wordt deze taal gesproken)
- Kawemhakan – Kwamalasemutu: Sranan
- Apoera – Galibi: Sranan
- Galibi – Stoelmanseiland: Sranan.
- Asidonhopo – Stoelmanseiland: Sranan.

Als de dorpsbewoners dezelfde thuistaal spreken, wordt er in die taal gecommuniceerd. Als ze niet dezelfde taal spreken, wordt meestal het Sranan gebruikt. Sprekers van Pamaka en Okanisi kunnen elkaars talen onderling goed verstaan, dus ieder spreekt zijn eigen taal.

Antwoorden opdracht 4:

Mata (Arowakken); Tepu (Wayana); Loka Loka (Okanisi); Alalapadu (Trio); Kayana (Saamaka); Moengotapoe (Okanisi).

Antwoord verrijkingsopdracht:
Brokopondo (Okanisi en Saamaka)

DIFFERENTIATIE

Herhaling: Zie opdracht 4.

Verrijking: Maak opdracht 1 voor het dorp Brokopondo.

AFSLUITING

U vraagt aan de leerlingen wat ze vandaag hebben geleerd wat ze nog niet eerder wisten.

TITEL	Mijn spreekplan
DOEL	De leerling kan technisch spreken zelfstandig inzetten in alle spreesituaties.
VERWACHTINGSVragen	- Hoe bedenk je een onderwerp? - Hoe maak ik mijn eigen spreekplan? - Hoe presenteer ik mijn mini spreekbeurt
BEGINSITUATIE	De leerling kan: - een gesprek voeren en volgen; - een goede luisterhouding aannemen; - als toehoorder/oplettende luisteraar optreden in een gesprek; - een gespreksplan opzetten
LESDOEL	De leerling kan: - spreekstrategieën zelfstandig toepassen voor, tijdens en na het spreken; - spreekstrategieën (eventueel ondersteund door de leerkracht en/of een spreekplan) toepassen en een eenvoudige uiteenzetting presenteren; - correct spreken door het juiste woordgebruik, de woordvorming en zinsopbouw; - verstaanbaar, vlot en begrijpelijk spreken (intonatie, articulatie en volume); - een spreekbeurt leren voorbereiden
MATERIALEN	Schoolbord Schrift/papier en pen Tekengerei/ oude kranten en tijdschriften
ORGANISATIE	Individuele opzet. De leerlingen werken zelfstandig aan de opdracht.
INFORMATIE	

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Vooraf moeten we aan de gang met het zoeken van een onderwerp binnen het thema "Vrije tijd". Na deze stappen behandelen we de stappen van het spreekplan.

Instructie

U vraagt na wie geen spreekbeurt heeft gehouden in de eerdere leerjaren 3, 4 of 5. Voor de leerling, die nog nooit een spreekbeurt heeft gedaan gaat u er uitgebreider op in. Elk jaar wordt er meer en meer verwacht van de leerling. De opzet wordt elke jaar namelijk steeds iets uitgebreider.

Het kiezen van een onderwerp voor een spreekbeurt

Het is belangrijk om het onderwerp van de spreekbeurt geheel vrij te laten aan de beleving en kennisgebieden van de leerling. In dit geval zou de leerling zelf kiezen voor een onderwerp binnen het thema "Vrije tijd". Het dwingt de leerling te leren kiezen verder binnen een bepaald thema.

Belangrijk is om de leerlingen zelf een aantal voorbeeldonderwerpen te geven naar keuze binnen de beleving en vrije tijd van uw leerling. Een spreekbeurt kan gaan over een sport een hobby die een leerling beoefent of een muziekinstrument. Mogelijk heeft de leerling ook iets leuks gezien op TV (jeugdjournaal) of internet?

Dan kan de leerling hier ook een spreekbeurt over geven, want hij/zij mag zelf kiezen waar de spreekbeurt over gaat.

Voor het kiezen van een onderwerp krijgt de leerling hulp. In 3 stappen wordt hij/zij op weg geholpen met het kiezen van het onderwerp voor de spreekbeurt.

Hier volgen de tips:

1. Het onderwerp dat hem/haar aanspreekt en waar hij/zij veel van af weet.
Zoals de sport die je doet, de hobby die hij/zij uitoefent.
2. Kies een onderwerp dat makkelijk voor iedereen te volgen is.
3. Vraag goedkeuring bij de leerkracht over het gekozen onderwerp.

U bespreekt de tips voor het uitvoeren van een spreekbeurt.

Antwoorden

Opdracht 1

Het antwoord betreft geen kennisvraag en wordt beantwoord met ja/nee. Maar het antwoord geeft de leerkracht een indicatie over het leesgedrag.

Opdracht 2

Het antwoord betreft geen kennis vraag en wordt beantwoord met ja/nee. Maar het antwoord geeft de leerkracht een indicatie over het leesgedrag.

Opdracht 3

Staan er woorden in de informatietekst of in de uitleg die je niet kent. Zoek de betekenis van de onderstaande woorden op internet, en schrijf de betekenis achter het woord.

.....:

.....:

.....:

.....:

.....:

.....:

.....:

TERUGKIJKEN

U bespreekt de les na met de leerlingen. Wat kunnen zij gebruiken bij andere lessen?

TITEL	Het interview
BEGINSITUATIE	De leerling: - weet wat een lay-out is; - kan aangeven welke lay-out hij/zij prettig vindt om te zien; - kan zelf 5 W-vragen bedenken over een onderwerp; - kan een korte tekst voorbereiden volgens een stappenplan.
LESDOEL	De leerling kan: - een kort interview schrijven aan de hand van een stappenplan; - een kort interview schrijven met een duidelijke lay-out.
MATERIALEN	Schrift, pen, kleurtjes, stiften, potloden
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.

INTRODUCTIE

U legt uit dat les 8 en les 16 thema 2 een voorbereiding waren voor deze schrijfopdracht. U vertelt dat wat ze in die lessen hebben geleerd, ze nu moeten toepassen (gebruiken) in hun schrijfopdracht. U kondigt aan dat ze hun klasgenoot gaan interviewen. Daarbij kunt u vertellen dat het leuk is om te weten wat iemand in zijn vrije tijd doet. Zo leer je elkaar beter kennen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt uit dat het stappenplan van les 16 thema 2 gebruikt moet worden voor de opdracht. U zegt dat ze de 5 W-vragen al hebben voorbereid in hun schrift. Die 5 vragen stel je aan de persoon die naast je zit. Dit doen ze om en om.

Instructie

U geeft de tijd aan waarin de tweetallen de vragen stellen aan elkaar. U kunt een stopwatch erbij houden. U legt uit dat ronde 1 maximaal 5 minuten duurt en ronde 2 ook maximaal 5 minuten. U geeft aan wanneer er wordt gewisseld.

Antwoorden

Opdracht 1

Stel 5 W-vragen aan de persoon die naast je zit. Spreek af wie begint. Noteer de antwoorden in je schrift. Zorg ervoor dat ze allebei 5 W-vragen aan elkaar stellen. U kunt bijvoorbeeld twee rondes maken.

Opdracht 2

Schrijf een interview over de hobby van je klasgenoot. Volg duidelijk het stappenplan en let op de kenmerken van de lay-out.

- De opdracht kan eventueel ingeleverd worden op een apart blaadje.
- Het is mogelijk om er een plaatje bij te tekenen.

Verlengde instructie

U kunt een voorbeeld laten zien van een interview met een overzichtelijke lay-out waarin er duidelijk een verschil te zien is tussen vraag en antwoord. U kunt van tevoren opdracht 4 bespreken zodat de leerling ziet aan welke eisen de lay-out moet voldoen.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten in duo's uit. Het interview voeren ze individueel uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt vertellen dat het leuk is om elkaar wat beter te leren kennen. Dan herhaalt u dat het interview aantrekkelijker is met een mooie lay-out. U vertelt dat ze een duidelijk interview hebben geschreven met de belangrijkste informatie over de hobby's.

Verrijking:

U kunt de duo's de mogelijkheid geven om de interviews voor te lezen voor de klas.

AFSLUITING

U bespreekt de terugkijkopdracht.

TITEL	Woorden korter maken
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan pet- en staartwoorden herkennen en verlengen; - kan woorden verlengen door de letters door elkaar te zetten en letters toe te voegen.
LESDOEL	De leerling kan: - woorden korter maken door pet- en staartwoorden te gebruiken; - woorden korter maken door letters weg te laten en door elkaar te zetten.
MATERIALEN	Woordenboeken voor de opwarmer. Een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.
ORGANISATIE	Er zijn geen organisatorische aanpassingen nodig voor deze les.

INTRODUCTIE

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Introductie

U introduceert het onderwerp door te vragen wat de leerling nog meer zou kunnen met pet- en staartwoorden behalve verlengen. Juist: verkorten.

U herhaalt even kort wat ook al weer pet- en staartwoorden zijn, en op welke manier woorden daarmee langer gemaakt kunnen worden. U herhaalt ook het trucje waarbij woorden verlengd kunnen worden door een letter toe te voegen en de letters van plaats te wisselen.

Opwarmer

U laat de leerlingen woorden die langer zijn dan zeven letters zoeken in het woordenboek. U kunt daar ook een (beetje) sturing aan geven door de eerste letters te noemen. Bijvoorbeeld ik wil een woord dat begint met een C, een E, enzovoorts. H

Informatie

Behalve woorden langer maken, kunnen woorden op een vergelijkbare manier ook verkort worden. Namelijk door voor- en achtervoegsels weg te halen, of door een letter weg te laten en de overgebleven letters van plaats te laten veranderen. U kunt de leerlingen laten oefenen met een aantal makkelijke woorden voordat u de instructie geeft om de opdrachten te maken. Met deze oefening merkt u ook meteen wat er van de vorige les (verlengen) is bijgebleven.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt ervoor kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen, of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen hoe woorden verkort (en verlengd) kunnen worden, kunt u aan de hand van de opdrachten nogmaals stap voor stap uitleggen hoe dit gedaan kan worden.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of grotere groepen, uit. De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt een aantal woorden door elkaar oefenen (verlengen en verkorten) bij wijze van herhaling. De leerling zal dan vlot met een antwoord moeten komen, en u herkent de leerlingen die nog moeite hebben met de stof.

Verrijking:

U kunt de leerlingen zelf, in het woordenboek of online, per letter van het alfabet woorden laten opzoeken die verlengd en verkort kunnen worden.

Antwoorden

Opdracht 1

Afhankelijk van de bij de opwarmer genoemde woorden.

Opdracht 2

a) Voorbeeld: liksteen	(-i) = telkens (-n) = skelet
b) garen	(-n) = rage (of gare) (-e) = rag
c) rekstok	(-k) = stoker (-r) = koets (of koest)
d) nekslag	(-g) = slanke (-e) = slank
e) opeisen	(-i) = opeens (of soepen) (-e) = snoep

Opdracht 3

a) knaagdier	(-k) = gedraai (of aardige) (-g) = raaide
b) wapen	(-w) = apen (-a) = pen
c) braam	(+n) = barman (+d) = armband
d) porie	(+t) = portie (+u) = uitroep
e) raden	(+b) = braden (+ij) = naderbij

Opdracht 4

- a) desalniettemin
- b) islamisme
- c) regenachtig
- d) Ongerieflijk
- e) reusachtig
- f) misbaksel
- g) antiheld
- h) discontinu

TERUGKIJKEN

Wat heb je geleerd van deze les?

Wat wist je al en kon je tijdens deze les gebruiken?

Wat kun je nog niet goed genoeg en moet je dus meer oefenen?

TITEL Instructies

VERWACHTINGSVRAGEN

- Weet je wat een instructie is?
- Wanneer zou een instructie gebruikt worden?
- Welke instructies ken je al?

BEGINSITUATIE De leerling kan:

- zijn bestaande woordenschat inzetten bij het lezen van een onbekende tekst;
- onbekende woorden opzoeken.

LESDOEL De leerling kan:

- een eenvoudige instructie opstellen;
- door middel van het zelf maken van een instructie andere instructies die hem gegeven worden beter begrijpen.

MATERIALEN Internet, tijdschriften, boeken over spellen

ORGANISATIE Er zijn geen aanpassingen nodig

INTRODUCTIE

Wie wil er een spelletje doen? Laten we het spelletje Elle spelen.
Ken je dat? Hoe doe je dat? Vind je het leuk en ben je er goed in?

Pas daarna leidt u het verhaal naar de instructie, zonder spelregels kun je geen spelletje doen.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U behandelt de punten uit het leerlingenboek, wat een instructie is en hoe deze in elkaar zit. Neem zorgvuldig de aandachtspunten door met de leerlingen. Wellicht is de gebiedende wijs nieuw voor een aantal leerlingen. Het kan geen kwaad om daar wat meer bij stil te staan.

Geef, indien mogelijk, een aantal voorbeelden van verschillende instructies.

Instructie

Leg de leerlingen uit dat ze voor het spelletje een instructie gaan maken. Die moet zo duidelijk zijn dat kinderen die het spel niet kennen het ook snappen na de instructie. Ze mogen hulpmiddelen gebruiken.

Verlengde instructie

De leerlingen voor wie deze informatie misschien wat te veel is, kunt u stap voor stap begeleiden bij het maken van de instructie. Geef daarbij directe terugkoppeling bij iedere stap die ze doen.

Impliciete woorden	Expliciete woorden	Uitdrukkingen
Teamspel	Spelen (gespeeld)	
Teams	Gebied	
Speelveld	Renners	
Gevangen	Krijgers	
Elle	Bewakers	
Bevrijden		
Verlossen		
Deelnemen		

Zelfstandig werken

De leerlingen werken individueel, behalve bij opdracht 4.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U loopt rond om te ondersteunen waar nodig. U maakt gebruik van de suggesties voor differentiatie voor de leerlingen die deze aankunnen. Vervolgens bespreekt u de antwoorden klassikaal.

Antwoorden

Opdracht 1

Geen antwoord beschikbaar.

Opdracht 2

Let op dat de volgorde van de handelingen in de juiste volgorde is opgeschreven. Meerdere leerlingen kunnen meerdere goede antwoorden geven.

Opdracht 3

Let erop dat de afbeeldingen een relatie hebben met het spel en de spelregels.

Opdracht 4

Dit is een voorloper op een les over feedback, u kunt vast een beetje sturen richting 'ik vind' in plaats van 'het is'.

U kunt ook op de inhoud letten, of er veel verschillen zijn in de verschillende samenvattingen.

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

U kunt de belangrijkste punten van een instructie herhalen, en de leerlingen zelf laten controleren of deze in hun eigen instructie aanwezig zijn.

Verrijking:

Leerlingen die snel klaar zijn, kunt u elkaars instructie laten lezen en controleren.

U kunt deze leerlingen ook de rol van coach geven en andere leerlingen laten helpen die minder snel zijn of moeite hebben met de opdracht.

TERUGKIJKEN

Wat vond je makkelijk en wat vond je moeilijk aan deze les? Snap je nu beter hoe je zelf een instructie moet uitvoeren?

U noteert welke leerlingen nog moeite hebben met de opdrachten. U kunt daarbij gebruikmaken van de evaluatiewijzer. Bij een volgende les Begrijpend lezen besteedt u extra aandacht en ondersteuning aan deze leerlingen.

Tekst

Elle

Er zijn allerlei fijne spelletjes die we kunnen spelen in onze vrije tijd. Een voorbeeld daarvan is 'Elle'. Elle is een **teamspel**. Het kan door jongens en meisjes buiten **gespeeld** worden. Het wordt zo **gespeeld**:

Er worden twee **teams** gevormd: de **renners** en de **krijgers**. Vaak wordt ook afgesproken wat het **spelveld** zal zijn, zoals bijvoorbeeld de tuin of een afgebakend **gebied**. De **renners** moeten binnen dit **gebied** blijven, zodat er een kans is voor de **krijgers** om de renners 3 keer op de rug aan te tikken. De **krijgers** maken ook een denkbeeldig hok. Dit kan een halve cirkel tegen een muur zijn of een cirkel op de grond waarin de **gevangen renners** moeten blijven.

Daarna wordt er getost om wie er mag 'rennen'. Heeft dit plaatsgevonden, dan spreiden de renners zich uit over het **speelveld**. Dan roept de aanvoerder van de renners: 'Elle'. Daarna doen ook zijn **teamgenoten** dit na elkaar. Dat houdt in dat het spel kan starten.

Zodra een **renner** "elle" heeft geroepen, mogen de **krijgers** hem proberen te vangen, waarbij pas iemand **gevangen** is, als er 3 keer geklopt is op de rug van de **renner**. Worden er een of meer **renners** gevangen dan moeten zij in het denkbeeldige 'hok'.

De **renners** mogen ook intussen de vastgehouden **renners** **bevrijden**. Uiteraard zonder dat ze zelf 3 keer aangetikt te worden, anders moeten zij ook op hun beurt in het hok. Om dit te vermijden, zetten de **krijgers** **bewakers** bij het hok.

Lukt het een **renner** om een of meer gevangenen te **verlossen** door hen aan te raken, wat de **bewakers** moeten proberen te voorkomen, dan zijn deze **renners** dus vrij en mogen ze weer aan het rennen **deelnemen**.

De laatste **renner** kan achterna gezeten worden door het hele krijgersteam. Is de laatste renner tenslotte ook gevangen, dan begint het spel opnieuw, maar worden de rollen nu omgekeerd en nu mogen de **krijgers** rennen.

De expliciete woorden, themawoorden, in de tekst worden in de kleur **ROOD** aangegeven; De impliciete woorden in de tekst worden in de kleur **BLAUW** aangegeven.

TITEL	Taal aan de grenzen
BEGINSITUATIE	De leerlingen hebben al verschillende lessen gehad rond het thema 'Toerisme'. Ze kunnen van enkele dorpen in het binnenland aangeven welke taal de bewoners spreken.
LESDOEL	De leerling kan: - aangeven wat de officiële talen zijn in onze buurlanden; - vertellen dat er in onze buurlanden naast de officiële taal ook andere talen worden gesproken; - aangeven dat er aan beide zijden van de Marowijnerivier groepen wonen die dezelfde thuistalen spreken.
MATERIALEN	Leerlingenboek. Klassikale kaart waarop de grenzen met onze buurlanden en belangrijke grensplaatsen duidelijk te zien zijn.
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel.

INTRODUCTIE

U herinnert de leerlingen aan les 22 en wijst de dorpen Apoera, Stoelmanseiland, Galibi en Apetina aan. U vraagt per dorp welke bevolkingsgroep er woont en welke taal de dorpsbewoners spreken. U herhaalt de woorden oost, west en zuid in de talen die de leerlingen in les 22 hebben gehad. Daarna wijst u oost, west en zuid aan op de kaart en vraagt welke landen wij in het oosten, westen en zuiden hebben.

INSTRUCTIE

U laat de informatie lezen en geeft gelegenheid tot vragen stellen hierover. Daarna maken de leerlingen opdracht 1, 2 en 3. U verbetert klassikaal.

Verlengde instructie

U geeft de leerlingen die dat nodig hebben extra uitleg.

Zelfstandig werken

De leerlingen voeren de opdrachten uit.

FEEDBACK EN INTERACTIE

U geeft beurten om de antwoorden op vraag 1, 2 en 3 te geven. De leerlingen verbeteren hun antwoorden in hun schrift. Bij de bespreking van opdracht 3 geeft u als aanvullende informatie de namen van inheemse en marronstammen langs de Marowijnerivier.

Inheemsen: Karina en Wayana.

Marrons: Saamaka, Okanisi, Pamaka, Aluku of Boni.

De talen van de Okanisi, Pamaka en Aluku lijken erg veel op elkaar. Mensen van deze stammen kunnen elkaars talen goed verstaan.

Elke stam spreekt zijn eigen taal, maar de talen van de Okanisi, Pamaka en Aluku lijken veel op elkaar. De mensen van deze stammen kunnen elkaar goed verstaan.

(Bronnen:

- Migge, B., & Léglise, I. (2010). Integrating local languages and cultures into the education system of French Guiana. In: Creoles in Education.
- Migge, B., & Léglise, I. (2013). Exploring Language in a multilingual context. Cambridge University Press.
- <https://www.culturalsurvival.org/publications/cultural-survival-quarterly/aluku-and-communes-french-guiana>)

Antwoorden opdracht 1

1. De officiële talen verschillen.
2. Alle landen zijn meertalig. In alle landen worden behalve de officiële taal nog andere talen gesproken.

Antwoorden opdracht 2

a-h-i; b-g-i; c-f-l; d-e-j

Antwoorden opdracht 3

De dorpen die met lijnen verbonden kunnen worden zijn:

Galibi – Awala Yalimopo

Apatou – Langatabiki - Gran Santi - Stoelmanseiland

Maripasoela - Kahemwakan

DIFFERENTIATIE

Herhaling:

Welke taal zou jij spreken met de bewoners als je naar het dorp van je groep (zie opdracht 1) zou gaan?

Verrijking:

Op de kaart met de buurlanden zie je ook Venezuela. Wat is de officiële taal in dat land. (Spaans) Ken je een woord in die taal? Wat betekent het?

AFSLUITING

U vraagt de leerlingen wat ze in deze les hebben geleerd wat ze nog niet wisten. U neemt de schriften mee voor correctie.

TITEL	Voorvoegsels en achtervoegsels
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan voorzetsels en achtervoegsels herkennen en gebruiken in de context van een zin of verhaal; - licht e algemene betekenis van voorvoegsels en achtervoegsel toe. Deze les sluit aan bij de lessen van grep 5 over ditzelfde onderwerp. De benadering van deze les is (iets) abstracter dan in leerjaar 5.
LESDOEL	De leerling kan: - woorden maken met voor- en achtervoegsels en deze in een context toepassen; - de betekenis van voorvoegsels en achtervoegsels in relatie met woorden toelichten.
MATERIALEN	Voor deze les zijn geen extra materialen nodig. Een beeldwoordenboek of internet is handig, maar niet noodzakelijk.
ORGANISATIE	Er zijn geen organisatorische aanpassingen nodig voor deze les.

INTRODUCTIE

Deze les is vooral te beschouwen als herhaling van en extra oefeningen voor de vorige spellinglessen 9, 17 en 25.

Opwarmer

U begint hiermee. Dit duurt 10 minuten. Na de opwarmer gaan de leerlingen op hun plaats zitten en begint u met de instructie. U kiest of voor instructie per opdracht of instructie voor een paar opdrachten tegelijk.

U kunt voor uzelf de woorden die gezegd worden, noteren.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

U legt de informatie uit zoals in het leerlingenboek beschreven is met betrekking tot de voorvoegsels en achtervoegsels. U legt uit, of laat de leerlingen meedenken wat het zou kunnen betekenen.

Instructie

Per opdracht geeft u instructie. U kunt ervoor kiezen om direct na de instructie de antwoorden door te nemen, of u kiest ervoor om alle opdrachten eerst te laten maken en na afloop de antwoorden te controleren.

Verlengde instructie

Leerlingen die nog niet helemaal begrijpen wat voorvoegsels en achtervoegsels zijn, of een voorvoegsel verwarren met een voorzetsel, kunt u aan de hand van sprekende voorbeelden in de klas oefenen. Bijvoorbeeld een tafeltje dat lijkt op hout is houtachtig, een leerling die niet goed oplet, is onoplettend, enzovoort.

U kunt de leerlingen ook de woorden laten opzoeken in een (beeld)woordenboek of online.

Werkvormen

Sommige opdrachten voeren leerlingen samen, in tweetallen of grotere groepen, uit. De leerlingen werken soms individueel. U beslist dit.

Feedback en interactie

Tijdens het werken aan de opdrachten loopt u rond, geeft aanwijzingen en ondersteuning waar dat nodig is.

DIFFERENTIATIE**Herhaling**

U herhaalt kort wat voor- en achtervoegsels zijn, wat deze voor- en achtervoegsels zeggen over een woord, en u oefent een klein aantal willekeurige woorden.

Verrijking

U kunt de leerling die de opdracht snel en goed heeft uitgevoerd in het lokaal of in de directe omgeving daarvan (indien de school dit toelaat natuurlijk) laten zoeken naar voorwerpen waar voor- en achtervoegsels bij gebruikt kunnen worden.

Antwoorden**Opdracht 1**

Ter beoordeling van de leerkracht.

Opdracht 2

Ter beoordeling van de leerkracht.

Opdracht 3

Ter beoordeling van de leerkracht. Aan de hand van deze opdracht merkt u wie al zo abstract kan denken dat hij of zij met opzet verkeerde, maar toch taaltechnisch goede woorden kan bedenken. Leerlingen die nog niet zo ver zijn kunnen deze opdracht proberen te doen.

Opdracht 4

Afhankelijk waar de leerling mee aan het werk gaat.

TERUGKIJKEN

Wat heb je geleerd van deze les?

Wat wist je al en kon je tijdens deze les gebruiken?

Wat kun je nog niet goed genoeg en moet je dus meer oefenen?

U bespreekt deze vragen met de leerlingen.

TITEL	Een schat aan woorden deel 8
BEGINSITUATIE	De leerling: - kan woorden op alfabetische volgorde ordenen; - heeft een woordenschat opgedaan en kan deze woorden in een context gebruiken.
LEERDOELEN:	De leerling: - kan tien nieuwe woorden gebruiken in zinnen; - kan veertig woorden op alfabetische volgorde te plaatsen
MATERIALEN	(Online)woordenboek en/of (online taalencyclopedieën). Leg een aantal (niet meer dan 10) kaartjes klaar met op ieder kaartje een ander woord. Kies woorden die de leerlingen kunnen tekenen (voetbal, tijger, horloge of iets dergelijks).
ORGANISATIE	De leerlingen werken individueel en in duo's aan de opdrachten.

INTRODUCTIE

Opwarmer

U roept een aantal leerlingen een voor een voor de klas. Iedere leerling geeft u een kaartje en een krijtje.

De leerling tekent het woord dat op het kaartje staat. U houdt de tijd bij, en de leerling van wie het woord het snelst geraden is wint het spel. Het is aan u hoe lang u hiermee doorgaat. Na vijf tot zeven minuten kunt u de opwarmer afronden.

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE

Informatie

De leerkracht start met mondeling overhoren van de tien nieuwe woorden uit les 18. Daarna overhoort u ook de tien woorden uit les 2 en 10.

U geeft de instructie om de opdrachten te maken.

Antwoorden

Opdracht 1

De tien woorden zijn: afgebakend, denkbeeldig, getost, spreiden zich uit, teamgenoten, intussen, uiteraard, vermijden, verlossen, voorkomen.

Opdracht 2

De veertig woorden op alfabetische volgorde zijn: afgebakend, berghellingen, boemerang, creativiteit, denkbeeldig, doorzettingsvermogen, fauna, flora, getost, intussen, kajakken, kunstmatig, kwispelde, make-up, oase, op drie uur afstand, oplossing, overhandigde, perfecte, rampzalige, recreatie, resort, ronddoolde, rusteloos, schitterende, schuldgevoelens, somber, spreiden zich uit, strompelend, teamgenoten, tegenzin, terugkeer, tiara, uiteraard, verlossen, vermijden, via, voorkomen, voorstellen, zombieprinses.

Opdracht 3

- a) teamgenoten
- b) denkbeeldig
- c) verlossen
- d) spreiden zich uit
- e) getost
- f) vermijden
- g) intussen
- h) afgebakend
- i) voorkomen
- j) uiteraard

Vermijden en voorkomen zijn bijna synoniem.

Opdracht 4

Kaarten ruilen (levend kwartet).

Als er niet genoeg leerlingen en kaarten zijn om een kwartet vol te maken, mag u ook een winnaar aanwijzen als hij drie dezelfde heeft.

Laat de leerlingen lopen door de klas, en aan elkaar vragen. U kunt dit zo lang laten duren als tot er een winnaar is; u kunt er ook voor kiezen het spel eerder te stoppen als het te lang gaat duren.

TERUGKIJKEN

Welke woorden waren nieuw voor je?

Welke woorden had je eerder gezien, maar je kende de betekenis er niet van?

Welke woorden kende je al?

U vraagt de kinderen antwoord te geven op de vragen.

Het gaat hierbij niet om te meten hoe groot de woordenschat van iemand is. Waar het wel om gaat, is dat kinderen vertrouwen krijgen in de mogelijkheid om de betekenis van nieuwe woorden op te kunnen zoeken, te mogen bevragen bij iemand die dat woord wel kent. Blijf ze aanmoedigen in hun durf en nieuwsgierigheid. Wijs ze af en toe op de hoeveelheid nieuwe woorden die ze hebben geleerd en kunnen toepassen. Laat ze trots zijn op hun woordenschat schrift dat steeds voller wordt.

Spreken en Luisteren

TITEL Mijn spreekplan**VERWACHTINGSVRAGEN**

- Hoe bedenk je een onderwerp?
- Hoe maak ik mijn eigen spreekplan?
- Hoe vul ik aan de hand van mijn gekozen onderwerp het spreekplan in?

BEGINSITUATIE: De leerling:

- weet wat een spreekplan is en hoe hij deze opstelt;
- kan vlot en verstaanbaar een gesprek voeren met gelijkwaardige gesprekspartners.

LESDOEL De leerling kan:

- zijn spreekplan concreet vormgeven in een realistisch en uitvoerbaar plan;
- zijn spreekplan uitvoeren

MATERIALEN

- Schoolbord
- Schrift/papier in pen
- Tekengerei/ oude kranten en tijdschriften

ORGANISATIE Individuele opzet. De leerlingen werken individueel aan de opdracht..**INTRODUCTIE**

Alvorens we een spreekbeurt in elkaar zetten, moeten we het spreekplan invullen. Weet je nog wat een spreekplan is? Wat staat daar dan allemaal in?

INFORMATIE

Het spreekplan vormt als het ware het raamwerk voor de spreekbeurt. Het spreekplan zorgt ervoor dat de belangrijkste punten op een rijtje staan. Het is fijn bij het oefenen en leren waar je je kunt richten op de hoofdpunten van een spreekbeurt

DIDACTIEK EN INSTRUCTIE*Informatie*

U herhaalt kort wat het spreekplan is en welke informatie daarin moet staan. Door middel van interactie met de leerlingen kunt u peilen of de leerling ook begrijpt wat het doel is van een schrijfplan.

Als dat niet het geval is, legt u het doel nog eens uit.

INSTRUCTIE

U geeft de leerlingen de instructie om het schrijfplan te maken.

Antwoorden**Opdracht 1**

Binnen dit thema kunnen de leerlingen een vrij onderwerp kiezen.
Zij vullen het spreekplan in als oefening en als voorbereiding van de spreekbeurt in het volgende thema.

U loopt rond en begeleidt indien er vragen zijn.

TERUGKIJKEN

Wat vond je van deze les? Wat heb je geleerd?
Wat kan je gebruiken bij andere lessen?
Heeft deze les je geholpen bij het lezen en leren?
Hoe dan?
Of, waarom niet?

U bespreekt deze vragen en antwoorden met de leerlingen.

